

Diagnoza obecnego stanu
świadczenia usług społecznych,
potrzeb i potencjału społeczności
lokalnej w zakresie usług
społecznych w Gminie

Solec na Wiśłą

Fundusze Europejskie
dla Mazowsza

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Mazowsze.
serce Polski

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW	3
WPROWADZENIE	4
METODOLOGIA BADAŃ.....	6
CELE I OGÓLNE ZAŁOŻENIA BADANIA	6
PROBLEMY I PYTANIA BADAWCZE	7
ZASTOSOWANE METODY I TECHNIKI BADAWCZE.....	7
DOBÓR PRÓBY BADAWCZEJ	10
NARZĘDZIA BADAWCZE	13
OPIS OBSZARU OBJĘTEGO DIAGNOZĄ	14
POŁOŻENIE	14
UWARUNKOWANIA DEMOGRAFICZNE	15
ANALIZA DANYCH ZASTANYCH.....	18
POLITYKA PRORODZINNA, WSPIERANIE RODZINY, PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ, SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ I POMOC SPOŁECZNA.....	18
PROMOCJA I OCHRONA ZDROWIA.....	30
WSPIERANIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI I STARSZYCH	36
EDUKACJA PUBLICZNA.....	42
PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI	47
KULTURA, KULTURA FIZYCZNA ORAZ TURYSTYKA.....	51
AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA.....	54
PREZENTACJA WYNIKÓW BADANIA ANKIETOWEGO	60
WSPIERANIE RODZINY I POMOC SPOŁECZNA	60
PROMOCJA I OCHRONA ZDROWIA.....	67
WSPIERANIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI I STARSZYCH	71
EDUKACJA PUBLICZNA.....	74
PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI	75
KULTURA, KULTURA FIZYCZNA ORAZ TURYSTYKA.....	78
AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA.....	79
PRIORYTETOWOŚĆ DZIAŁAŃ	80

PREZENTACJA WYNIKÓW INDYWIDUALNYCH WYWIADÓW POGŁĘBIONYCH.....	86
WSPIERANIE RODZINY I PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ	87
PROMOCJA I OCHRONA ZDROWIA.....	90
WSPIERANIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI I STARSZYCH	94
EDUKACJA PUBLICZNA.....	97
PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI	98
KULTURA, KULTURA FIZYCZNA ORAZ TURYSTYKA.....	99
AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA.....	102
PRIORYTYZACJA DZIAŁAŃ	104
WNIOSKI.....	105
REKOMENDACJE	114
BIBLIOGRAFIA.....	122
SPIS TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW	123
SPIS TABEL.....	123
SPIS WYKRESÓW	124
SPIS RYSUNKÓW	127

WYKAZ SKRÓTÓW

Tabela 1. Wykaz użytych skrótów

Skrót	Pełna nazwa
BDL GUS	Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego
CAWI	(ang. <i>Computer-Assisted Web Interview</i>) ankieta online
CV	(łac. <i>curriculum vitae</i>) – życiorys zawodowy
DDA	Dorośle Dzieci Alkoholików
DPS	Dom Pomocy Społecznej
GKS	Gminny Klub Sportowy
IDI	(ang. <i>Individual In-Depth Interview</i>) indywidualny wywiad pogłębiony
JST	jednostki samorządu terytorialnego
KCPU	Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom
KGW	Koła Gospodyń Wiejskich
KDR	Karta Dużej Rodziny
MGBP	Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Solcu nad Wisłą
MGKRPA	Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Solcu nad Wisłą
MGOPS	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Solcu nad Wisłą
MGOK	Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Solcu nad Wisłą
NFZ	Narodowy Fundusz Zdrowia
NK	Procedura „Niebieskie Karty”
OSP	Ochotnicza Straż Pożarna
PAPI	(ang. <i>Paper and Pencil Interview</i>) tradycyjna ankieta „papierowa”
PES	podmioty ekonomii społecznej, w tym organizacje pozarządowe
pp.	punkt procentowy
POZ	Podstawowa opieka zdrowotna
PPP	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lipsku
PSP	Publiczne Szkoły Podstawowe
PUP	Powiatowy Urząd Pracy w Lipsku
SKS	Szkolny Klub Sportowy
SOSW	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy
UMiG	Urząd Miasta i Gminy Solec nad Wisłą
UTW	Uniwersytet Trzeciego Wieku Powiatu Lipskiego
ZDZ	Zakład Doskonalenia Zawodowego
ZI	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej

WPROWADZENIE

Zgodnie z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, usługi społeczne oznaczają działania podejmowane przez gminę, świadczone w formie niematerialnej w celu zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej na rzecz osób, rodzin, grup społecznych, grup mieszkańców o określonych potrzebach lub ogółu mieszkańców. Usługi społeczne obejmują działania z zakresu: polityki prorodzinnej, wspierania rodziny, systemu pieczy zastępczej, pomocy społecznej, promocji i ochrony zdrowia, wspierania osób z niepełnosprawnościami i starszych, edukacji publicznej, przeciwdziałania bezrobociu, kultury, kultury fizycznej i turystyki, pobudzania aktywności obywatelskiej, mieszkalnictwa, ochrony środowiska oraz reintegracji zawodowej i społecznej.

Usługi te realizowane są przez gminę w celu zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej, a ich świadczenie opiera się na pomocy w formie niematerialnej.

W odpowiedzi na możliwość wprowadzenia zmian w zakresie prowadzenia polityki społecznej, Miasto i Gmina Solec nad Wisłą przeprowadziła diagnozę, która dostarcza jej władzom informacji o potrzebach mieszkańców w zakresie usług społecznych. Raport z badania dostarcza również informacji o potencjale usługowym wspólnoty samorządowej w zakresie działań wspierających, które w sposób funkcjonalny i holistyczny powinny uzupełniać dotychczas świadczone usługi społeczne.

Trafna, rzetelna i użyteczna diagnoza potrzeb i potencjału powinna spełniać kilka podstawowych warunków, do których należą:

- **wieloaspektowość** – powinna uwzględniać różnorodne uwarunkowania i przejawy kondycji społeczności lokalnej, dostarczać wiedzę na temat potrzeb społecznych, jak i zakresu oferowanych usług społecznych;
- **kompleksowość** – powinna uwzględniać szeroki zakres działań usługowych organizowanych przez gminę;
- **zróżnicowanie metod badawczych** – powinna łączyć metody i techniki badawcze;
- **partycypacja** – powinna zapewniać uczestnictwo i wpływ społeczności na przebieg i rezultaty procesu;

- **praktyczność** – powinna dostarczać władzom Gminy informacji o potrzebach mieszkańców w zakresie usług społecznych.

Niniejszy raport jest efektem przeprowadzonej *Diagnozy obecnego stanu świadczenia usług społecznych, potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych w Gminie Solec nad Wisłą*, która przyczyni się do zaprojektowania działań wspierających, świadczonych przez wspólnotę samorządową. Lokalny koszyk usług społecznych uzupełniany będzie również przez inicjatywy realizowane przez podmioty działające w zakresie polityki społecznej na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą.

Diagnoza została sporządzona w ramach Projektu pn. „Centrum Usług Społecznych w Solcu nad Wisłą” FEMA.08.05-IP.01 0B8Z/25 Współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus Priorytet: VIII Fundusze Europejskie dla aktywnej integracji oraz rozwoju usług społecznych i zdrowotnych na Mazowszu Działanie: 8.5 Usługi społeczne i zdrowotne Program Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027

METODOLOGIA BADAŃ

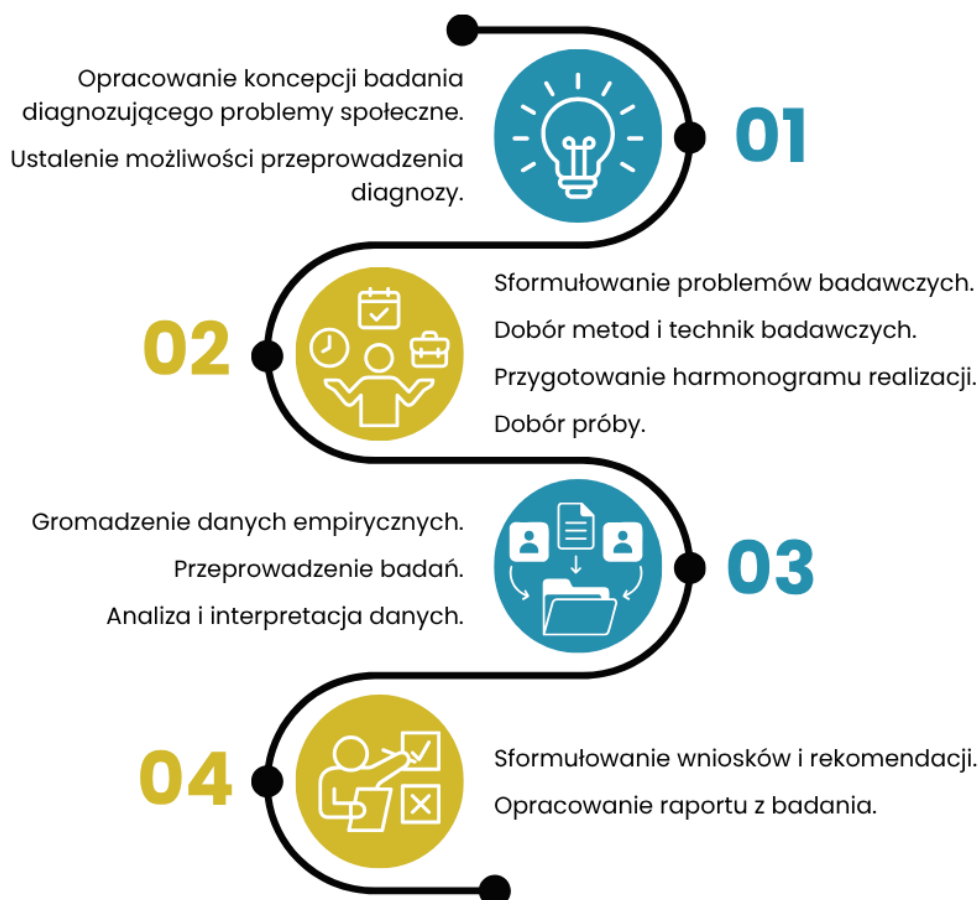
CELE I OGÓLNE ZAŁOŻENIA BADANIA

Niniejsza diagnoza ma na celu ukazanie aktualnego stanu świadczenia usług społecznych, a także potrzeb i potencjału lokalnej społeczności w zakresie usług społecznych w Gminie Solec na Wiśłą. Zakres działań badawczych odnosił się do zidentyfikowania następujących kwestii, będących jednocześnie celami szczegółowymi przeprowadzonej diagnozy:

- wskazanie i określenie uwarunkowań oraz możliwości społeczności lokalnej,
- ukazanie potrzeb w zakresie usług społecznych,
- rozpoznanie zasobów i potencjału do poszerzania oferty usług społecznych w Mieście i Gminie Solec nad Wiśłą.

Przeprowadzone badanie diagnozujące potrzeby i potencjał społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych składało się z kilku etapów, które zostały przedstawione poniżej.

Rysunek 1. Etapy procesu badawczego

Źródło: Opracowanie własne.

PROBLEMY I PYTANIA BADAWCZE

Punktem wyjścia badań jest określenie problemu badawczego, tj. istotnego pytania lub zespołu pytań, na które odpowiedzi ma dostarczyć badanie. Do wyjaśnienia problemu badawczego niezbędne są pytania szczegółowe, których sformułowanie ułatwia analizę całego zagadnienia, pomaga w rozplanowaniu badań, sprzyja lepszemu doborowi narzędzi badawczych, a także chroni badacza przed pominięciem ważnych aspektów badanego problemu.

Przyjmując powyższe określenie problemu badawczego, w niniejszej diagnozie sformułowano następujący problem główny:

Jaki obszar usług społecznych powinien być rozwijany w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą?

W oparciu o problem główny wysunięto następujące pytania badawcze:

1. Jakie grupy mieszkańców powinny w szczególności zostać objęte wsparciem w ramach usług społecznych?
2. Jak kształtuje się obecny koszyk usług społecznych dostępnych w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą?
3. Jakie usługi społeczne należy realizować w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą w celu zaspokojenia potrzeb mieszkańców?
4. Jaki potencjał (instytucji, organizacji sektora obywatelskiego i sektora ekonomii społecznej oraz podmiotów prywatnych) można wykorzystać w celu zaspokajania potrzeb społecznych mieszkańców oraz poszerzania oferty usług społecznych?

ZASTOSOWANE METODY I TECHNIKI BADAWCZE

Istotą badania było poznanie potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych. W tym celu zdecydowano się na zastosowanie komplementarnych metod i technik badawczych, łączących podejście ilościowe i jakościowe. Badania zostały przeprowadzone wśród dorosłych mieszkańców Miasta i Gminy Solec nad Wisłą oraz z wykorzystaniem dostępnych danych zastanych.

Przez metodę badawczą rozumie się system założeń i reguł pozwalających na takie uporządkowanie praktycznej lub teoretycznej działalności, aby można było osiągnąć cel, do jakiego się świadomie zmierza¹. Wyróżnia się metody ilościowe i jakościowe. Zarówno jedno, jak i drugie są użyteczne w prowadzeniu badań socjologicznych. Wszystko zależy od tego jakich danych potrzebujemy. Badacze jakościowi szukają odpowiedzi na pytania „jak?”, „dlaczego?”, skupiając się na pojedynczych jednostkach lub małych grupach. Badania te mają na celu zrozumienie głębszych przyczyn zachowań ludzi. Z racji tego, że obejmują niewielką liczbę badanych, wyników nie można uogólniać do całej populacji. Metody badań ilościowych posługują się głównie liczbami i odpowiadają na pytania „ile?” i „jak często?”. Ten typ badań przeprowadzany jest na większą skalę niż w metodach jakościowych, a jego wyniki można przekładać na całą populację².

Badania zostały wykonane zarówno zgodnie z metodologią jakościową, jak i ilościową. W przypadku badania ankietowego mieszkańców wykorzystana została technika CAWI (ang. *Computer Assisted Web Interview*), polegająca na przeprowadzeniu ankiety, która jest dostępna w formie online oraz technika PAPI (ang. *Paper and Pencil Interview*), która polega na przeprowadzeniu badania z wykorzystaniem papierowego kwestionariusza ankiety, wypełnianego przez respondentów w formie tradycyjnej.

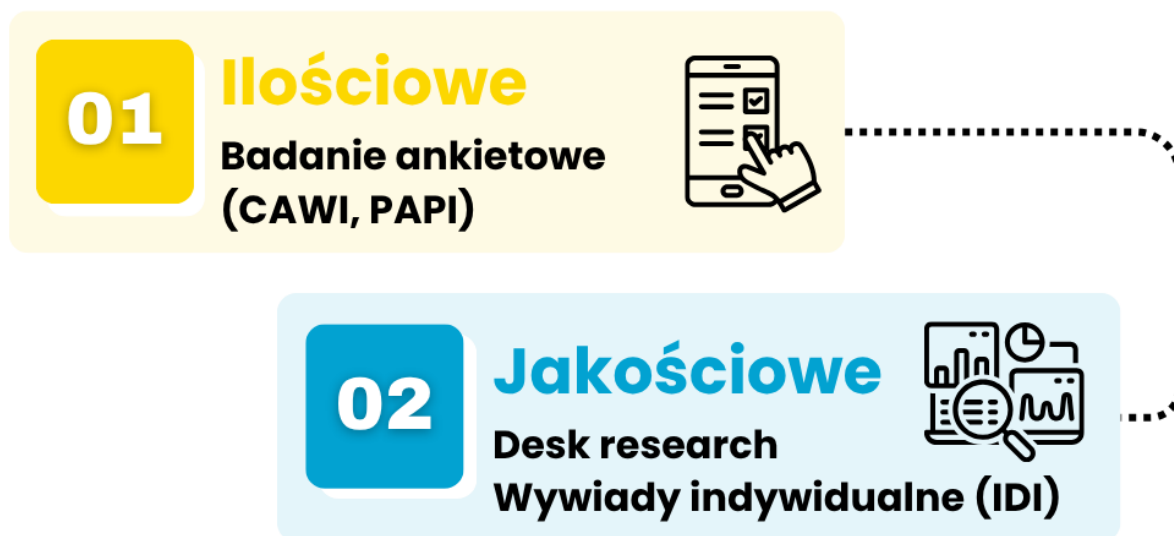
Uzupełnieniem badania ilościowego były indywidualne wywiady pogłębione (IDI, ang. *Individual In-Depth Interview*). W ramach badania przeprowadzono 21 wywiadów IDI, których celem było pogłębienie i uzupełnienie informacji uzyskanych w badaniu ankietowym. Wywiady umożliwiły poznanie indywidualnych doświadczeń, opinii, potrzeb i oczekiwań respondentów związanych z funkcjonowaniem usług społecznych na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą. Zastosowanie tej techniki pozwoliło również na identyfikację problemów i barier, które mogą być trudne do uchwycenia za pomocą standaryzowanego kwestionariusza ankiety, a także na poznanie propozycji i rekomendacji dotyczących rozwoju lokalnego systemu usług społecznych. Wyniki wywiadów IDI stanowiły istotne uzupełnienie i pogłębienie wniosków płynących z badania ilościowego.

¹ Sztumski J., *Wstęp do metod i technik badań społecznych*, s. 60

² Przewłocka J., *CAWI- specyfika, wykorzystanie, perspektywa rozwoju*, s. 97

W ramach przeprowadzonych badań, wykorzystano również analizę danych zastanych (ang. *Desk Research*), czyli technikę badawczą polegającą na kompilacji, analizowaniu oraz przetwarzaniu danych i informacji pochodzących z istniejących źródeł, a następnie formułowaniu na ich podstawie wniosków dotyczących badanego problemu. Analizie poddane zostały dane z Głównego Urzędu Statystycznego oraz wszystkie programy wykonawcze, raporty, sprawozdania i analizy w zakresie polityki społecznej prowadzonej na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą.

Rysunek 2. Wykorzystane metody i techniki badawcze

Źródło: Opracowanie własne.

Koncepcja badania uwzględniła zapewnienie trafności i rzetelności planowanych działań. Wiązała się z tym przede wszystkim triangulacja źródeł danych, polegająca na pozyskaniu informacji z różnych środowisk. W badaniach zastosowano różnorodne techniki i metody badawcze. Pozwoliło to na uzyskanie bardziej wiarygodnych oraz pogłębionych wniosków oraz sporządzenie wszechstronnego opisu i wyjaśnienie zjawisk związanych z potrzebami i potencjałem wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych.

DOBÓR PRÓBY BADAWCZEJ

Badana przez nas zbiorowość jest zazwyczaj zbyt liczna, aby możliwe było objęcie badaniem wszystkich jej członków, dlatego – w zależności od celu i charakteru badania – dokonuje się wyboru określonej grupy respondentów. Wyróżnia się dwa podstawowe typy doboru próby: losowy i nielosowy.

W przypadku badania ankietowego mieszkańców zastosowano losowy dobór próby umożliwiający zebranie opinii osób należących do lokalnej społeczności. Natomiast w przypadku indywidualnych wywiadów pogłębionych (IDI) zastosowano nielosowy dobór respondentów, charakterystyczny dla badań jakościowych. Do udziału w wywiadach zaproszono osoby, które ze względu na swoją sytuację, doświadczenia, pełnione role lub znajomość lokalnych uwarunkowań mogły dostarczyć pogłębionych informacji na temat potrzeb społecznych oraz funkcjonowania usług społecznych w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą.

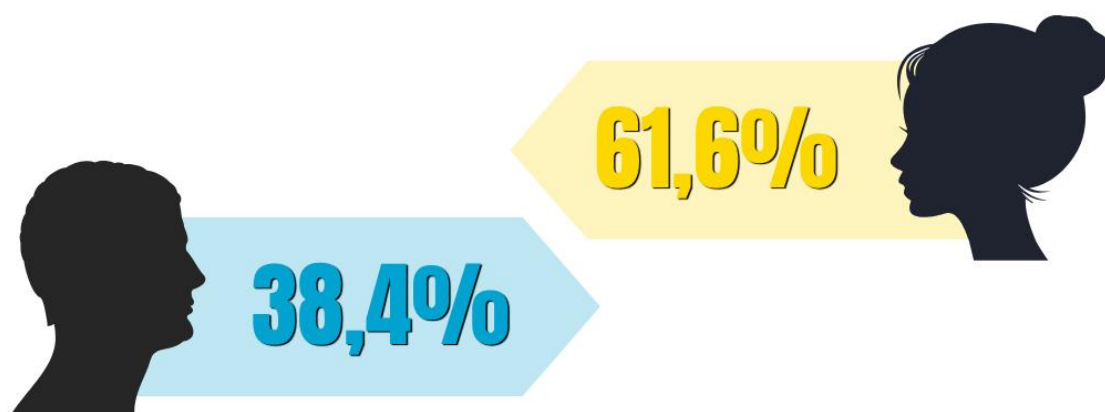
Rysunek 3. Wykorzystany dobór próby

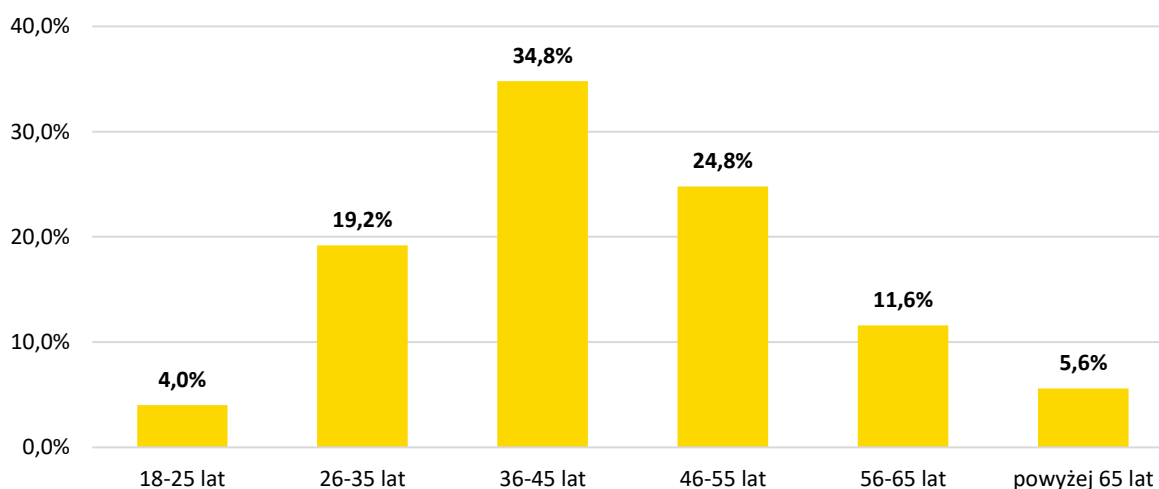
Źródło: Opracowanie własne.

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

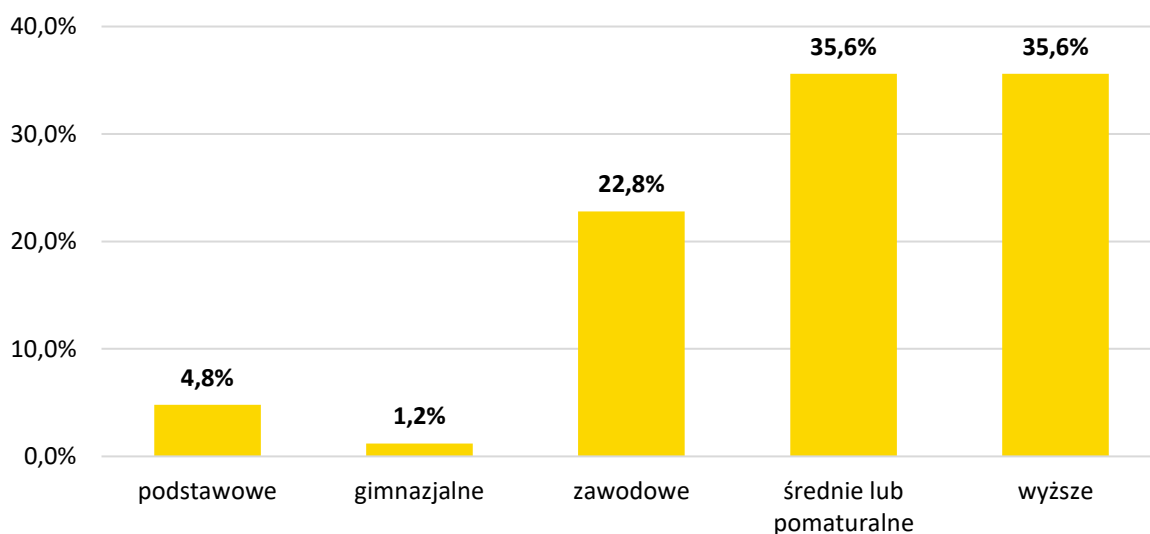
Badanie ankietowe diagnozujące potrzeby mieszkańców Miasta i Gminy Solec nad Wisłą w zakresie usług społecznych przeprowadzone było w trzecim kwartale 2026 roku i wzięło w nim udział 250 mieszkańców powyżej 18 roku życia. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby ze względu na płeć. Można zauważyć, że pod względem liczby wypełnionych ankiet, w badaniu znaczną przewagę miały kobiety – stanowiły one 61,6% ogółu, natomiast mężczyźni – 38,4%.

Rysunek 4. Płeć uczestników badania: N=250

Analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż respondenci byli mocno zróżnicowani pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowili ankietowani mający 36-45 lat (34,8%). Wśród osób biorących udział w badaniu duży udział mieli również mieszkańcy w wieku 46-55 lat (24,8%), a także 26-35 lat (19,2%). Mniejszy odsetek stanowili respondenci w wieku 56-65 lat (11,6%), powyżej 65 roku życia (5,6%) oraz w wieku 18-25 lat (4,0%).

Wykres 1. Wiek respondentów: N=250

Na kolejnym wykresie zaprezentowane zostało wykształcenie respondentów. Największy udział w badaniu mieli dorośli mieszkańcy legitymujący się wykształceniem wyższym oraz średnim lub pomaturalnym (po 35,6%). 22,8% badanych posiada wykształcenie zawodowe, natomiast 4,8% respondentów zakończyło edukację na poziomie podstawowym, a 1,2% – gimnazjalnym.

Wykres 2. Wykształcenie: N=250

Badaniem w formie indywidualnych wywiadów pogłębionych objęto kluczowych przedstawicieli lokalnego systemu wsparcia społecznego. W próbie badawczej znaleźli się:

- **Przedstawiciele oświaty:** pedagodzy z wieloletnim stażem pracy.
- **Pracownicy pomocy społecznej (MGOPS):** asystenci rodziny, pracownik socjalny/przewodnicząca zespołu interdyscyplinarnego, początkujący pracownik socjalny, opiekun środowiskowy, Inspektor MGOPS oraz kierownik MGOPS.
- **Lokalni liderzy i przedstawiciele profilaktyki:** członkowie Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, dyrektor Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury oraz przedstawiciel Urzędu Miasta i Gminy.
- **Rada Seniorów.**

Dzięki tak zróżnicowanej grupie respondentów możliwe było uchwycenie pełnego obrazu wyzwań stojących przed Miastem i Gminą Solec nad Wisłą oraz zidentyfikowanie lokalnych potencjałów i zasobów społecznych.

NARZĘDZIA BADAWCZE

Narzędzie badawcze to przedmiot służący do realizacji wybranej techniki badań. O ile technika badawcza oznacza czynności, na przykład obserwowanie, prowadzenie wywiadu, o tyle narzędzie badawcze to instrument służący do technicznego gromadzenia danych z badań. Badacze, którzy zajmują się tworzeniem narzędzi badawczych rozróżniają dwa typy kwestionariusza:

- kwestionariusz ankiety, czyli gotowy formularz z pytaniami skierowanymi do respondentów; to właśnie ten typ kwestionariusza wykorzystywany był w przeprowadzonych badaniach,
- kwestionariusz wywiadu składa się ze schematu pytań zadawanych przez ankietera, który wcześniej ma zaplanowaną ich formę i kolejność.

Kwestionariusz ankiety składał się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru. Widniała w nim informacja o instytucji prowadzącej badania, instrukcji dotyczącej sposobu odpowiedzi na pytania, pytań właściwych oraz wzmianki o zapewnieniu anonimowości i podziękowanie respondentom za udział w badaniu.

Na potrzeby indywidualnych wywiadów pogłębionych (IDI) opracowano odrębny **scenariusz wywiadu**, zawierający zestaw pytań i zagadnień problemowych służących pogłębieniu informacji dotyczących potrzeb, oczekiwań i doświadczeń mieszkańców w zakresie usług społecznych. Kwestionariusz miał charakter częściowo ustrukturyzowany – wyznaczał główne obszary tematyczne oraz pytania, które należało poruszyć podczas rozmowy, jednocześnie pozostawiając prowadzącemu wywiad możliwość zadawania pytań dodatkowych i pogłębiających, adekwatnych do wypowiedzi respondenta. Taka konstrukcja narzędzia umożliwiła zebranie porównywalnych informacji od wszystkich uczestników badania, a jednocześnie pozwoliła na uwzględnienie indywidualnych doświadczeń, opinii i perspektyw osób uczestniczących w wywiadach.

OPIS OBSZARU OBJĘTEGO DIAGNOZĄ

POŁOŻENIE

Solec nad Wisłą jest gminą miejsko-wiejską, której siedziba mieści się w mieście Solec nad Wisłą. Jednostka zlokalizowana w województwie mazowieckim, w powiecie lipskim. Gmina³ zajmuje obszar 137,4 km² i stanowi 18,4% powierzchni Powiatu. Graniczy z następującymi gminami: Chotcza i Lipsko, Józefów nad Wisłą, Łaziska i Tartów.

Jej położenie charakteryzuje się dostępnością komunikacyjną zarówno w kierunku większych ośrodków miejskich regionu, jak i sąsiednich jednostek samorządu terytorialnego. Istotnym atutem Gminy jest jej usytuowanie w pobliżu Wisły oraz położenie na styku województwa mazowieckiego, świętokrzyskiego i lubelskiego, co wpływa na powiązania funkcjonalne i społeczno-gospodarcze z otaczającymi obszarami.

Uwarunkowania terytorialne Gminy powinny być uwzględniane w prowadzonej polityce społecznej i planowaniu dalszego rozwoju usług społecznych, szczególnie w zakresie ich dostępności, bliskości oraz dostosowania do potrzeb mieszkańców zamieszkujących poszczególne części Gminy.

Rysunek 5. Położenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą na tle powiatu lipskiego, województwa mazowieckiego oraz całego kraju

Źródło: Opracowanie własne.

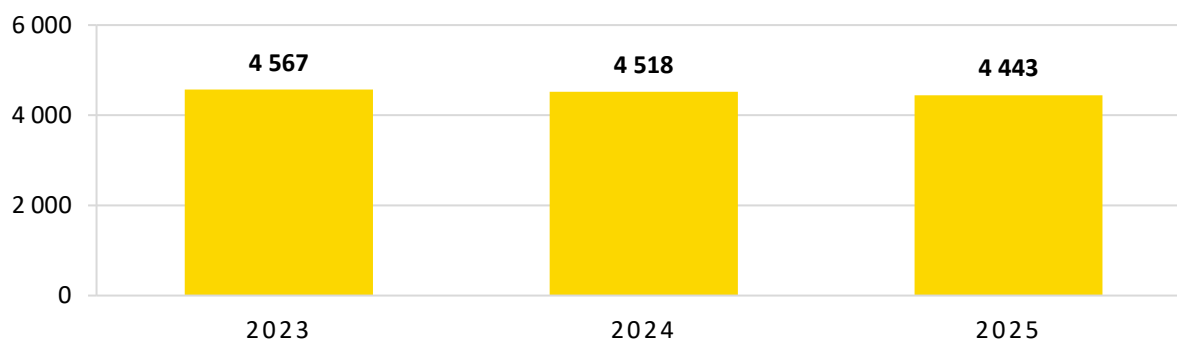
³ Każdorazowo stosując zapis „Gmina” mamy na myśli Miasto i Gminę Solec nad Wisłą

UWARUNKOWANIA DEMOGRAFICZNE

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Miasto i Gminę Solec nad Wisłą zamieszkują 4 443 osoby (stan na 31 grudnia 2025 roku). Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba mieszkańców ulegała systematycznemu spadkowi, który ukształtował się na poziomie 2,7%. Sytuację demograficzną obrazuje poniższy wykres.

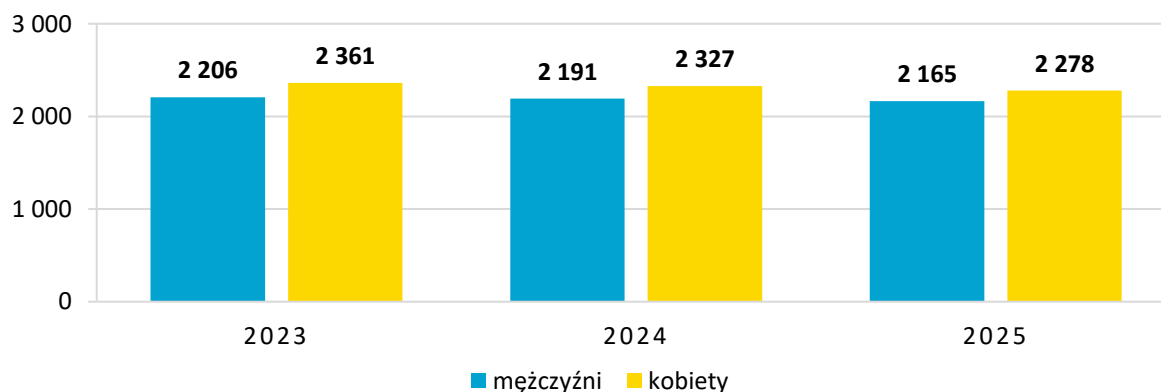
Wykres 3. Liczba osób zamieszkujących Miasto i Gminę Solec nad Wisłą w latach 2023-2025

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Liczba kobiet zamieszkujących Miasto i Gminę Solec nad Wisłą jest nieznacznie większa od liczby mężczyzn – w 2025 roku stanowiły one 51,3% ogółu populacji Gminy (2 278 osób), natomiast mężczyźni – 48,7% (2 165 osób). Współczynnik feminizacji w Gminie wynosi 105, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypada 105 kobiet.

Wykres 4. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących Miasto i Gminę Solec nad Wisłą w latach 2023-2025

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów jest w Gminie ujemny i wynosi najmniej w całym analizowanym okresie, tj. -42 (stan na koniec 2025 roku). Na przestrzeni lat 2023-2025 przyrost naturalny w Gminie ulegał spadkowi, co szczegółowo obrazuje poniższa tabela.

Tabela 2. Przyrost naturalny w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą w latach 2023-2025

wyszczególnienie	2023	2024	2025
urodzenia żywe	30	24	20
zgony	61	64	62
przyrost naturalny	-31	-40	-42

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Struktura ludności w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą według ekonomicznych grup wieku w roku 2025 przedstawiała się następująco:

- 17,0% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym – 18 lat i mniej;
- 51,9% mieszkańców było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64 rokiem życia;
- 31,1% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym – dla kobiet 60 lat i więcej, a dla mężczyzn 65 lat i więcej.

Na przestrzeni lat 2023-2025 udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności odnotowywał systematyczny spadek, a różnica pomiędzy rokiem 2023 a 2025 wyniosła 1,0 pp. Odsetek osób w wieku produkcyjnym ulegał wahaniom – najwyższą wartość zaobserwowano w 2023 roku (52,3%), natomiast udział ludności w wieku poprodukcyjnym wykazywał tendencje wzrostowe i ostatecznie w 2025 roku ukształtował się na poziomie 31,1%, a więc o 1,3 pp. więcej niż w 2023 roku. Zaobserwowane zmiany wskazują na postępujący proces starzenia się ludności Miasta i Gminy Solec nad Wisłą, co może w kolejnych latach zwiększać zapotrzebowanie na usługi społeczne i zdrowotne kierowane do osób starszych. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w Gminie prezentuje się na nieco odmiennym poziomie w odniesieniu do wskaźników w województwie mazowieckim i w całym kraju. W 2025 roku w Województwie było to 18,8% osób w wieku przedprodukcyjnym, 58,7% w wieku produkcyjnym oraz 22,6% w wieku

poprodukcyjnym, natomiast w Polsce – 17,7% osób w wieku przedprodukcyjnym, 58,2% w wieku produkcyjnym oraz 24,1% w wieku poprodukcyjnym⁴.

Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą w latach 2023-2025 (w procentach)

wyszczególnienie	2023	2024	2025
wiek przedprodukcyjny	18,0	17,9	17,0
wiek produkcyjny	52,3	51,6	51,9
wiek poprodukcyjny	29,8	30,5	31,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Kolejną analizowaną kwestią jest saldo migracji, które stanowi istotny wskaźnik obrazujący zmiany w liczbie ludności wynikające z ruchów migracyjnych. Analiza tego wskaźnika pozwala określić, czy na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą w badanym okresie liczba osób osiedlających się przewyższała liczbę osób opuszczających Gminę, czy też obserwowane było zjawisko odwrotne. W 2025 roku zarejestrowano 32 zameldowania oraz 47 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji przyjęło wartość ujemną i wyniosło -15. Na przestrzeni lat 2023-2025 saldo migracji ulegało sukcesywnemu spadkowi, a w całym okresie przyjmowało wartości ujemne. Szczegółowe informacje znajdują się w kolejnej tabeli.

Tabela 4. Saldo migracji w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą w latach 2023-2025

wyszczególnienie	2023	2024	2025
zameldowania	55	54	32
wymeldowania	58	66	47
saldo migracji	-3	-12	-15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

⁴ Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

ANALIZA DANYCH ZASTANYCH

W niniejszej części określone zostały zasoby Miasta i Gminy Solec nad Wisłą w zakresie usług społecznych w podziale na określone obszary:

- polityka prorodzinna oraz wspieranie rodziny wraz z systemem pieczy zastępczej i pomocą społeczną,
- promocja i ochrona zdrowia,
- wspieranie osób z niepełnosprawnościami i starszych,
- edukacja publiczna,
- przeciwdziałanie bezrobociu i bezdomności,
- kultura, kultura fizyczna oraz turystyka,
- aktywność obywatelska.

Poniższa analiza opierała się na danych empirycznych pochodzących z różnego rodzaju dokumentów, sprawozdań i raportów w zakresie polityki społecznej. Posłużono się także danymi Głównego Urzędu Statystycznego.

POLITYKA PRORODZINNA, WSPIERANIE RODZINY, PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ, SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ I POMOC SPOŁECZNA

Analiza obszaru jakim jest polityka prorodzinna oraz wspieranie rodziny rozpoczęta została od przedstawienia wskaźników dotyczących małżeństw mieszkańców Miasta i Gminy Solec nad Wisłą, w porównaniu do wartości w całym województwie mazowieckim oraz Polsce. Jak wynika z zebranych danych, liczba małżeństw na 1 000 ludności w Gminie na przestrzeni lat 2023-2025 ulegała istotnym wahaniom, a w 2025 roku przyjęła ostatecznie wartość równą 1,6, która była jednocześnie znacząco niższa w porównaniu do województwa mazowieckiego (3,8) oraz Polski (3,6).

Tabela 5. Liczba małżeństw na 1 000 ludności w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą w porównaniu do województwa mazowieckiego i Polski w latach 2023-2025

Miasto i Gmina Solec nad Wisłą			
wyszczególnienie	2023	2024	2025
małżeństwa na 1 000 ludności	2,4	3,1	1,6
Województwo mazowieckie			
wyszczególnienie	2023	2024	2025
małżeństwa na 1 000 ludności	4,1	3,8	3,8
Polska			
wyszczególnienie	2023	2024	2025
małżeństwa na 1 000 ludności	3,9	3,6	3,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

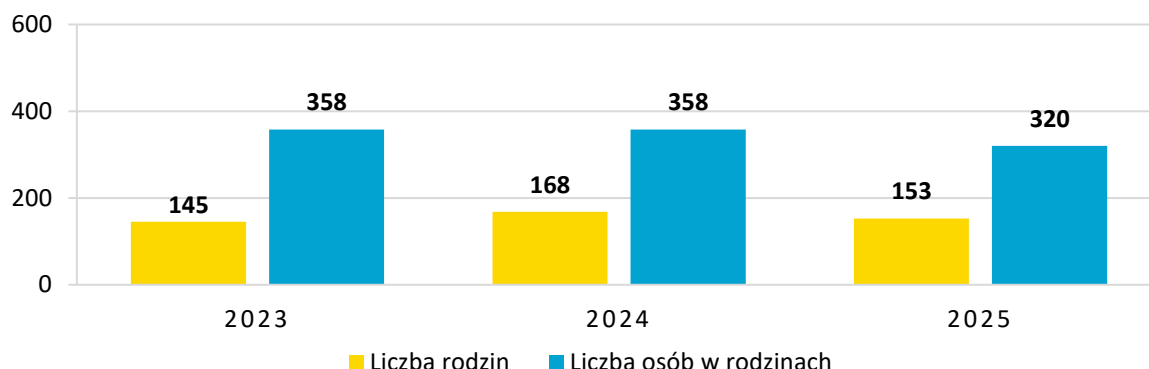
Rozwój instytucjonalnej opieki nad dziećmi do lat 3 stanowi jeden z kluczowych elementów budowania potencjału opiekuńczego Gminy. W 2023 roku samorząd opracował dokumentację projektową na przebudowę i adaptację części pomieszczeń Niepublicznej Szkoły Podstawowej w Przedmieściu Dalszym na cele żłobkowe, w ramach programu „MALUCH+” 2022-2029. Inicjatywa ta została pomyślnie zrealizowana w 2024 roku poprzez utworzenie 19 miejsc opieki nad dziećmi⁵.

Wszystkie jednostki pomocowe działające na terenie Gminy w określony sposób zajmują się wspieraniem rodziny w różnych obszarach jej funkcjonowania, a ich integralne, holistyczne oddziaływania pozwalają uzyskać zamierzone efekty i wprowadzać istotne zmiany w zakresie funkcjonowania instytucji rodziny. Główną jednostką organizacyjną w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą zajmującą się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny jest **Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**, który służy pomocą rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, prowadzi działania zmierzające do zaspokojenia ich niezbędnych potrzeb i umożliwia życie w warunkach zapewniających godność człowieka.

Na przestrzeni lat 2023-2025 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą ulegała wahaniom. W 2025 roku pomocą społeczną objęte były 153 rodziny – to o 8 więcej niż w 2023 roku, a jednocześnie o 15 mniej niż w roku 2024. W przypadku liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej odnotowano spadek na poziomie 8,9%.

⁵ Raport o stanie Gminy Solec nad Wisłą za 2023 i 2024 rok

Wykres 5. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą w latach 2023-2025

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2025 rok.

MGOPS realizuje program „Posiłek w szkole i w domu”, który zastąpił realizowany w latach poprzednich program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, osób samotnych, w podeszłym wieku i z niepełnosprawnościami. W 2025 roku z pomocy w formie posiłków skorzystało łącznie 78 osób, przy czym większość z nich, tj. 73, to dzieci. W analizowanym okresie ogólna liczba osób otrzymujących świadczenie niepieniężne ulegała systematycznemu wzrostowi, z kolei w przypadku liczby dzieci w ostatnim roku wystąpił spadek, przy czym główną grupą beneficjentów wciąż pozostawały osoby poniżej 18 roku życia.

Tabela 6. Liczba osób korzystających z pomocy w formie posiłków w latach 2023-2025

wyszczególnienie	2023	2024	2025
liczba osób ogółem	76	77	78
liczba dzieci	76	77	73

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 i 2025 rok.

Dodatkowym, masowym wsparciem dla uboższych gospodarstw domowych była dystrybucja bezpłatnych artykułów spożywczych przy współpracy z Bankiem Żywności w Radomiu. W 2025 roku wsparciem tym objęto 390 mieszkańców Gminy, którym przekazano 16 468,40 kg żywności (co dało łącznie 1 220 paczek)⁶.

Istotną pomocą materialną o charakterze socjalnym dla rodzin zmagających się z trudną sytuacją finansową są **stypendia szkolne**. W 2025 roku wypłacono je dla 38 uczniów na łączną kwotę 33 527,00 zł⁷.

⁶ Raport o stanie Gminy Solec nad Wisłą za 2025 rok

⁷ tamże

Dodatkowym świadczeniem wspierającym rodzinę jest „**świadczenie wychowawcze 800+**”, które zostało wprowadzone 1 kwietnia 2016 roku, ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Od stycznia 2022 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjmował nowe sprawy, natomiast od czerwca 2022 roku przejął całkowitą obsługę zadania, dotychczas realizowanego przez ośrodki pomocy społecznej. Świadczenie 800+ przysługuje rodzicom bądź opiekunom dziecka do dnia ukończenia przez nie 18 roku życia w wysokości 800 zł miesięcznie (do 31 grudnia 2023 roku wysokość świadczenia wynosiła 500 zł miesięcznie na dziecko). Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. MGOPS w Solcu nad Wisłą współuczestniczył w realizacji ww. zadania w zakresie ustalania uprawnień do świadczenia.

Mieszkańcy Gminy mogą skorzystać także ze wsparcia na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „**Za życiem**”. Celem Programu „Za Życiem” jest udzielenie pomocy kobietom w ciąży zagrożonej, a także dzieciom, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie, bądź nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, powstałą w okresie prenatalnym. Świadczenie przysługuje jednorazowo, w wysokości 4 000 zł jednemu z rodziców, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu dziecka.

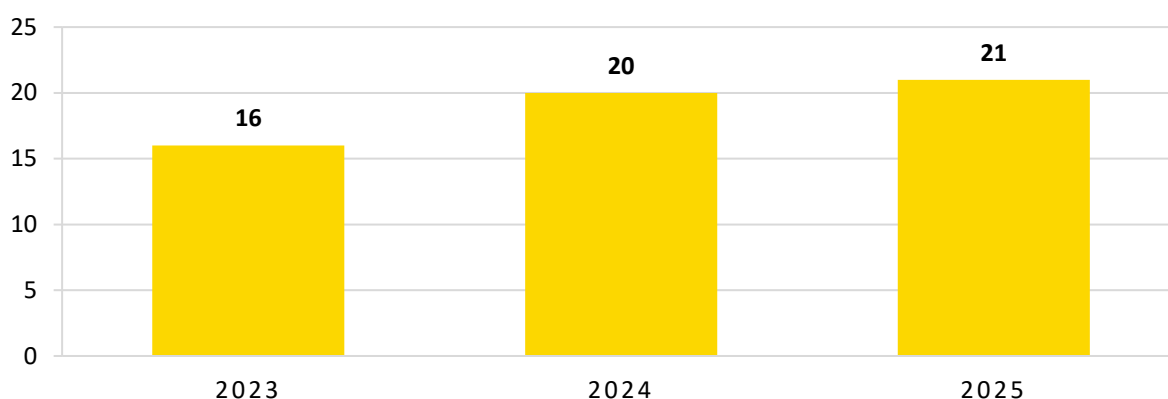
Gminy z dniem 01.07.2018 roku otrzymały do realizacji nowe zadanie, którym było ustalenie prawa i wypłata świadczeń „**Dobry start**”, przysługujących w związku z rozpoczęciem roku szkolnego dzieciom lub osobom uczącym się do 20 roku życia oraz dzieciom lub osobom uczącym się do 24 roku życia – w przypadku dzieci lub osób uczących się i legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności. Od 1 lipca 2021 roku realizację tego zadania przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Dla rodzin wielodzietnych z terenu Gminy proponowane jest wsparcia w postaci **Karty Dużej Rodziny**, która stanowi system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Posiadacze Karty mają możliwość korzystania z oferty podmiotów m.in. z branży spożywczej, paliwowej, bankowej czy rekreacyjnej, po niższej cenie. KDR wspiera budżety rodzin wielodzietnych oraz ułatwia

dostęp do dóbr i usług. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, a dzieci – do 18 roku życia lub do ukończenia nauki. W 2025 roku przyznano 24 KDR⁸.

Na przestrzeni lat 2023-2025 liczba rodzin, którym udzielona została pomoc z powodu **bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego** uległa wzrostowi i w 2025 roku osiągnęła wartość 21. Wśród rodzin, którym zostało udzielone wsparcie z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej w 2025 roku znajdowało się 6 rodzin wielodzietnych oraz 4 rodziny niepełne.

Wykres 6. Rodziny, którym udzielono pomocy i wsparcia z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2023-2025

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023, 2024 i 2025 rok.

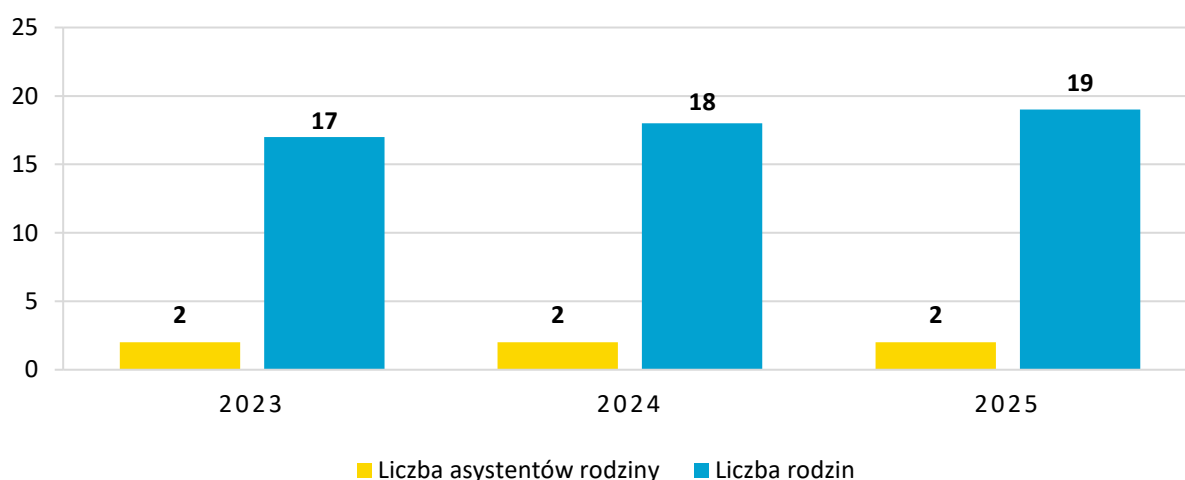
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w 2025 roku jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowała się na piątym miejscu. W tym samym roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej wyniosła 153, a więc rodziny borykające się z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych stanowiły **13,7% ogółu**. Na przestrzeni lat 2023-2025 ich udział ulegał wzrostowi, gdyż w 2023 roku było to 11,0%, natomiast w 2024 roku – 11,9%.

⁸ Raport o stanie Gminy Solec nad Wisłą za 2025 rok

Poprawa całościowego funkcjonowania rodziny jest możliwa dzięki wspierającej aktywności asystenta rodziny, którego możliwość przydzielenia do danej rodziny wprowadziła ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W 2025 roku w MGOPS zatrudnionych było 2 asystentów rodziny. W ramach realizacji ustawowego zadania w omawianym roku prowadzili oni pracę w 19 rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. W latach 2023-2025 zauważalny jest niewielki wzrost w zakresie liczby rodzin korzystających z tej formy pomocy, natomiast liczba asystentów pozostaje na tym samym poziomie.

Wykres 7. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2023-2025

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2025 rok.

W latach 2023-2025 w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą nie było rodzin wspierających⁹, których zadaniem jest niesienie pomocy rodzinie w przewyżczeniu trudnych sytuacji życiowych (zakres działań obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, prowadzenia budżetu domowego oraz organizacji domu).

Na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą nie funkcjonują placówki wsparcia dziennego, których celem jest wspieranie rodzin, które zmagają się z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

⁹ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 i 2025 rok

PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ

Działaniami mającymi na celu zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej oraz stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwięzionych w przemoc domową zajmuje się **Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej**. Celem funkcjonowania Zespołu jest skoordynowanie wszystkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie przemocy domowej. Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej.

W latach 2023-2024 przemoc domowa była powodem udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą w przypadku 1 rodziny, z kolei w ostatnim roku poddanym analizie nie odnotowano podobnych przypadków. Niemniej, sprawozdania Zespołu w zakresie prowadzonych zadań potwierdzają występowanie tego zjawiska wśród rodzin i konieczność podejmowania działań pomocowych.

Kolejną analizowaną kwestią są dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych. W celu bezpośredniej pracy z rodzinami, w których dochodzi do zachowań przemocowych, w ramach ZI powoływane były grupy diagnostyczno-pomocowe. W 2023 roku funkcjonowało 14 grup, podczas gdy w 2024 roku odnotowano 2, a w roku 2025 – 13. Tendencje wzrostowe zaobserwowano również w przypadku liczby posiedzeń grup – ich liczba w analizowanym okresie zwiększyła się 32 razy.

Tabela 7. Dane statystyczne dotyczące grup diagnostyczno-pomocowych w latach 2023-2025

Wyszczególnienie	2023	2024	2025
liczba funkcjonujących grup diagnostyczno-pomocowych	2	13	14
liczba spotkań grup diagnostyczno-pomocowych	4	54	128

Źródło: Sprawozdanie z realizacji zadań w ramach przeciwdziałania przemocy domowej 2023-2026.

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą domową. Obejmuje ona ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec osób doznających przemocy domowej lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej.

Na przestrzeni lat 2023-2025 dostrzec można znaczący wzrost w zakresie liczby zainicjowanych procedur „Niebieskie Karty”. W 2023 roku wszczęto 5 procedur, natomiast w dwóch kolejnych latach ich liczba wzrosła do 13. Jednocześnie w analizowanym okresie zwiększała się liczba procedur kontynuowanych, które zostały wszczęte w latach wcześniejszych – z 1 w 2023 roku, przez 2 w 2024 roku, do 4 w 2025 roku. Zaobserwowane zmiany mogą wskazywać na zwiększającą się skalę ujawniania przypadków przemocy domowej oraz większą liczbę sytuacji wymagających długotrwałego wsparcia i monitorowania. Należy jednak podkreślić, że wzrost liczby procedur „Niebieskie Karty” nie musi oznaczać wyłącznie zwiększenia skali samego zjawiska przemocy – może być również związany z większą świadomością mieszkańców i przedstawicieli służb w zakresie rozpoznawania przemocy, częstszym zgłaszaniem przypadków oraz skuteczniejszym reagowaniem instytucji. Rosnąca liczba zarówno nowych, jak i kontynuowanych procedur wskazuje jednocześnie na potrzebę zapewnienia odpowiednich zasobów i dostępności usług wspierających osoby doświadczające przemocy oraz działań profilaktycznych i edukacyjnych skierowanych do mieszkańców Miasta i Gminy Solec nad Wisłą.

Tabela 8. Dane statystyczne dotyczące wszczętych i kontynuowanych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2023-2025

Wyszczególnienie	2023	2024	2025
liczba wszczętych procedur NK	5	13	13
liczba kontynuowanych procedur NK wszczętych w poprzednich latach	1	2	4

Źródło: Sprawozdanie z realizacji zadań w ramach przeciwdziałania przemocy domowej 2023-2026.

Z dostępnej dokumentacji wynika, że w 2025 roku 20 osób objętych działaniami w ramach procedury NK, doświadczyło przemocy domowej, z czego 13 to kobiety, 3 – mężczyźni oraz 4 dzieci. W ostatnich dwóch latach ich liczba utrzymywała się na stosunkowo stałym poziomie, gdyż w 2024 roku było to 21 mieszkańców Gminy. Należy podkreślić, iż spadek liczby dzieci w gronie osób doświadczających przemocy może wskazywać na zmniejszenie skali tego zjawiska w tej grupie, jednak nie powinien być traktowany jako jednoznaczny dowód na ograniczenie występowania przemocy wobec dzieci. Na odnotowane dane mogą bowiem wpływać m.in. zmiany w zakresie zgłaszania przypadków przemocy, ich ujawniania oraz podejmowania działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

W przypadku osób stosujących przemoc domową wobec swoich bliskich, na przestrzeni lat 2024-2025 zauważa się znaczącą przewagę mężczyzn w tej grupie. Niemniej jednak w 2024 roku odnotowano również 2 przypadki kobiet dopuszczających się przemocy domowej, co świadczy o obecności problemu w różnych środowiskach.

Tabela 9. Liczba osób stosujących i doznających przemocy domowej, objętych działaniami w ramach procedury NK w latach 2024-2025

Wyszczególnienie	2024	2025
liczba osób doznających przemocy, w tym:	21	20
kobiety	9	13
mężczyźni	4	3
dzieci	8	4
liczba osób stosujących przemoc, w tym:	13	13
kobiety	2	0
mężczyźni	11	13

Źródło: Sprawozdanie z realizacji zadań Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej za rok 2024 i 2025.

W 2025 roku zakończono 8 procedur NK na skutek ustania przemocy domowej, natomiast w 2024 roku – 1, tym razem z powodu braku zasadności podejmowania działań. Na przestrzeni analizowanych lat można zatem zaobserwować wzrost w zakresie liczby zakończonych procedur. Szczegółowe informacje znajdują się w kolejnej tabeli.

Tabela 10. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2024-2025

Wyszczególnienie	2024	2025
liczba zakończonych procedur NK, w tym:	1	8
na skutek ustania przemocy domowej	0	8
z uwagi na brak zasadności podejmowania działań	1	0

Źródło: Sprawozdanie z realizacji zadań Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej za rok 2024 i 2025.

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego podejmują szereg działań mających na celu rozwiązanie problemu przemocy domowej w rodzinach zamieszkujących na terenie Gminy. Wśród ich inicjatyw można wymienić udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, socjalnej, prawnej, rodzinnej oraz motywowanie do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym lub psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc.

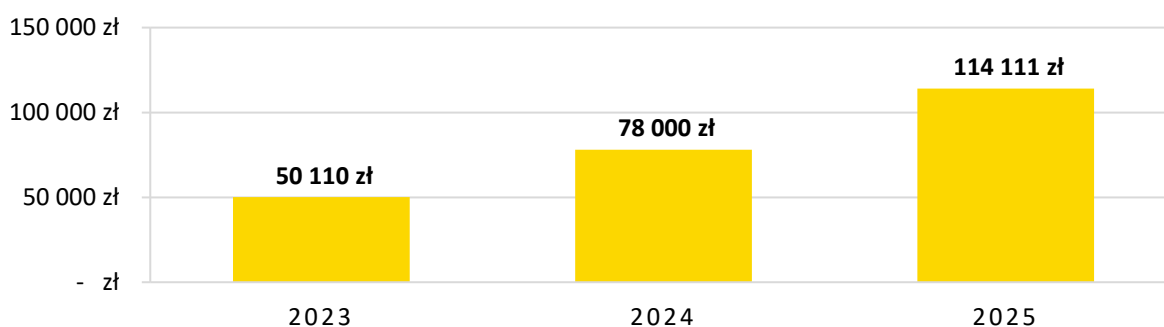
Inną formą wsparcia oferowaną rodzinom na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą jest specjalistyczne poradnictwo świadczone przez instytucje działające na poziomie Powiatu. Istotną rolę w tym zakresie pełni **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lipsku**, które zapewnia mieszkańcom powiatu m.in. poradnictwo psychologiczne, prawne i socjalne, stanowiąc uzupełnienie wsparcia udzielanego przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Solcu nad Wisłą. Wsparcie dzieci i młodzieży oraz ich rodzin w zakresie problemów edukacyjnych, rozwojowych, wychowawczych i emocjonalnych zapewnia **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lipsku**, której oferta skierowana jest do mieszkańców powiatu lipskiego.

Uzupełnieniem lokalnego systemu wsparcia jest możliwość korzystania z nieodpłatnej **pomocy prawnej**. Punkt nieodpłatnej pomocy prawnej funkcjonuje w budynku Urzędu Miasta i Gminy w Solcu nad Wisłą, co zwiększa dostępność tego rodzaju wsparcia dla mieszkańców Gminy. Dostępność poradnictwa specjalistycznego na poziomie gminnym i powiatowym stanowi istotny element lokalnego systemu wsparcia rodzin, umożliwiając mieszkańcom korzystanie z pomocy adekwatnej do charakteru doświadczanych trudności oraz uzupełniając działania prowadzone przez służby społeczne na terenie Gminy.

SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ

W sytuacji, kiedy rodzina biologiczna nie jest w stanie zapewnić dziecku odpowiedniej opieki i warunków do rozwoju, jest ono umieszczane w pieczy zastępczej. Miasto i Gmina Solec nad Wisłą w 2025 roku poniosła koszt za opiekę i wychowanie 6 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w wysokości 114 111 zł. Znaczny wpływ na koszty opieki nad dziećmi w pieczy ma konieczność zabezpieczenia dzieci w bezpiecznym środowisku podczas rozpoznania sytuacji rodzinnej w środowiskach, w których prowadzona jest procedura NK. Należy zauważyć, że na przestrzeni analizowanych lat kwota świadczeń przeznaczonych na zabezpieczenie ich pobytu w pieczy zastępczej, uległa znacznemu zwiększeniu (ponad dwukrotnie).

Wykres 8. Odpłatność za pobyt dzieci z terenu Miasta i Gminy Solec nad Wisłą przebywających w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2023-2025

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 i 2025 rok.

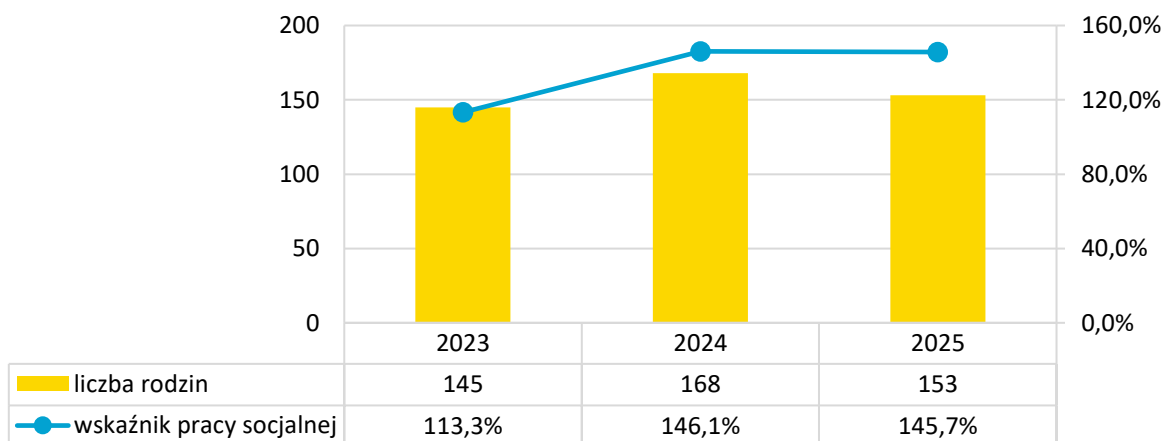
POMOC SPOŁECZNA

Gminne zadania z zakresu pomocy społecznej, określone w ustawie o pomocy społecznej oraz innych przepisach realizuje Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Jednym z działań mających na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi jest **praca socjalna**. Planowana jest ona w oparciu o wywiad środowiskowy, dokonaną ocenę i diagnozę. Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej, a także ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności. Polega nie tylko na wsparciu finansowym, ale także na monitoringu

środowiska, pomocy w kontakcie ze szkołą, przedszkolem, służbą zdrowia, urzędami, organizacjami pozarządowymi, jak również z rodziną w celu zapewnienia właściwej pomocy i opieki.

W 2025 roku pracą socjalną objęte były 153 rodziny, co oznacza, że na przestrzeni lat 2023-2025 ich liczba ulegała wahaniom. Wskaźnik pracy socjalnej, tj. stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do rodzin osób, którym przyznano świadczenie pomnożony przez 100% w 2025 roku kształtował się na poziomie 145,7%. Była to wartość wyższa niż w roku bazowym, gdyż wówczas wartość ta wyniosła 113,3%, a jednocześnie niższa niż odnotowano w 2024 roku – 146,1%. Należy zauważyć, iż praca socjalna prowadzona wśród rodzin jest upowszechniona i prowadzona w większej liczbie środowisk niż te, które otrzymują wsparcie w formie świadczeń, co wskazuje na odpowiedzialną politykę wsparcia wśród pracowników.

Wykres 9. Liczba rodzin korzystających z pracy socjalnej oraz wskaźnik pracy socjalnej w latach 2023-2025

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2025 rok.

Kontrakt socjalny jest umową zawartą przez pracownika socjalnego z rodziną lub osobą ubiegającą się o pomoc. Jego celem jest przezwyciężenie trudnej sytuacji życiowej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu (część A) oraz aktywizacja zawodowa (część B). W Mieście i Gminie Solec nad Wisłą w latach 2023-2025 nie odnotowano zawarcia kontraktów socjalnych. Brak zastosowania tego instrumentu w analizowanym okresie może wskazywać na niewykorzystywanie jednej z form indywidualnej pracy socjalnej, ukierunkowanej na zwiększanie aktywności i samodzielności osób oraz rodzin korzystających ze wsparcia.

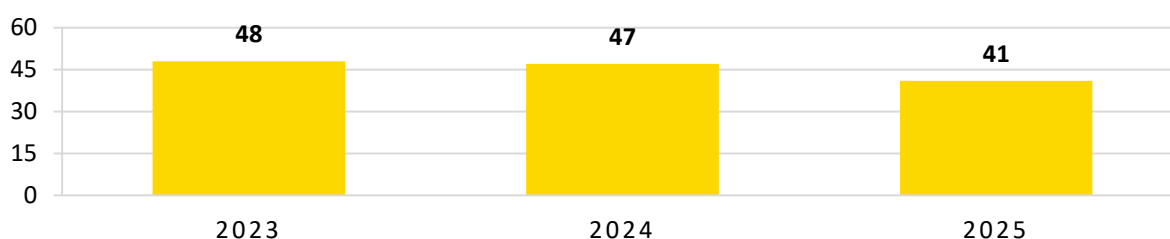
Kadra MGOPS stanowi istotny zasób w procesie rozwoju i wdrażania nowych metod pracy z mieszkańcami. Pracownicy Ośrodka dysponują wieloletnim doświadczeniem w obszarze pomocy społecznej, co stanowi solidną podstawę do dalszego rozwoju i profesjonalizacji usług. Znajomość lokalnej specyfiki oraz potrzeb mieszkańców umożliwia trafne identyfikowanie problemów społecznych i skuteczne planowanie działań odpowiadających na rzeczywiste wyzwania.

Długotrwała obecność pracowników w środowisku lokalnym przełożyła się na zbudowanie relacji opartych na zaufaniu, co sprzyja efektywnej współpracy i zwiększa skuteczność podejmowanych interwencji, a także wzmacniania oddolnych inicjatyw.

PROMOCJA I OCHRONA ZDROWIA

Problem długotrwałej choroby dotyczy osób, które z powodu posiadanego schorzenia pozostają przez długi czas pod opieką lekarską, a choroba, na którą cierpią, często nie jest możliwa do całkowitego wyleczenia, a jedynie minimalizowane są jej objawy. Ciężka choroba jest definiowana jako taka, która zagraża życiu człowieka. Długotrwała lub ciężka choroba na przestrzeni ostatnich trzech lat była jednym z głównych powodów przyznawania pomocy społecznej mieszkańcom Miasta i Gminy Solec nad Wisłą, a w omawianym okresie liczba beneficjentów uległa nieznacznemu spadkowi. W 2025 roku z tego powodu wsparcie otrzymało 41 rodzin, w 2024 roku było to 47 rodzin, a w 2023 roku – 48.

Wykres 10. Liczba rodzin korzystających z pomocy z społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na przestrzeni lat 2023-2025

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023, 2024 i 2025 rok.

Długotrwała lub ciężka choroba w 2025 roku jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowała się na drugim miejscu. W tym samym roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej wyniosła 153, a więc rodziny borykające się z problemem długotrwałej lub ciężkiej choroby stanowiły **26,8% ogółu**. Na przestrzeni lat 2023-2025 ich udział zmniejszył się, gdyż w 2023 roku było to 33,1%, natomiast w 2024 roku – 28,0%.

Z dostępnych danych GUS wynika, iż w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą w 2025 roku na 1 przychodnię przypadało 2 221 mieszkańców, co jest wartością wyższą, a tym samym mniej korzystną od liczby mieszkańców przypadających na 1 przychodnię w całym Powiecie, która wynosiła w omawianym roku 1 621. W ramach podstawowej opieki zdrowotnej w przedmiotowym roku udzielono 3,2 porad w przeliczeniu na 1 mieszkańca, co jest wartością niższą od tej dla całego powiatu lipskiego (5,2).

Ponadto w 2025 roku na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą nie funkcjonowała żadna apteka ani punkt apteczny, podczas gdy na terenie powiatu lipskiego działało 7 takich miejsc. Oznacza to pogorszenie dostępności mieszkańców Gminy do podstawowych usług farmaceutycznych, szczególnie że w latach poprzednich funkcjonował na jej terenie 1 taki punkt. Sytuacja ta może stanowić istotne utrudnienie, zwłaszcza dla osób starszych i osób o ograniczonej mobilności, zwiększając ich konieczność korzystania z usług dostępnych poza terenem Gminy.

Tabela 11. Dane statystyczne dotyczące publicznej opieki zdrowotnej w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą w porównaniu do powiatu lipskiego w 2025 roku

wyszczególnienie	Gmina	Powiat
przychodnie	2	19
liczba osób przypadających na 1 przychodnię	2 221	1 621
porady POZ udzielone na 1 mieszkańca	3,2	5,2
liczba aptek ogólnodostępnych	0	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Istotnym obszarem polityki społecznej Gminy jest zapewnienie wsparcia osobom z zaburzeniami psychicznymi, które ze względu na swoją sytuację zdrowotną i życiową wymagają specjalistycznej pomocy. W analizowanym okresie mieszkańcy Gminy korzystali z usług środowiskowych domów samopomocy i ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi – w 2023 roku wsparciem tym objęto 8 osób. Ponadto jedna osoba została umieszczona w Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnym w Lipsku¹⁰. Dane te wskazują na występowanie wśród mieszkańców Gminy zapotrzebowania na specjalistyczne, dostosowane do indywidualnych potrzeb formy wsparcia, umożliwiające poprawę jakości życia, zwiększenie samodzielności oraz przeciwdziałanie izolacji i wykluczeniu społecznemu. W związku z tym istotne jest dalsze zapewnianie mieszkańcom dostępu do usług świadczonych przez środowiskowe domy samopomocy, ośrodki wsparcia oraz inne placówki

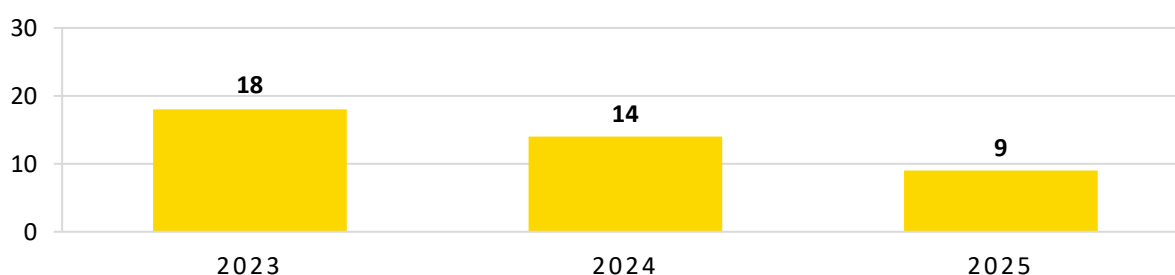
¹⁰ Raport o stanie Gminy Solec nad Wisłą za 2023 rok

oferujące pomoc osobom wymagającym stałego lub okresowego wsparcia, a także rozwijanie współpracy z podmiotami świadczącymi tego rodzaju usługi na terenie Powiatu i regionu.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez Gminę należy organizacja i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Usługi te przeznaczone są dla osób dorosłych, wykazujących zaburzenia wymienione w art. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego: chorych psychicznie (wykazujących zaburzenia psychiatryczne), upośledzonych umysłowo, osób wykazujących inne poważne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga formy pomocy i opieki niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym, a w wyjątkowych przypadkach dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi. W latach 2023-2025 z tej formy wsparcia nie korzystał żaden mieszkaniec Gminy¹¹.

Kolejna część analizy obejmuje dane dotyczące problemu uzależnień w Gminie. W 2025 roku z pomocy MGOPS w Solcu nad Wisłą z powodu uzależnienia od alkoholu skorzystało 9 rodzin. Można zauważyć, że na przestrzeni lat 2023-2025 ich liczba ulegała spadkowi. W przypadku problemu narkomanii, w analizowanym okresie nie odnotowano rodzin korzystających z pomocy społecznej z tego powodu.

Wykres 11. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na przestrzeni lat 2023-2025

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023, 2024 i 2025 rok.

Alkoholizm w 2025 roku jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdował się na siódmym miejscu. W tym samym roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej wyniosła 153, a więc rodziny borykające się z problemem alkoholizmu stanowiły **5,9% ogółu**. Na przestrzeni lat 2023-2025 ich udział ulegał spadkowi, gdyż w 2023 roku było to 12,4%, natomiast w 2024 roku – 8,3%.

¹¹ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2025 rok

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają działania podejmowane przez Miejsko-Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Solcu nad Wisłą, w ramach przysługujących jej uprawnień. Według stanu na koniec 2025 roku Komisja liczyła 4 członków.

W 2025 roku członkowie MGKRPA przeprowadzili rozmowy z 14 osobami z problemem alkoholowym oraz 5 członkami rodzin tych osób. Jednocześnie w omawianym roku Komisja nie wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego. Względem 2024 roku zauważalny jest zatem wzrost liczby osób z problemem alkoholowym oraz członków ich rodzin, z którymi prowadzono rozmowy, z kolei w przypadku liczby osób, wobec których wystąpiono z wnioskiem o zobowiązanie do leczenia odwykowego odnotowano spadek, co szczegółowo obrazuje kolejna tabela.

Tabela 12. Działania Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec osób uzależnionych w latach 2024-2025

wyszczególnienie	2024	2025
liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	12	14
liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	4	5
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	1	0

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2024 i 2025 rok.

W latach 2024-2025 członkowie Komisji nie uczestniczyli w szkoleniach z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych¹². Oznacza to, że w analizowanym okresie nie podejmowano działań ukierunkowanych na systematyczne podnoszenie ich kompetencji w tym obszarze. W kontekście realizacji zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych może to stanowić istotny obszar wymagający wzmocnienia, szczególnie ze względu na zmieniające się przepisy, dostępne formy pomocy oraz potrzebę stosowania aktualnej wiedzy i skutecznych metod pracy z osobami i rodzinami dotkniętymi problemem uzależnienia. W kolejnych latach zasadne jest zapewnienie członkom MGKRPA możliwości regularnego udziału w szkoleniach i innych formach doskonalenia zawodowego, co może przyczynić się do zwiększenia jakości i skuteczności działań podejmowanych na terenie Gminy.

¹² Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2024 i 2025 rok

W 2025 roku w ramach działań Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury kontynuował działalność **Punkt Konsultacyjny** dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz członków rodzin z problemem alkoholowym. Punkt stanowił formę lokalnego wsparcia dla osób doświadczających problemów związanych z uzależnieniem oraz ich rodzin. Konsultacje prowadzone były dwa razy w miesiącu, w godzinach popołudniowych, przez specjalistę psychoterapii uzależnień¹³. Funkcjonowanie Punktu zwiększa dostępność specjalistycznej pomocy na terenie Gminy oraz umożliwia mieszkańcom uzyskanie informacji, porad i wsparcia w podejmowaniu działań zmierzających do ograniczenia skutków problemu alkoholowego.

W latach 2024-2025 z poradnictwa w Punkcie korzystały jedynie osoby z problemem alkoholowym. Ich liczba zwiększyła się z 12 osób w 2024 roku do 14 osób w 2025 roku, co oznacza wzrost o około 16,7%. Jednocześnie w obu analizowanych latach nie odnotowano osób korzystających z poradnictwa w związku z problemem narkotykowym ani dorosłych członków rodzin osób zmagających się z problemem alkoholowym lub narkotykowym.

Dane te wskazują, że działalność Punktu Konsultacyjnego w analizowanym okresie koncentrowała się przede wszystkim na wsparciu osób bezpośrednio doświadczających problemu alkoholowego. Niewielki wzrost liczby korzystających może świadczyć o utrzymującym się zapotrzebowaniu na tego rodzaju pomoc wśród mieszkańców Gminy. Jednocześnie brak osób korzystających z poradnictwa w pozostałych kategoriach nie musi oznaczać braku występowania tych problemów na terenie Gminy, ponieważ może wynikać m.in. z niezgłaszania się mieszkańców po pomoc, korzystania z innych form wsparcia lub niewystarczającej rozpoznawalności dostępnej oferty pomocowej.

Tabela 13. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjnym w latach 2024-2025

lp.	wyszczególnienie	2024	2025
1.	osoby z problemem alkoholowym	12	14
2.	dorośli członkowie rodziny osoby z problemem alkoholowym	0	0
3.	osoby z problemem narkotykowym	0	0
4.	dorośli członkowie rodziny osoby z problemem narkotykowym	0	0

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2024 i 2025 rok.

¹³ Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2025 rok

Na terenie Gminy **nie funkcjonują samopomocowe grupy wsparcia** dla osób uzależnionych i współuzależnionych. Oznacza to, że mieszkańcy Gminy nie mają możliwości korzystania z tego rodzaju wsparcia w formie grupowej bezpośrednio na jej terenie. Grupy samopomocowe mogą stanowić uzupełnienie profesjonalnej pomocy udzielanej przez specjalistów, zapewniając osobom doświadczającym problemu uzależnienia oraz ich bliskim możliwość wymiany doświadczeń, wzajemnego wsparcia i korzystania z doświadczeń osób znajdujących się w podobnej sytuacji. Warto zatem rozważyć podejmowanie działań służących informowaniu mieszkańców o dostępnych formach pomocy oraz (w miarę rozpoznanych potrzeb i możliwości organizacyjnych) rozwijanie lokalnej oferty wsparcia grupowego dla osób uzależnionych i członków ich rodzin.

Z danych MGKRPA wynika, iż w 2025 na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą **nie zrealizowano rekomendowanych programów profilaktycznych** w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii.

W 2025 roku realizowane były natomiast działania niebędące ustrukturyzowanymi programami, w tym festyny i inne imprezy plenerowe, które zgromadziły 1 000 uczestników¹⁴.

Dodatkowo, działania profilaktyczne realizowane były w formie warsztatów i szkoleniach dla rodziców uczniów oraz nauczycieli i wychowawców, w których w 2025 roku udział wzięło łącznie 47 osób¹⁵.

W 2025 roku w ramach *Miejsko-Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii* sfinansowano warsztaty profilaktyczno-edukacyjne w placówkach oświatowych, dotyczące m.in. rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie z emocjami, przeciwdziałania przemocy i mobbingowi oraz zdrowia psychicznego. Działaniami objęto również rodziców, organizując dla nich warsztaty dotyczące wspierania dzieci i współpracy ze szkołą. Uzupełnieniem działań były dofinansowane wyjazdy dzieci i młodzieży na basen oraz inicjatywy promujące zdrowy

¹⁴ Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2025 rok

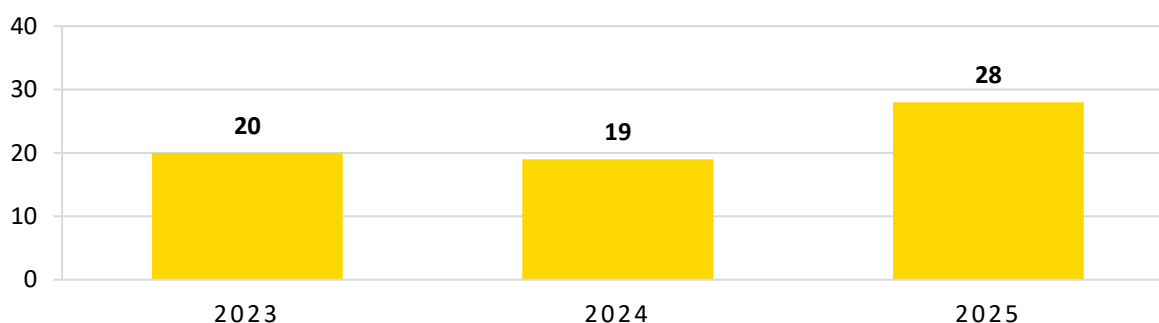
¹⁵ tamże

i trzeźwy styl życia¹⁶. Podejmowane działania miały charakter profilaktyczny i służyły wzmacnianiu kompetencji społecznych i emocjonalnych dzieci i młodzieży oraz ograniczaniu ryzyka występowania zachowań problemowych.

WSPIERANIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI I STARSZYCH

Pierwszą analizowaną kwestią dotyczącą osób z niepełnosprawnościami jest liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności – w 2025 roku kształtowała się ona na poziomie 28. Z prezentowanych danych wynika, że w latach 2023-2025 liczba rodzin, którym udzielono pomocy społecznej z tego powodu ulegała znaczącym wahaniom.

Wykres 12. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2023-2025

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023, 2024 i 2025 rok.

Niepełnosprawność w 2025 roku była czwartym co do powszechności powodem udzielenia pomocy i wsparcia z pomocy społecznej mieszkańcom Gminy. W tym samym roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej wyniosła 153, a więc rodziny borykające się z problemem niepełnosprawności stanowiły **18,3% ogółu**. Na przestrzeni lat 2023-2025 ich udział ulegał wahaniom, gdyż w 2023 wyniósł 13,8%, a w 2024 roku – 11,3%.

Zadaniem gmin, które jest realizowane przez ośrodki pomocy społecznej jest również świadczenie **usług opiekuńczych** osobom, które wymagają pomocy innych osób z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn, jeżeli ich rodziny, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni ani zstępni nie mogą zapewnić wsparcia, jakiego te osoby wymagają. Zakres usług obejmuje pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację w zakresie niewymagającym specjalistycznej

¹⁶ Sprawozdanie z działalności Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Solcu nad Wisłą za rok 2025

wiedzy i kompetencji oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. W 2025 roku usługi opiekuńcze dla 7 osób wykonywała 1 zatrudniona opiekunka. Należy również zaznaczyć, że 7 kolejnych osób było objętych usługami sąsiedzkimi, a pomoc otrzymywały od osób wskazanych przez siebie. Jak przedstawia kolejna tabela, na przestrzeni lat 2023-2025 liczba osób korzystających z usług opiekuńczych była stała.

Usługi opiekuńcze mogą być realizowane również w formie specjalistycznej, niemniej jednak z tej formy wsparcia nie skorzystał w analizowanym okresie żaden mieszkaniec Gminy.

Tabela 14. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych w latach 2023-2025

Wyszczególnienie	2023	2024	2025
usługi opiekuńcze	7	7	7
specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2025 rok.

Niepełnosprawność warunkuje życie i funkcjonowanie nie tylko osoby nią dotkniętej, ale również jej bliskich, w szczególności osoby pełniące rolę opiekunów nieformalnych. Codzienne wyzwania związane ze sprawowaniem opieki nad osobą niesamodzielną stają się w obecnej polityce społecznej coraz częstszą przestrzenią interwencji i wdrażania usług społecznych. W celu wsparcia opiekunów i czasowego odciążenia ich od obowiązków dla samorządów i PES utworzony został program resortowy **„Opieka Wytchnieniowa”**, finansowany z Funduszu Solidarnościowego. Program ma za zadanie zapewnić opiekunom wsparcie w codziennych obowiązkach lub czasowe zastępstwo. Dzięki tej formie wsparcia osoby zaangażowane w sprawowanie opieki mają możliwość i czas na odpoczynek, zadbanie o własne zdrowie oraz załatwienie niezbędnych spraw. W 2025 roku wsparciem w ramach programu objęto 13 osób z niepełnosprawnością w stopniu znacznym, przy czym 7 z nich otrzymało pomoc w postaci usług w miejscu ich zamieszkania świadczoną w formie dziennej realizowanej przez 7 opiekunów. Pozostałe 6 osób było skierowanych do placówki typu DPS (4 osoby z niepełnosprawnością w stopniu znacznym i 2 osoby z niepełnosprawnością sprzężoną)¹⁷.

Innym rodzajem wsparcia dla osób niesamodzielnych w zakresie poprawy ich w środowisku jest upowszechniający się na terenie Polski program **„Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością”**, współfinansowany ze środków Funduszu Solidarnościowego.

¹⁷ Sprawozdanie z działalności MGOPS w Solcu nad Wisłą za 2025 rok

Program ten ma na celu zapewnienie dostępności do usług asystencji osobistej dla osób z niepełnosprawnością, wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. Celem rozpowszechnienia usług asystencji osobistej jest zwiększenie szans osób z niepełnosprawnościami na prowadzenie bardziej niezależnego/samodzielnego i aktywnego życia. W 2025 roku wsparciem w tej formie objęto 11 osób z niepełnosprawnością w stopniu znacznym¹⁸.

Jednym z istotnych obszarów wsparcia rodzin wychowujących dzieci z niepełnosprawnościami jest zapewnienie im możliwości korzystania z odpowiednio dostosowanej edukacji i specjalistycznej oferty placówek oświatowych. Ze względu na specyfikę potrzeb edukacyjnych i terapeutycznych dzieci niepełnosprawnych konieczne jest nie tylko zapewnienie dostępu do odpowiednich form kształcenia, ale również zagwarantowanie możliwości bezpiecznego dotarcia do placówek znajdujących się poza miejscem zamieszkania. W tym zakresie Miasto i Gmina Solec nad Wisłą podejmuje działania mające na celu ograniczenie barier transportowych i zapewnienie dzieciom oraz ich rodzinom realnego dostępu do edukacji specjalnej. Gmina finansuje dowóz dzieci z niepełnosprawnościami do Specjalnych Ośrodków Szkolno-Wychowawczych (SOSW) w Hucie, Sulejowie i Jałowęsach. W 2025 roku koszty przewozu realizowanego przez Gminę wyniosły 30 580,57 zł. Dodatkowo, na podstawie indywidualnych umów z rodzicami, którzy samodzielnie dowozili dzieci do placówek specjalnych, Gmina zrefundowała koszty w łącznej kwocie 22 253,42 zł. Łącznie na zapewnienie transportu dzieci z niepełnosprawnościami do placówek specjalnych przeznaczono 52 833,99 zł¹⁹. Podejmowane działania stanowią istotny element wsparcia rodzin i przyczyniają się do zwiększenia dostępności edukacji specjalnej, a także ograniczenia obciążeń organizacyjnych i finansowych związanych z codziennym dowozem dzieci do placówek.

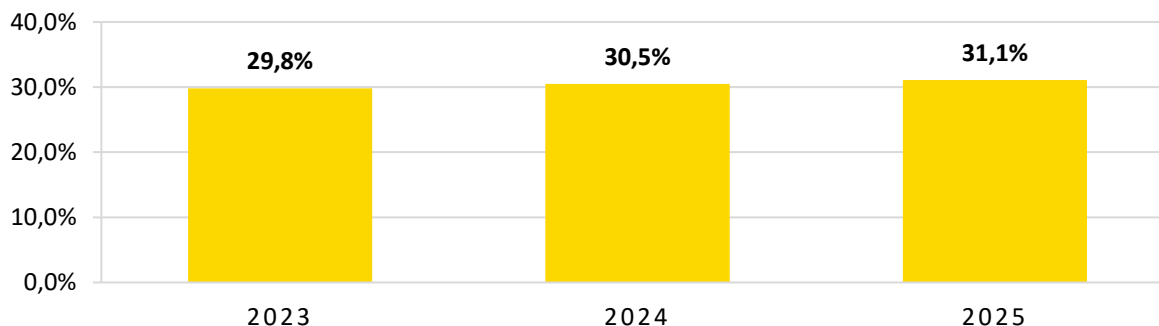
Na przestrzeni ostatnich lat możemy zauważyć wzrost udziału osób, które ukończyły 60 lat w populacji ogólnej. Zjawisko to nazywane starzejącym się społeczeństwem ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów. Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji seniorów. W Mieście i Gminie Solec nad Wisłą odsetek osób będących w wieku poprodukcyjnym

¹⁸ Sprawozdanie z działalności MGOPS w Solcu nad Wisłą za 2025 rok

¹⁹ Raport o stanie Gminy Solec nad Wisłą za 2025 rok

w 2025 roku wyniósł 31,1%, co oznacza wzrost w stosunku do roku 2023 o 1,3 pp. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejny wykres.

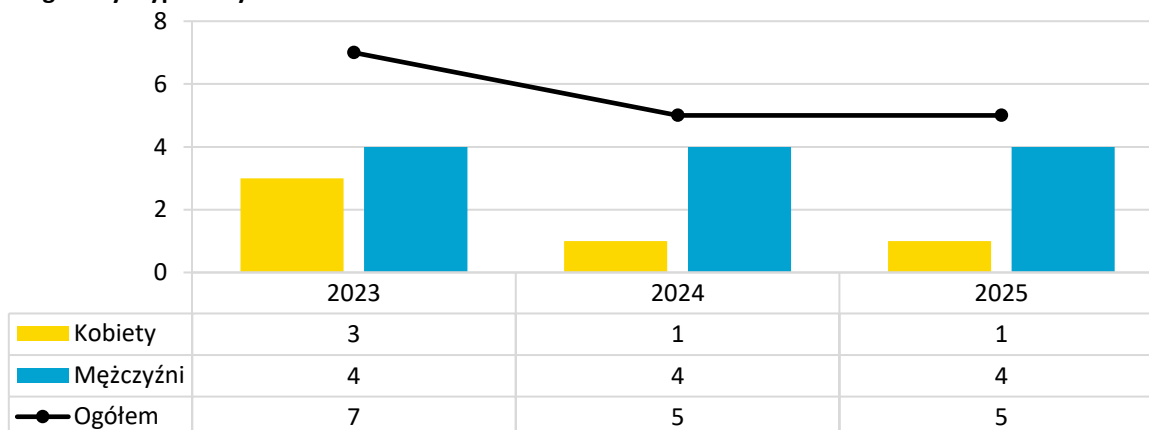
Wykres 13. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą na przestrzeni lat 2023-2025

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Ogólna liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej wyniosła w 2025 roku 5, z czego 4 to mężczyźni, a 1 – kobieta. Na przestrzeni lat 2023-2025 dostrzec można spadek w zakresie ogólnej liczby korzystających z pomocy społecznej mieszkańców Gminy, będących w wieku poprodukcyjnym oraz kobiet, natomiast liczba mężczyzn utrzymywała się na stałym poziomie. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje kolejny wykres.

Wykres 14. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2023-2025

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023, 2024 i 2025 rok.

W przypadku, gdy dostępne w Gminie usługi i formy wsparcia nie zaspokajają realnych potrzeb mieszkańca, a jego sytuacja uniemożliwia dalsze pozostanie w środowisku lokalnym, podejmuje się decyzję o umieszczeniu osoby niesamodzielnej w **domu pomocy społecznej**. Świadczone w takich instytucjach usługi opiekuńcze, bytowe, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, skierowane są do osób wymagających całodobowej

opieki z powodu wieku, choroby czy niepełnosprawności, które nie są zdolne do samodzielnej egzystencji.

W latach 2023-2025 liczba mieszkańców, za których pobyt w DPS poniosła odpłatność Gmina uległa wzrostowi – w latach 2023-2024 było to po 6 osób, natomiast w 2025 liczba mieszkańców umieszczonych w DPS wyniosła 7. Należy zauważyć, że koszty świadczenia wsparcia w DPS ulegały wahaniom, co szczegółowo obrazuje kolejna tabela.

Tabela 15. Odpłatność Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej oraz liczba osób w nich przebywających na przestrzeni lat 2023-2025

Wyszczególnienie	2023	2024	2025
liczba osób przebywających w DPS	6	6	7
kwota świadczeń [zł]	228 354	186 912	278 253

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023, 2024 i 2025 rok.

W Mieście i Gminie Solec nad Wisłą nie funkcjonuje Klub Seniora jako stała placówka przeznaczona do prowadzenia kompleksowej działalności integracyjnej i aktywizującej osób starszych. Niemniej jednak seniorzy mają możliwość korzystania z innych form aktywności i integracji społecznej. Istotną rolę w tym zakresie pełni powołana w 2024 roku Rada Seniorów, współpracująca również z nieformalnymi grupami osób starszych. W ramach podejmowanych działań organizowane są m.in. spotkania integracyjne, zajęcia sportowo-rekreacyjne, działania prozdrowotne, wydarzenia kulturalne oraz inicjatywy sprzyjające budowaniu relacji i przeciwdziałaniu izolacji społecznej.

Istniejąca oferta wskazuje na aktywność i potencjał społeczny osób starszych, jednak brak stałego miejsca spotkań w formule Klubu Seniora może stanowić obszar do rozwoju lokalnej polityki senioralnej. Utworzenie lub rozwój stałej, dostępnej przestrzeni przeznaczonej dla osób starszych mogłyby sprzyjać regularnej integracji, aktywizacji społecznej, rozwijaniu zainteresowań oraz przeciwdziałaniu samotności i wykluczeniu społecznemu osób starszych.

Istotną formą aktywizacji i integracji osób starszych jest działalność Stowarzyszenia „**Uniwersytet Trzeciego Wieku Powiatu Lipskiego**”, którego oferta obejmuje również mieszkańców Miasta i Gminy Solec nad Wisłą. Uniwersytet Trzeciego Wieku prowadzi działania edukacyjne, kulturalne, prozdrowotne i integracyjne, sprzyjające aktywnemu uczestnictwu seniorów w życiu społecznym. Przykładem aktywności skierowanej do mieszkańców Gminy był Bal Seniora, w którym w 2024 roku uczestniczyło 120 seniorów

z terenu Gminy²⁰. Działalność UTW stanowi ważny element lokalnego systemu aktywizacji osób starszych, wspierając rozwój ich zainteresowań, integrację społeczną, aktywność fizyczną i kulturalną oraz przeciwdziałając samotności i wykluczeniu społecznemu.

Ważnym elementem działań na rzecz aktywizacji i włączania osób starszych w życie lokalnej społeczności jest funkcjonowanie **Rady Seniorów** w Solcu nad Wisłą. Rada stanowi formę reprezentacji środowiska senioralnego i umożliwia osobom starszym udział w dialogu z władzami samorządowymi oraz zgłaszanie potrzeb, opinii i propozycji dotyczących spraw istotnych dla tej grupy mieszkańców. Jej działalność sprzyja rozwijaniu aktywności obywatelskiej seniorów oraz uwzględnianiu ich perspektywy w planowaniu lokalnej polityki społecznej. Funkcjonowanie Rady Seniorów należy zatem postrzegać jako istotny zasób lokalny, który może być wykorzystywany do lepszego rozpoznawania potrzeb osób starszych oraz współtworzenia działań odpowiadających na wyzwania związane ze starzeniem się społeczności Miasta i Gminy Solec nad Wisłą.

Istotnym elementem systemu wsparcia osób starszych w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą jest realizacja programu „**Korpus Wsparcia Seniorów**”, obejmującego zarówno usługi sąsiedzkie, jak i wykorzystanie nowoczesnych technologii w zapewnianiu bezpieczeństwa osobom starszym. W ramach Modułu I w 2025 roku usługami sąsiedzkimi objęto 7 seniorów. Wsparcie realizowano od maja do grudnia 2025 roku, w łącznym wymiarze 128 godzin. Usługi kierowane były do osób spełniających kryterium wieku, samotnie zamieszkujących, których jedynym źródłem pomocy była osoba niespokrewniona z najbliższego otoczenia, wskazana przez seniora. Zakres świadczonej pomocy obejmował m.in. dokonywanie zakupów, umawianie wizyt lekarskich, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, zakup leków, sprząatanie, przygotowywanie posiłków oraz zapewnienie kontaktu z drugą osobą. Realizacja usług przyczyniła się do zwiększenia poczucia bezpieczeństwa seniorów, zaspokojenia ich podstawowych potrzeb życiowych oraz poprawy możliwości samodzielnego funkcjonowania w środowisku lokalnym. W ramach Modułu II wsparciem objęto 28 osób. Wśród nich 21 osób stanowiły osoby samotne, natomiast w przypadku 7 osób najbliższa rodzina nie była w stanie zapewnić wystarczającego wsparcia. W 2025 roku kontynuowano korzystanie z opasek bezpieczeństwa zakupionych w ramach programu w poprzednim roku, przedłużając umowy użyczenia z seniorami. Rozwiązanie to zapewniało osobom starszym

²⁰ Raport o stanie Gminy Solec nad Wisłą za 2024 rok

dostęp do zdalnej opieki, możliwość monitorowania parametrów życiowych oraz szybkiego wezwania pomocy w sytuacji zagrożenia, przyczyniając się tym samym do poprawy komfortu życia i poczucia bezpieczeństwa. Łączna wartość środków przeznaczonych na realizację obu modułów programu wyniosła 64 000 zł, w tym 51 200 zł stanowiła dotacja, a 12 800 zł – wkład własny Gminy²¹. Doświadczenia z realizacji programu wskazują na rzeczywiste zapotrzebowanie na środowiskowe i zdalne formy wsparcia seniorów, szczególnie osób samotnych i pozbawionych wystarczającego wsparcia ze strony rodziny. Zasadne jest zatem utrzymanie i dalszy rozwój tego typu działań, które pozwalają osobom starszym dłużej pozostawać w swoim środowisku zamieszkania, zwiększają ich samodzielność i ograniczają ryzyko izolacji społecznej oraz konieczności korzystania z bardziej zinstytucjonalizowanych form opieki.

EDUKACJA PUBLICZNA

Na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą funkcjonują placówki publiczne i niepubliczne, prowadzące kształcenie podstawowe wraz z oddziałami przedszkolnymi, w tym:

1. Publiczna Szkoła Podstawowa w Solcu nad Wisłą,
2. Publiczna Szkoła Podstawowa w Pawłowicach,
3. Niepubliczna Szkoła Podstawowa z Oddziałami Przedszkolnymi w Przedmieściu Dalszym.

Lokalny system edukacyjny w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą obejmuje łącznie trzy placówki, w których w 2025 roku przebywało 432 dzieci/uczniów. Największą jednostką oświatową pod względem liczby podopiecznych była Publiczna Szkoła Podstawowa w Pawłowicach, skupiająca 189 uczniów, z czego 127 dzieci kształciło się w 8 klasach szkoły podstawowej, a 62 dzieci uczęszczało do 3 oddziałów przedszkolnych. Drugą co do wielkości placówką jest Publiczna Szkoła Podstawowa w Solcu nad Wisłą, do której uczęszczało 172 uczniów – w tym 125 w 8 klasach podstawowych oraz 47 w 2 oddziałach przedszkolnych. Istotnym elementem sieci szkolnej jest również Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Przedmieściu Dalszym, prowadzona przez stowarzyszenie, w której uczyło się 71 dzieci. Specyfiką tej placówki jest przewaga dzieci w wieku przedszkolnym (38 wychowanków w 2 oddziałach) nad liczbą uczniów w klasach I-VIII (33 osoby w 8 klasach). Łącznie

²¹ Sprawozdanie z działalności MGOPS w Solcu nad Wisłą za 2025 rok

na poziomie szkół podstawowych w Gminie uczyło się 285 uczniów w 24 oddziałach klasowych, natomiast z wychowania przedszkolnego korzystało 147 dzieci w 7 grupach.

Tabela 16. Liczba uczniów i dzieci w placówkach oświatowych w 2025 roku

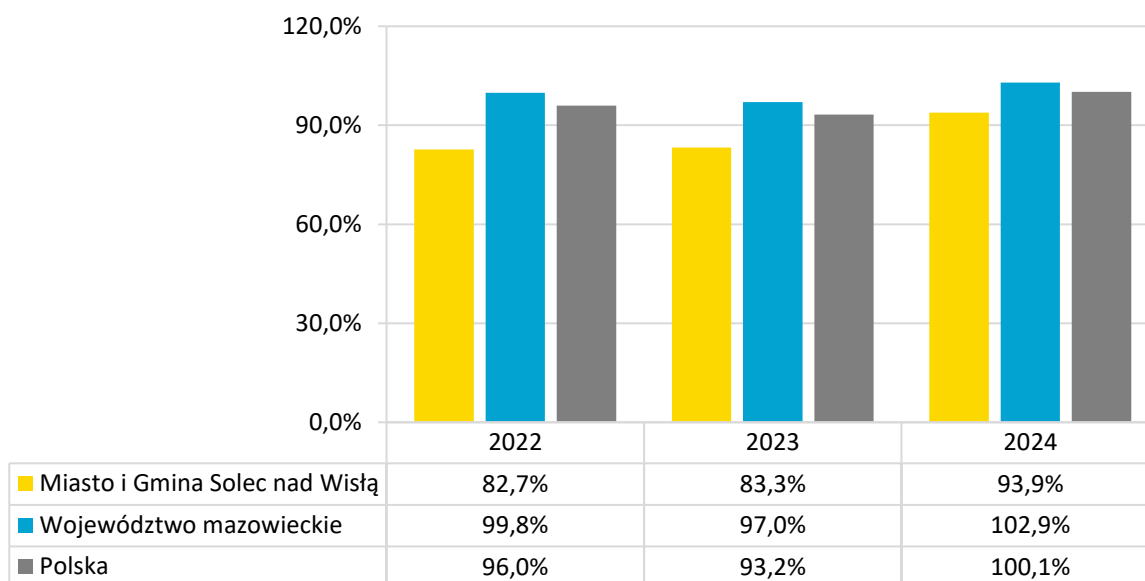
Wyszczególnienie		2025
PSP w Solcu nad Wisłą	Oddziały przedszkolne	47
	Szkoła podstawowa	125
PSP w Pawłowicach	Oddziały przedszkolne	62
	Szkoła podstawowa	127
NSP z Oddziałami Przedszkolnymi w Przedmieściu Dalszym	Oddziały przedszkolne	38
	Szkoła podstawowa	33
RAZEM		432

Źródło: Raport o stanie Gminy Solec nad Wisłą za 2025 rok.

Opiekę nad najmłodszymi mieszkańcami Gminy zapewnia **Żłobek Samorządowy w Przedmieściu Bliższym**, gdzie w 2025 roku opieką objęto 19 dzieci. Dostępność instytucjonalnej opieki nad dziećmi do lat 3 stanowi istotny element wsparcia rodzin, umożliwiając rodzicom, w szczególności rodzicom małych dzieci, podejmowanie lub kontynuowanie aktywności zawodowej oraz ułatwiając godzenie obowiązków rodzinnych z zawodowymi. Funkcjonowanie żłobka przyczynia się tym samym nie tylko do zapewnienia dzieciom odpowiedniej opieki i warunków rozwoju, ale również do zwiększania możliwości uczestnictwa rodziców w rynku pracy i ograniczania barier związanych z powrotem do zatrudnienia po okresie sprawowania opieki nad dzieckiem.

Współczynnik skolaryzacji brutto wskazuje na udział osób uczących się na określonym poziomie kształcenia do liczby ludności w grupie wiekowej, odpowiadającej temu poziomowi kształcenia. Dla szkół podstawowych w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą w 2024 roku kształtował się on na poziomie 93,9%, a więc wzrósł w stosunku do lat 2022-2023. W zestawieniu z danymi dla województwa mazowieckiego i całego kraju, współczynnik ten był zdecydowanie niższy, co może wskazywać na potrzebę dalszego monitorowania sytuacji edukacyjnej dzieci i młodzieży oraz podejmowania działań sprzyjających zapewnieniu powszechnego dostępu do edukacji i ograniczaniu barier w realizacji obowiązku szkolnego.

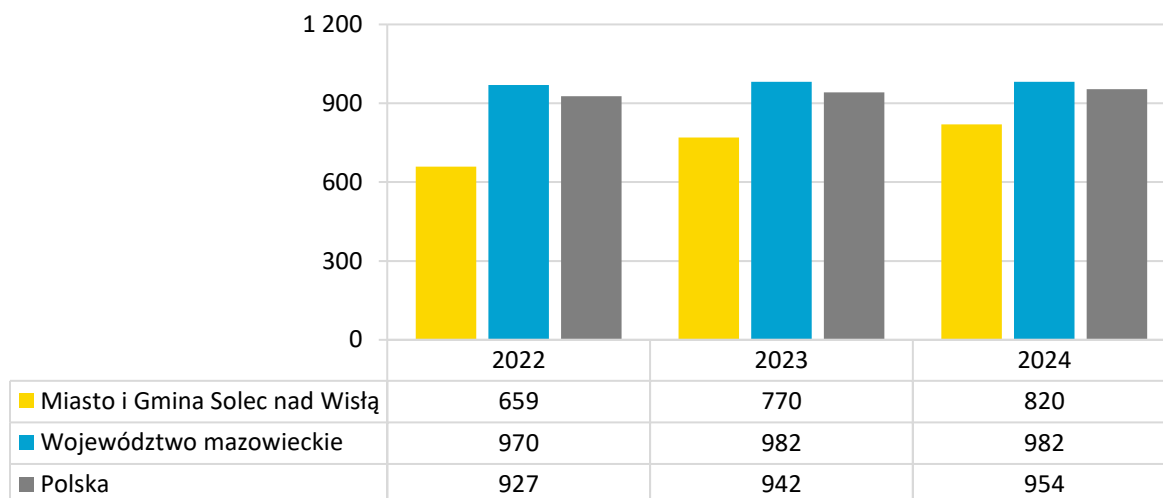
Wykres 15. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą, województwie mazowieckim i Polsce w latach 2022-2024²²

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

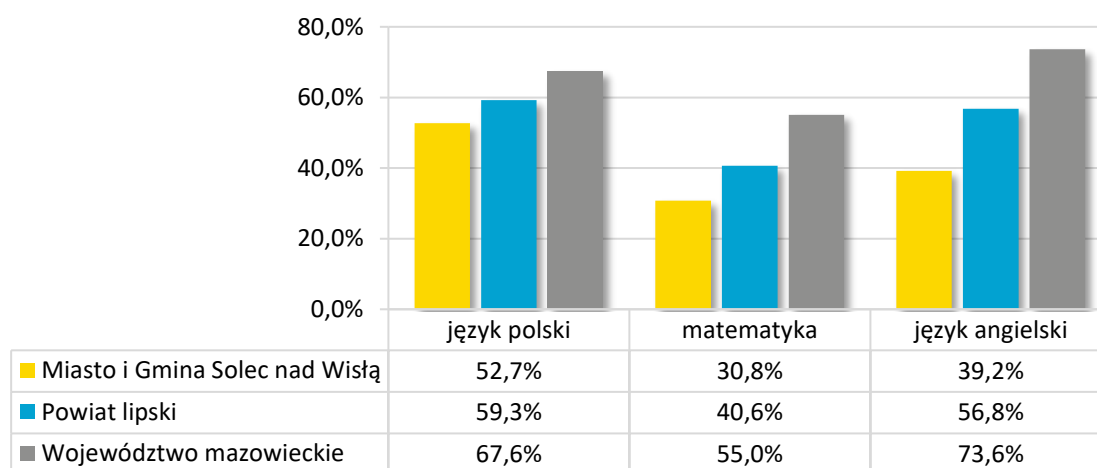
Kolejną analizowaną kwestią są dane dotyczące liczby dzieci w wieku 3-5 lat w przedszkolach i innych formach wychowania przedszkolnego na 1 000 dzieci w tej grupie wiekowej. Na przestrzeni lat 2022-2024 zauważalny jest systematyczny wzrost liczby dzieci objętych tą formą wychowania na 1 000 w tej grupie wiekowej. W 2024 roku wskaźnik ten przyjął wartość 820. W porównaniu do danych województwa mazowieckiego i Polski zarówno w 2024 roku, jak i w latach poprzednich, wskaźnik w Gminie przyjmował znacznie niższe wartości. Obserwowany wzrost wskaźnika należy ocenić pozytywnie, jednak jego utrzymujący się niższy poziom w stosunku do jednostek porównawczych może wskazywać na potrzebę dalszego rozwijania i dostosowywania lokalnej oferty wychowania przedszkolnego do potrzeb mieszkańców. Szczególne znaczenie może mieć zapewnienie odpowiedniej dostępności miejsc wychowania przedszkolnego, co sprzyja zarówno rozwojowi dzieci, jak i ułatwia rodzicom, w szczególności rodzicom małych dzieci, łączenie obowiązków rodzinnych z aktywnością zawodową.

²² W momencie opracowywania dokumentu dane za rok 2025 nie były jeszcze dostępne

Wykres 16. Dzieci w przedszkolach i innych formach wychowania przedszkolnego na 1 000 dzieci w wieku 3-5 lat w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą, województwie mazowieckim i w Polsce w latach 2022-2024²³

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Na kolejnym wykresie przedstawione zostały średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z Miasta i Gminy Solec nad Wisłą w porównaniu do wyników uczniów z województwa mazowieckiego oraz całej Polski. Z zebranych danych wynika, że młodzi mieszkańcy Gminy uzyskali nieco niższe wyniki ze wszystkich części egzaminu w porównaniu do wyników powiatowych i wojewódzkich. Najwyższe wyniki uczniowie z Gminy uzyskali w części z języka polskiego (52,7%), natomiast najniższe z matematyki (30,8%).

Wykres 17. Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z terenu Miasta i Gminy Solec nad Wisłą, powiatu lipskiego i województwa mazowieckiego w 2025 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://mapa.wyniki.edu.pl/>.

²³W momencie opracowywania dokumentu dane za rok 2025 nie były jeszcze dostępne

Miasto i Gmina Solec nad Wisłą realizuje szereg działań i programów ukierunkowanych na wspieranie rozwoju uczniów, podnoszenie jakości kształcenia oraz wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży. Ze środków Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2025 roku dofinansowano przejazdy uczniów wszystkich szkół na pływalnię. Gmina wspiera również przygotowanie młodzieży do wejścia na rynek pracy – w 2025 roku pracodawcom wypłacono 21 648,00 zł tytułem dofinansowania kosztów kształcenia młodocianych pracowników²⁴. Podejmowane działania wskazują na zaangażowanie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą w tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi dzieci i młodzieży oraz wyrównywaniu ich szans edukacyjnych i społecznych. Wsparcie obejmuje zarówno działania związane z edukacją i rozwojem zainteresowań, jak również aktywność fizyczną oraz przygotowanie młodych osób do przyszłego funkcjonowania na rynku pracy. Zasadne jest dalsze utrzymywanie i rozwijanie tego rodzaju inicjatyw, a także dostosowywanie ich zakresu do zmieniających się potrzeb dzieci, młodzieży i ich rodzin.

Samorząd sukcesywnie poprawia stan techniczny oraz dostępność obiektów oświatowych. W 2025 roku w obu szkołach publicznych wykonano nowe schody, wybudowano podjazdy dla osób z niepełnosprawnościami oraz wyremontowano łazienki i sale lekcyjne. W budynku Niepublicznej Szkoły Podstawowej w Przedmieściu Dalszym zrealizowano remont komina, a przy PSP w Pawłowicach przebudowano parking²⁵.

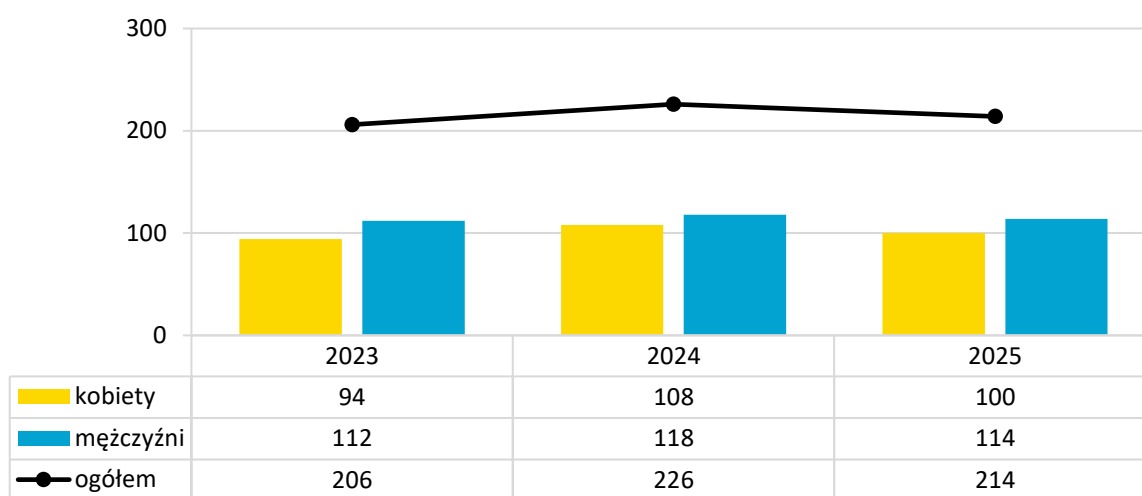
²⁴ Raport o stanie Gminy Solec nad Wisłą za 2025 rok

²⁵ tamże

PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI

Na koniec 2025 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lipsku, zarejestrowanych było łącznie 214 mieszkańców Miasta i Gminy Solec nad Wisłą. Na przestrzeni analizowanych lat wystąpiły niewielkie wahania w tym zakresie, przy czym pod względem płci zauważa się pewne dysproporcje – każdorazowo liczba mężczyzn przewyższała liczbę kobiet, dla przykładu w 2025 roku stanowili oni 53,3% osób bezrobotnych w Gminie.

Wykres 18. Mieszkańcy Miasta i Gminy Solec nad Wisłą zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2023-2025

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Ze zjawiskiem długotrwałego bezrobocia mamy do czynienia w przypadku osoby zarejestrowanej w urzędzie pracy jako bezrobotnej łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych. Jest to zjawisko niekorzystne z punktu widzenia rynku pracy, ponieważ najczęściej świadczy o tym, że bezrobotny nie ma zamiaru czy możliwości podjęcia zatrudnienia bądź uzyskuje dochody z nielegalnych źródeł. Kolejna tabela przedstawia liczbę długotrwale bezrobotnych mieszkańców Miasta i Gminy Solec nad Wisłą oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy, w porównaniu do danych z całego powiatu lipskiego. W przypadku obu jednostek dostrzegalne jest wahanie udziału osób długotrwale bezrobotnych na przestrzeni analizowanych lat. Warto zwrócić uwagę na fakt, że odsetek osób długotrwale bezrobotnych w Gminie w 2025 roku był najwyższy w porównaniu do lat poprzednich i stanowił aż 71,0% wszystkich mieszkańców pozostających bez zatrudnienia. W powiecie lipskim udział osób długotrwale bezrobotnych wyniósł w 2025 roku 62,7%, co oznacza, że sytuacja w Gminie w przedmiotowym roku była mniej korzystna

niż w przypadku Powiatu. Tak wysoki udział osób długotrwale bezrobotnych może wskazywać na występowanie barier utrudniających powrót mieszkańców na rynek pracy. Mogą one wynikać m.in. z niedopasowania kwalifikacji i doświadczenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy, ograniczonej liczby dostępnych miejsc zatrudnienia, niskiej mobilności przestrzennej, a także barier związanych z sytuacją rodzinną lub społeczną. Długotrwałe pozostawanie bez pracy może również prowadzić do pogłębiania się wykluczenia społecznego, obniżenia aktywności zawodowej oraz utrwalania zależności od świadczeń społecznych. Z tego względu wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych należy uznać za istotne wyzwanie dla polityki społecznej i rynku pracy w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą. Jednocześnie wskazuje to na potrzebę podejmowania działań aktywizacyjnych, w szczególności w zakresie podnoszenia i dostosowywania kwalifikacji zawodowych, pośrednictwa pracy, doradztwa zawodowego oraz wspierania mieszkańców w powrocie do zatrudnienia.

Tabela 17. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców Miasta i Gminy Solec nad Wisłą oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu lipskiego na przestrzeni lat 2023-2025

Wyszczególnienie		2023	2024	2025
Gmina	Liczba osób	136	134	152
	Udział (%)	66,0	59,3	71,0
Powiat	Liczba osób	872	857	882
	Udział (%)	61,1	60,8	62,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Rozpatrując kwestię liczby bezrobotnych osób z podziałem na grupę wiekową można zauważyć, że w 2025 roku w stosunku do 2023 roku nastąpił nieznaczny spadek udziału osób poniżej 25 roku życia (o 1,9 pp.) w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy. Podobne tendencje odnotowano w przypadku odsetka mieszkańców do 30 roku życia, który w analizowanym okresie zmniejszył się o 3,6 pp. W grupie osób powyżej 50 roku życia następowały natomiast wahania – najwyższą wartość zaobserwowano w 2025 roku (25,2%). Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

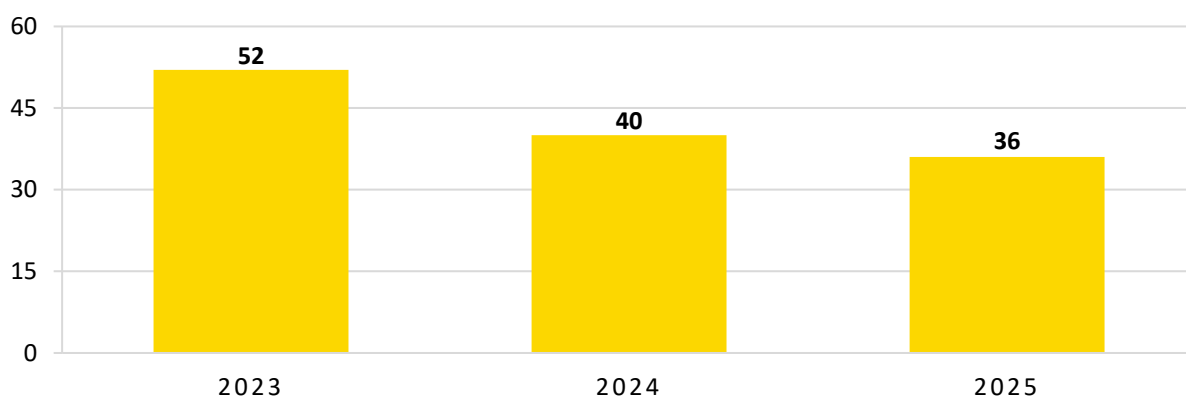
Tabela 18. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców Miasta i Gminy Solec nad Wisłą w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2023-2025

Kategoria wiekowa	31 grudnia 2023		31 grudnia 2024		31 grudnia 2025	
	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%
do 25 roku życia	31	15,0	33	14,6	28	13,1
do 30 roku życia	70	34,0	69	30,5	65	30,4
powyżej 50 roku życia	44	21,4	45	19,9	54	25,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

W 2025 roku liczba rodzin korzystających ze wsparcia MGOPS z powodu bezrobocia kształtowała się na poziomie 36, co oznacza znaczny spadek w stosunku do 2023 roku (o 30,8%). W analizowanym okresie liczba rodzin dotkniętych problemem bezrobocia, korzystających ze wsparcia Ośrodka systematycznie malała. Szczegółowe dane znajdują się na kolejnym wykresie.

Wykres 19. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2023-2025

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023, 2024 i 2025 rok.

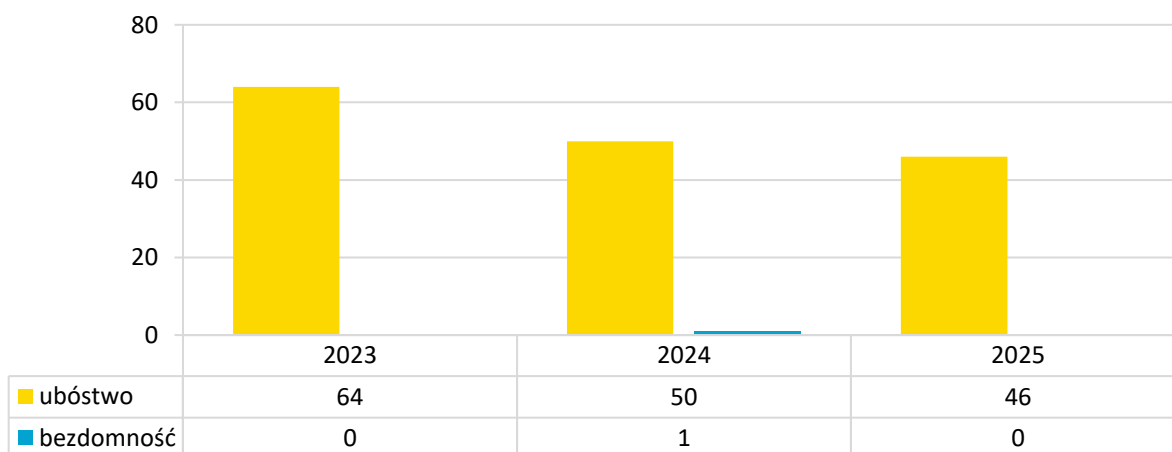
Bezrobocie w 2025 roku jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowało się na trzecim miejscu. W tym samym roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej wyniosła 153, a więc rodziny borykające się z problemem bezrobocia stanowiły **23,5% ogółu**. Na przestrzeni lat 2023-2025 ich udział ulegał spadkowi, gdyż w 2023 roku było to 35,9%, natomiast w 2024 roku – 23,8%.

W ramach aktywizacji zawodowej mieszkańcy Miasta i Gminy Solec nad Wisłą mają możliwość skorzystać ze wsparcia udzielanego przez PUP w Lipsku. Prowadzi on szereg działań na rzecz aktywizacji zawodowej mieszkańców, w tym m.in. organizuje staże i szkolenia zawodowe, a także prace interwencyjne, wspiera w zakładaniu działalności gospodarczej oraz prowadzi indywidualne doradztwo zawodowe. Działania aktywizacyjne

obejmują również osoby starsze. W 2023 roku, w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi, zrealizowano w trybie pozakonkursowym zadanie pn. „Aktywizacja ludzi starszych – Wykorzystanie potencjału osób starszych na rynku pracy – wiedzy, umiejętności i doświadczenia życiowego”²⁶. Inicjatywa ta stanowiła formę wsparcia aktywności osób starszych oraz wykorzystania ich wiedzy, umiejętności i doświadczenia życiowego, wskazując na potrzebę włączania seniorów w działania związane z aktywnością zawodową i społeczną.

Warto zwrócić uwagę na istotny związek pomiędzy problemem bezrobocia a zjawiskiem ubóstwa i bezdomności. Brak stałego zatrudnienia, a tym samym stabilnych dochodów, znacząco zwiększa ryzyko utraty płynności finansowej, a w efekcie mieszkania, zwłaszcza wśród osób znajdujących się już w trudnej sytuacji życiowej. Długotrwałe bezrobocie nie tylko pogłębia wykluczenie społeczne, ale może prowadzić do całkowitej marginalizacji, której najbardziej skrajną formą jest bezdomność. W latach 2023-2025 liczba osób objętych wsparciem MGOPS z powodu ubóstwa uległa spadkowi, a w 2025 roku ich liczba wyniosła 46, niemniej jednak za każdym razem plasował się on na pierwszym miejscu względem powszechności wśród rodzin objętych pomocą społeczną. Problem bezdomności przyjął zdecydowanie mniejszą skalę – jedyny przypadek wsparcia z tego tytułu odnotowano w 2024 roku. Niewielka liczba osób korzystających z pomocy z powodu bezdomności może świadczyć o marginalnej skali tego zjawiska na terenie Gminy, ale nie powinna być traktowana jako przesłanka do rezygnacji z działań zapobiegawczych.

Wykres 20. Liczba osób, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa oraz bezdomności w latach 2023-2025

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023, 2024 i 2025 rok.

²⁶ Raport o stanie Gminy Solec nad Wisłą za 2023 rok

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy udzielanie schronienia osobom w kryzysie bezdomności. Następuje to poprzez przyznanie tymczasowego schronienia w noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych albo schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi. W Gminie nie funkcjonuje tego rodzaju ośrodek wsparcia, ale działania w tym zakresie realizowane są przez inne jednostki poza terenem Gminy, za które ta ponosi odpłatność. W 2025 roku z pobytu w schronisku skorzystał 1mieszkaniec Gminy, z kolei w latach poprzednich nie odnotowano podobnych przypadków²⁷. Niemniej jednak zasadne jest utrzymywanie gotowości do udzielenia pomocy osobom zagrożonym bezdomnością, w szczególności poprzez wczesne rozpoznawanie sytuacji kryzysowych, pracę socjalną oraz kierowanie osób potrzebujących do właściwych form wsparcia. Działania te mają znaczenie również w kontekście profilaktyki bezdomności i ograniczania ryzyka jej wystąpienia w przyszłości.

KULTURA, KULTURA FIZYCZNA ORAZ TURYSTYKA

Głównymi filarami działalności kulturalnej w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą są dwie instytucje: Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury (MGOK) oraz Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna (MGBP) w Solcu nad Wisłą. Podstawowym źródłem ich funkcjonowania są dotacje podmiotowe przekazywane z budżetu Gminy – w 2025 roku dotacja na działalność bieżącą MGOK wyniosła 351 122,35 zł, natomiast dla MGBP przeznaczono 156 302,46 zł²⁸.

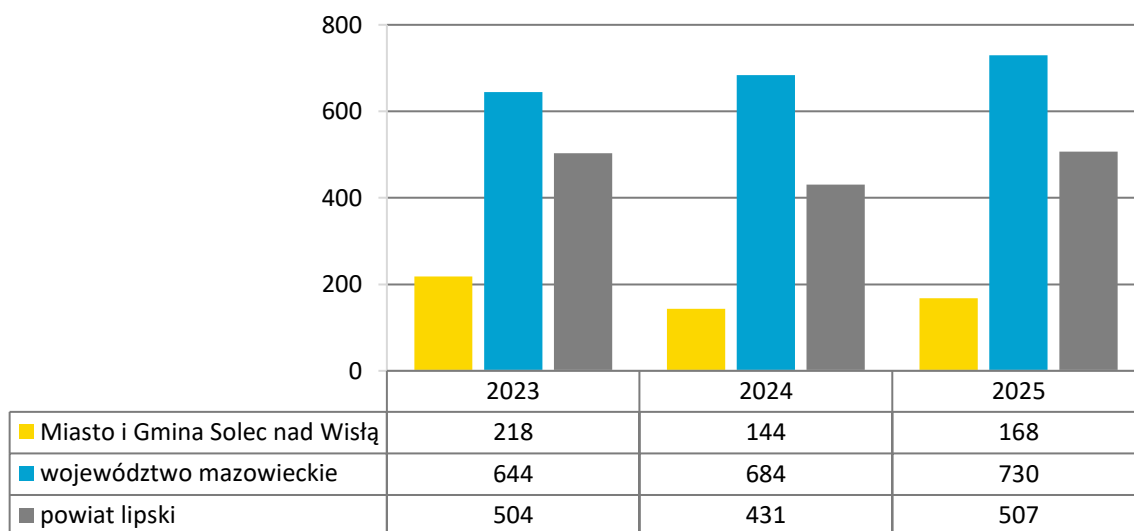
Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Solcu nad Wisłą organizuje cotygodniowe zajęcia i sekcje zainteresowań, takie jak nauka gry na instrumentach dla dzieci i młodzieży, zajęcia językowe, małe „Powiślaczki”, koło brydża sportowego, sekcja seniorek, grupa Solecka Uniwersytetu Trzeciego Wieku oraz Zespół Śpiewaczy „Powiślaczy”, który w 2023 roku obchodził jubileusz 10-lecia działalności artystycznej. W strukturach MGOK funkcjonuje również „**Kino za Rogiem**”, realizujące seanse w czwartki i soboty oraz projekcje dedykowane grupom szkolnym i przedszkolnym. W palecie inicjatyw kulturalnych istotne miejsce zajmują wystawy, wykłady historyczne, koncerty oraz wydarzenia budujące tożsamość lokalną. Wśród wydarzeń zrealizowanych w 2025 roku przez MGOK znalazły się liczne wystawy, wykłady i koncerty, w tym m.in. wystawa malarstwa Aleksandry Kozak-Kotowskiej oraz spotkanie z poezją „Wieczór poezji”.

²⁷ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023, 2024 i 2025 rok

²⁸ Raport o stanie Gminy Solec nad Wisłą za 2025 rok

Z danych GUS wynika, iż w 2025 roku liczba uczestników imprez kulturalnych na 1 000 ludności w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą wyniosła 168 i tym samym była niższa od ich liczby na terenie powiatu lipskiego (507) oraz całego województwa (730). W latach poprzednich sytuacja w Gminie kształtowała się podobnie. Należy zauważyć, iż na przestrzeni analizowanych lat liczba uczestników imprez na 1 000 mieszkańców ulegała wahaniom zarówno w Gminie, jak i Powiecie, z kolei na poziomie województwa odnotowywano systematyczny wzrost. Na wartość tego wskaźnika wpływać może zarówno liczba i częstotliwość organizowanych wydarzeń, jak i ich różnorodność, dostępność oraz stopień dopasowania do potrzeb poszczególnych grup mieszkańców. Istotne znaczenie może mieć również położenie Gminy i związana z nim możliwość korzystania z oferty kulturalnej dostępnej w większych ośrodkach miejskich. Istotne jest zatem dalsze rozwijanie lokalnej oferty kulturalnej oraz podejmowanie działań zwiększających aktywność mieszkańców, w szczególności dzieci i młodzieży, osób dorosłych oraz seniorów. Warto również wykorzystywać potencjał lokalnych instytucji kultury, organizacji społecznych i grup mieszkańców do współtworzenia wydarzeń odpowiadających na lokalne potrzeby.

Wykres 21. Liczba uczestników imprez kulturalnych na 1 000 ludności w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą, powiecie lipskim oraz województwie mazowieckim w latach 2023-2025

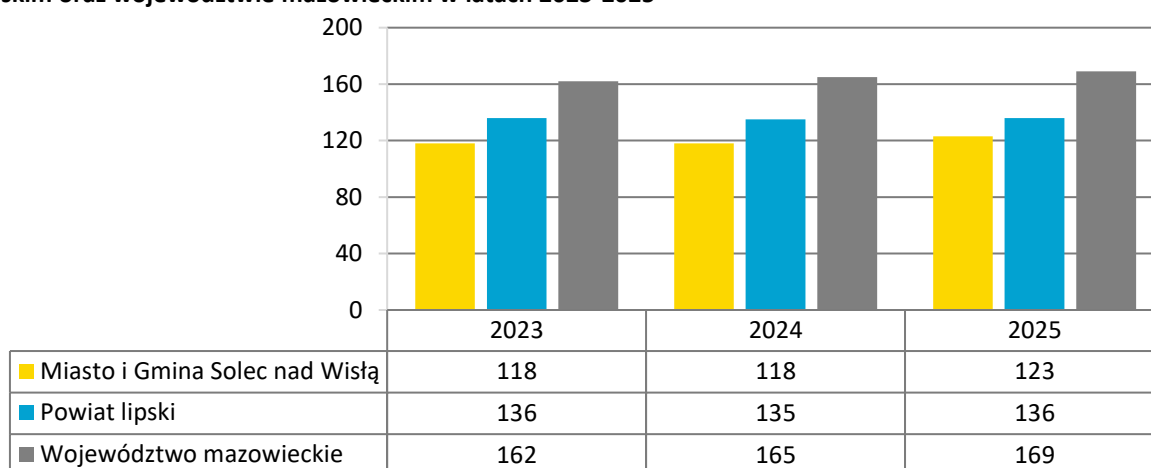
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Kolejną istotną instytucją funkcjonującą na terenie Gminy jest **Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna** w Solcu nad Wisłą. Biblioteka sukcesywnie rozbudowuje i unowocześnia swój księgozbiór oraz usługi – w 2023 roku zarejestrowano 540 czytelników, którzy dokonali 15 256 wypożyczeń woluminów, z kolei w ostatnim roku poddanym analizie liczba aktywnych czytelników wzrosła do 550 osób, przy jednoczesnym spadku liczby wypożyczonych

woluminów do 11 814. MGBP realizowała również programy rozwoju czytelnictwa, wśród których znalazły się m.in. „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0” oraz „Mała książka – wielki człowiek”.

Kolejny wykres prezentuje dostępne dane w zakresie liczby czytelników bibliotek publicznych na 1 000 ludności w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą, powiecie lipskim oraz województwie mazowieckim w latach 2023-2025. Na podstawie danych statystycznych widać, że wskaźnik ten przyjmował w Gminie niższą wartość niż w jednostkach porównawczych. W 2025 roku w Gminie na 1 000 mieszkańców przypadało 123 czytelników, w powiecie było ich 136, a w województwie – 169. Niemniej, na przestrzeni analizowanych lat zarówno w Gminie, jak i Województwie odnotowano wzrost w zakresie liczby czytelników, a w przypadku Powiatu wystąpiły niewielkie wahania.

Wykres 22. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą, powiecie lipskim oraz województwie mazowieckim w latach 2023-2025

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Lokalną działalność w zakresie sportu kwalifikowanego i szkolenia dzieci oraz młodzieży reprezentuje Gminny Klub Sportowy „WISŁA” Solec, prowadzący drużyny piłki nożnej w kategoriach młodzików, juniorów i seniorów. Głównym obiektem sportowym w Gminie jest boisko piłkarskie w Solcu nad Wisłą, które w 2023 roku przeszło kompleksową modernizację w ramach programu „Sportowa Polska”.

Ofertę rekreacyjną dla mieszkańców tworzą również obiekty plenerowe rozlokowane w poszczególnych miejscowościach. W Przedmieściu Bliższym wybudowano otwartą siłownię zewnętrzną z ogrodzeniem i kompleksem urządzeń sprawnościowych w ramach programu „Mazowsze dla sportu”, a w Kłudziu zagospodarowano teren przystani portowej. Sukcesywnie rozbudowywana jest także sieć placów zabaw dla dzieci.

Istotnym elementem lokalnej infrastruktury społecznej i kulturalnej są **światlice wiejskie**, które pełnią funkcję miejsc integracji i aktywizacji mieszkańców. Inwestycje w rozwój i modernizację tego rodzaju obiektów, w tym budowa świetlicy w Sadkowicach-Kolonii oraz modernizacja „Pałacyku” w Kolonii Woli Pawłowskiej, przyczyniają się do rozwoju bazy kulturalnej Gminy i tworzenia przestrzeni sprzyjającej organizacji wydarzeń oraz aktywności mieszkańców. Światlice wykorzystywane są m.in. do organizacji zebrań wiejskich, spotkań i działalności Kół Gospodyń Wiejskich, a także imprez okolicznościowych i innych inicjatyw o charakterze lokalnym. Ich funkcjonowanie sprzyja integracji społeczności oraz tworzeniu warunków do podejmowania wspólnych działań przez mieszkańców.

Uzupełnieniem lokalnej oferty kulturalnej i edukacyjnej jest działalność Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii w Solcu nad Wisłą, który aktywnie angażuje się w życie lokalnej społeczności oraz uczestniczy w inicjatywach kulturalnych, edukacyjnych i ekologicznych realizowanych na terenie Gminy. Ważnym elementem tej działalności jest współpraca z Miejsko-Gminną Biblioteką Publiczną w Solcu nad Wisłą, która organizuje dla wychowanków ośrodka cykliczne spotkania edukacyjno-kulturalne wspierające ich rozwój. Przykładem wspólnych działań był udział Biblioteki i młodzieży z ośrodka w ogólnopolskiej akcji czytelniczej „Jak nie czytam, jak czytam”, zrealizowany w 2023 roku. Wychowankowie Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii angażują się również w inicjatywy na rzecz ochrony lokalnego środowiska, czego przykładem był ich udział w 30. jubileuszowym finale ogólnopolskiej Akcji Sprzątania Świata, realizowanej pod hasłem „Sprzątanie świata łączy ludzi”. W wydarzeniu uczestniczyli również uczniowie szkół podstawowych i średnich, członkowie lokalnego klubu sportowego oraz pracownicy Urzędu Miasta i Gminy. Podejmowane działania pokazują, że lokalna oferta kulturalna i społeczna opiera się nie tylko na działalności instytucji kultury, ale również na współpracy różnych podmiotów i angażowaniu mieszkańców w inicjatywy służące integracji, edukacji oraz budowaniu więzi ze społecznością lokalną.

AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

Narastanie nierówności społecznych wpłynęło na konieczność intensyfikacji oddolnych działań podejmowanych przez środowiska dotknięte nimi, na podstawie czego zainicjowany został ruch spółdzielczy, umożliwiający całym grupom społecznym zaspokojenie podstawowych potrzeb, a u jego podstaw leżała podmiotowość jednostki oraz wartość pracy

indywidualnej. Przesłanki te doprowadziły do powstania ekonomii społecznej, skoncentrowanej na jednostce i oddziaływaniu społecznym, zarządzanej w sposób autonomiczny i partycypacyjny oraz wykazującej nadrzędną rolę świadczenia usług dla członków, pracowników lub wspólnoty ponad bezwzględnym zyskiem²⁹.

Ekonomia społeczna prowadzona jest przez szereg podmiotów, wśród których znajdują się organizacje pozarządowe wskazane w art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, tj. stowarzyszenia, fundacje i prowadzone przez nie jednostki reintegracyjne, a także w art. 3 ust. 3, w tym spółdzielnie socjalne, spółki non profit, stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, itp.

Wśród podmiotów ekonomii społecznej wyróżnia się podmioty ekonomii solidarnej, których celem działania jest w szczególności aktywizacja zawodowa i integracja społeczna, w tym reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami.

Rysunek 6. Klasyfikacja podmiotów ekonomii społecznej

PODMIOTY EKONOMII SPOŁECZNEJ

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. *Ekonomia Solidarności Społecznej*.

²⁹ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. *Ekonomia Solidarności Społecznej*, str. 10.

Podmioty ekonomii społecznej prowadzą szeroką działalność na rzecz lokalnej społeczności i grup zagrożonych lub doświadczających wykluczenia społecznego. W dotychczasowych praktykach wiodącą formą współpracy międzyinstytucjonalnej w tym obszarze było zlecanie zadań publicznych oraz usług społecznych odpowiednim fundacjom i stowarzyszeniom. Wraz z rozwojem sektora ES zasadne jest włączenie wszystkich jego podmiotów do tworzenia lokalnych rozwiązań, w tym w zakresie rozpoznawania problemów społecznych, opracowywania dokumentów strategicznych, wdrażania działań i ich oceny.

W świetle ustawy o ekonomii społecznej rozszerzona została sfera zadań publicznych możliwych do realizacji przez organizacje pozarządowe, która dała im możliwość *działalności na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych*, z kolei ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych uregulowała kwestie obszarów usług możliwych do realizacji przez PES w ramach otwartych konkursów ofert, małych grantów oraz w oparciu o prawo zamówień publicznych. Wśród działań i inicjatyw możliwych do podjęcia przez PES w ramach realizacji zadań publicznych i usług społecznych, znajduje się 14 obszarów usług oraz 43 sfery zadań. Zdefiniowane poniżej usługi społeczne są ściśle związane z katalogiem zadań w ramach pożytku publicznego.

Ważnym aspektem rozróżniającym usługi społeczne od zadań publicznych realizowanych przez PES jest sposób, w jaki dany podmiot otrzymuje je do realizacji. W przypadku zadań publicznych rozróżnia się ich 5, w tym:

- otwarty konkurs ofert,
- „małe granty” (tryb pozakonkursowy),
- zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert przez organ administracji publicznej w razie wystąpienia klęski żywiołowej, katastrofy naturalnej lub awarii technicznej,
- zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert przez Prezesa Rady Ministrów ze względu na ważny interes społeczny lub publiczny,
- zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu na podstawie samodzielnie złożonej oferty.

Realizacja usług społecznych następuje z kolei poprzez zlecanie zadań w formie:

- zlecenia usług,

- zlecenia instytucji,
- bonu na aktywność (*regranting*),
- kooperacyjnego rozwiązania problemów.

Rozwijanie sektora ekonomii społecznej i współpracy publiczno-pozarządowej możliwe jest przy aktywnym udziale lokalnych organizacji pozarządowych, których celem działalności jest budowa kapitału społecznego przez tworzenie sieci powiązań międzyludzkich, mobilizację grup społecznych i jednostek do większej aktywności „obywatelskiej, politycznej, kulturalnej, artystycznej czy religijnej”³⁰.

Obszary, kierunki i formy realizacji wspólnych zadań i współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi określone zostały w rocznym programie współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego i wolontariacie.

Na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą w 2025 roku zarejestrowane były 364 podmioty gospodarki narodowej, w tym 24 stowarzyszenia i organizacje społeczne, które stanowiły 6,6% wszystkich zarejestrowanych podmiotów. W tym samym czasie na terenie Gminy odnotowano działalność 2 fundacji, co stanowi 0,5% wszystkich podmiotów. W latach 2023-2025 liczba fundacji uległa niewielkiemu spadkowi, podczas gdy w przypadku liczby stowarzyszeń i organizacji społecznych odnotowano nieznaczny wzrost.

Tabela 19. Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą na przestrzeni lat 2023-2025

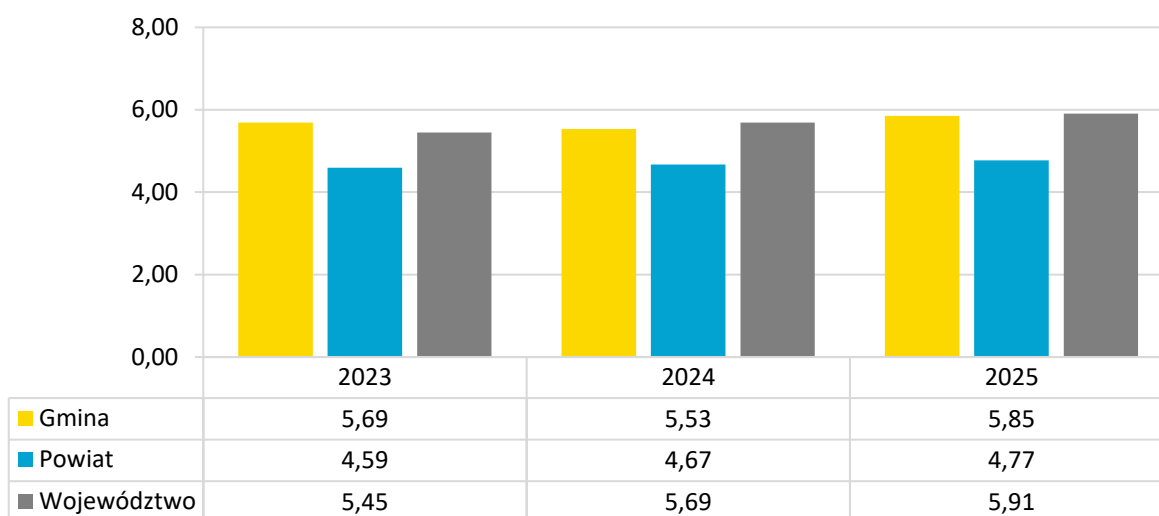
wyszczególnienie	2023	2024	2025
liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej	341	354	364
liczba fundacji	3	2	2
liczba stowarzyszeń i organizacji społecznych	23	23	24

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Wskaźnik fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą w latach 2023-2025 ulegał wahaniom – ostatecznie w 2025 roku wyniósł 5,85, a w stosunku do roku 2023 odnotowano wzrost o 0,16 pp. W odniesieniu do danych powiatowych wskaźnik w Gminie zawsze przyjmował wyższe wartości, z kolei w stosunku do Województwa od 2024 roku wartości te są nieco niższe. Szczegółowe dane zostały przedstawione na kolejnym wykresie.

³⁰ J. Oniszczyk, *Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy*, s. 269

Wykres 23. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą, powiecie lipskim i województwie mazowieckim na przestrzeni lat 2023-2025

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Zgodnie z danymi Departamentu Ekonomii Społecznej na terenie Gminy nie funkcjonują przedsiębiorstwa społeczne.

W procesie tworzenia i rozwijania oferty usług społecznych niezwykle ważną rolę odgrywają organizacje pozarządowe, w szczególności stowarzyszenia działające lokalnie. To właśnie one dzięki swojej bliskości do mieszkańców, znajomości realnych potrzeb społeczności oraz elastyczności działania, stanowią cenne wsparcie dla jednostek samorządu terytorialnego.

Zasadne jest włączenie wszystkich podmiotów ekonomii społecznej do tworzenia lokalnych rozwiązań, rozpoznawania problemów społecznych, opracowywania dokumentów strategicznych, wdrażania działań i ich oceny. W świetle ustawy o ekonomii społecznej rozszerzona została sfera zadań publicznych możliwych do realizacji przez organizacje pozarządowe, która dała im możliwość działalności na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych, z kolei ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych uregulowała kwestie obszarów usług możliwych do realizacji przez PES w ramach otwartych konkursów ofert, małych grantów oraz w oparciu o prawo zamówień publicznych.

Na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą działają liczne stowarzyszenia oraz koła gospodyń wiejskich, wśród których warto wyróżnić m.in.:

- Koło Gospodyń Wiejskich w Pawłowicach,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Kolonii Wola Pawłowska,
- Koło Gospodyń Wiejskich „Motylki” w Przedmieściu Bliższym,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Przedmieściu Dalszym,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Sadkowicach,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Dziurkowie,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Boiskach,
- Koło Gospodyń Wiejskich „Białe Żagle” w Kłudziu,
- Koło Gospodyń Wiejskich „Krawaciki” w Solcu Nad Wisłą.

Młodzieżowa Rada Miejska w Solcu nad Wisłą stanowi istotny organ angażujący młodych mieszkańców w życie społeczne samorządu, podejmując aktywne działania na rzecz podnoszenia świadomości obywatelskiej wśród dzieci i młodzieży z terenu Gminy. Młodzi radni rozwijają współpracę partnerską z innymi samorządami młodzieżowymi – w 2023 roku Młodzieżowa Rada Miejska gościła reprezentację ze Zbuczyna w ramach wizyty studyjnej nastawionej na wymianę doświadczeń oraz planowanie wspólnych inicjatyw³¹.

³¹ Raport o stanie Gminy Solec nad Wisłą za 2023 rok

PREZENTACJA WYNIKÓW BADANIA ANKIETOWEGO

W poniższym rozdziale przedstawiono wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców Gminy. Zebrane opinie i doświadczenia pozwalają lepiej rozpoznać najważniejsze potrzeby mieszkańców, dostrzegane przez nich problemy społeczne oraz oczekiwania dotyczące kierunków dalszych działań Gminy.

WSPIERANIE RODZINY I POMOC SPOŁECZNA

Pytania zawarte w pierwszej części kwestionariusza miały na celu wskazanie potrzeb mieszkańców Miasta i Gminy Solec nad Wisłą w zakresie usług społecznych w sferze wspierania rodziny.

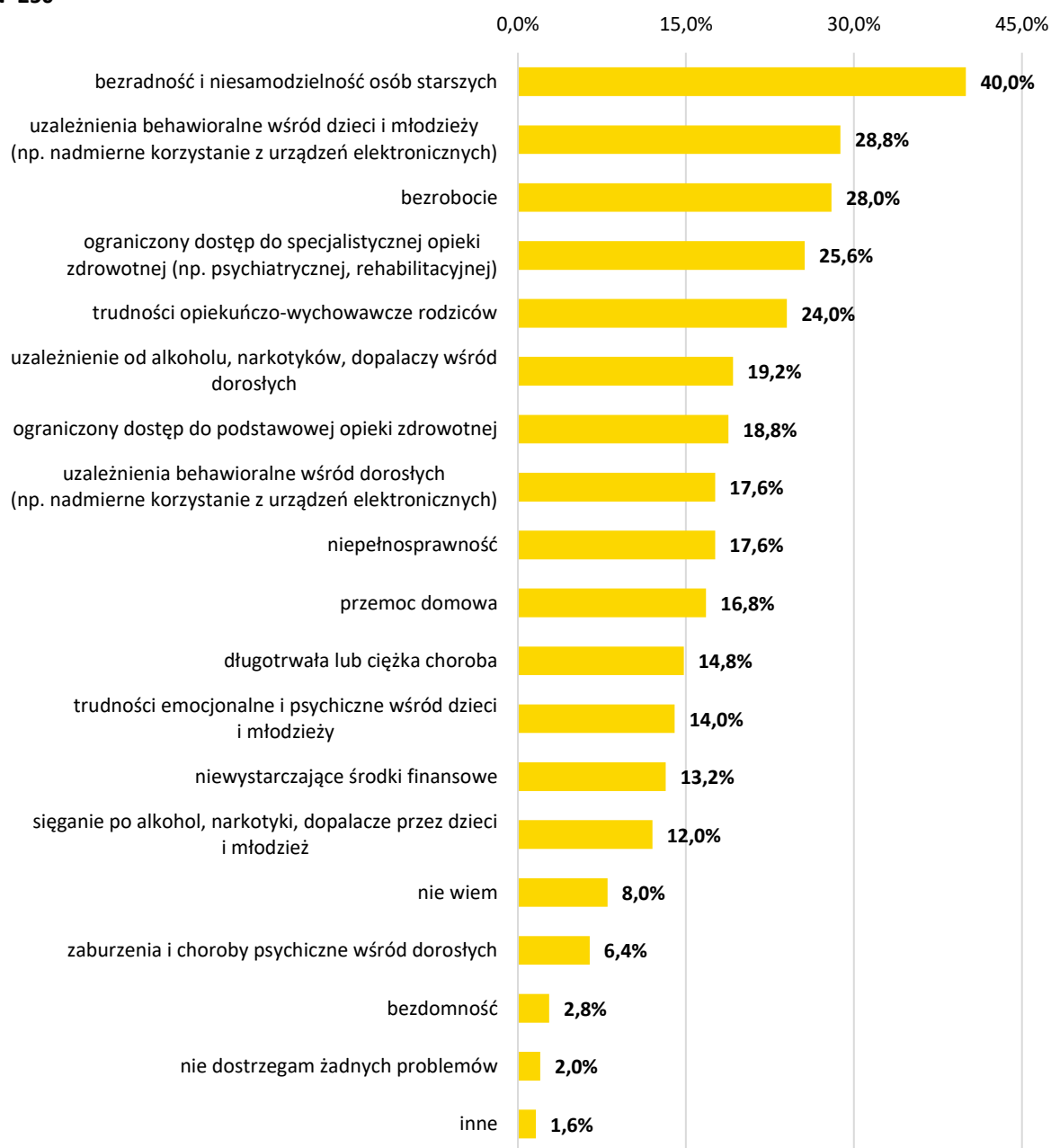
W pierwszym pytaniu mieszkańcy mieli wskazać na główne problemy, które ich zdaniem dotyczą rodziny w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą. Badani najczęściej wskazywali na **bezradność i niesamodzielną osób starszych** (40,0%), **uzależnienia behawioralne wśród dzieci i młodzieży**, w tym np. nadmierne korzystanie z urządzeń elektronicznych, hazard (28,8%), **bezrobocie** (28,0%) oraz **ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej**, m.in. psychiatrycznej, rehabilitacyjnej (25,6%).

W dalszej kolejności typowano trudności opiekuńczo-wychowawcze rodziców (24,0%), uzależnienie od alkoholu, narkotyków, dopalaczy wśród dorosłych (19,2%), a także ograniczony dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej (18,8%). Do istotnych problemów w opinii mieszkańców zalicza się również uzależnienia behawioralne wśród osób dorosłych i niepełnosprawność (po 17,6%).

16,8% ankietowanych wskazało na przemoc domową, 14,8% wytypowało długotrwałą lub ciężką chorobę, a 14,0% uczestników badania wymieniło trudności emocjonalne i psychiczne wśród dzieci i młodzieży. Nieco mniejsza liczba wskazań dotyczyła niewystarczających środków finansowych (13,2%), sięgania po alkohol, narkotyki, dopalacze przez dzieci i młodzież (12,0%) oraz zaburzeń i chorób psychicznych wśród dorosłych (6,4%).

Zdecydowanie najmniej wskazań padło na bezdomność, którą zaznaczyło 2,8% respondentów. Ponadto 2,0% badanych stwierdziło, iż nie dostrzega żadnych problemów, 8,0% nie ma wiedzy w tym zakresie, a 1,6% odpowiedzi dotyczyło innych trudności, wśród których wymieniono m.in. *brak dostępu do apteki oraz ośrodków rekreacyjnych*.

Wykres 24. Które z niżej wymienionych problemów w Pana/i opinii najczęściej dotyczą rodziny w Gminie?
N=250³²

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

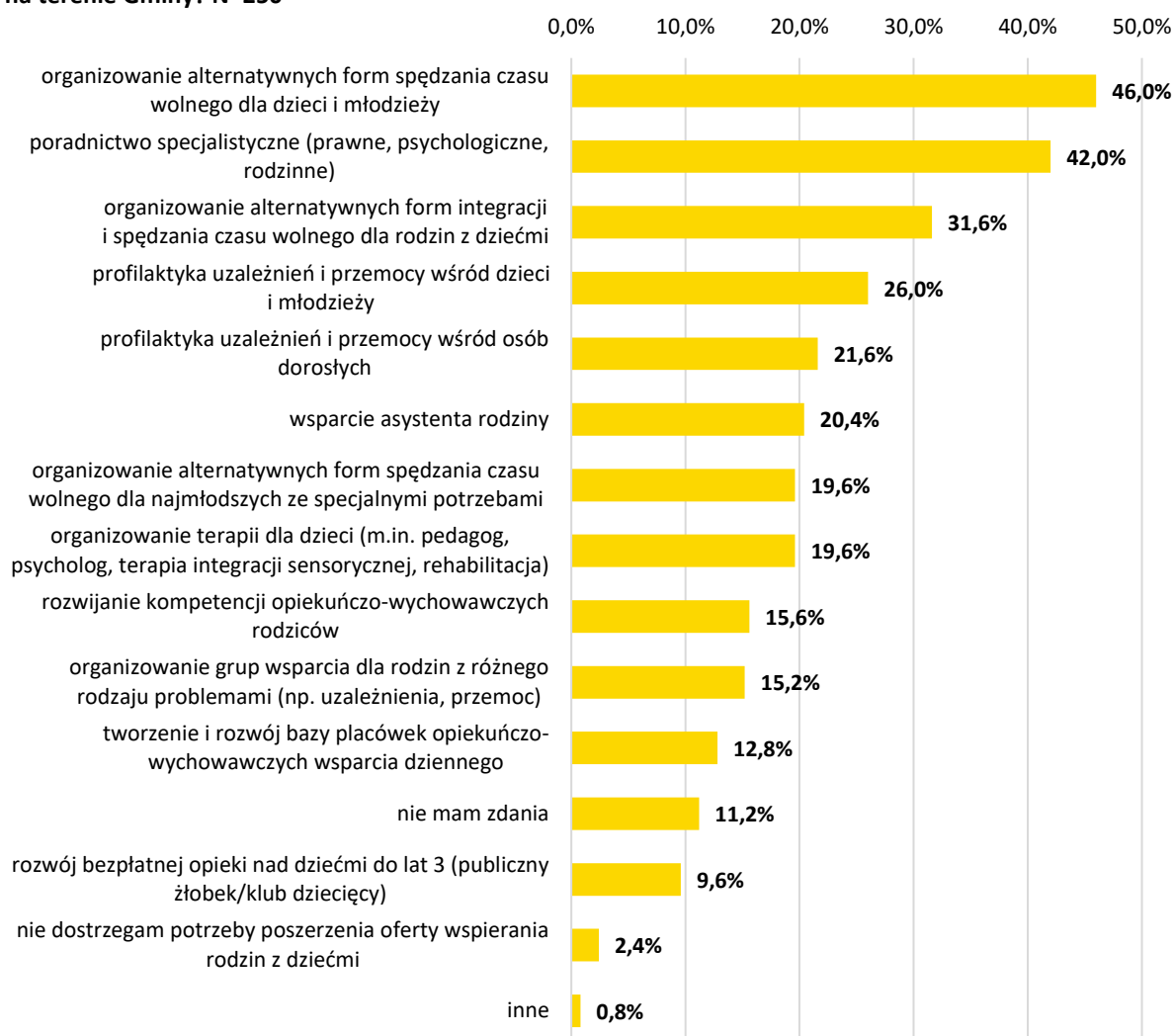
W dalszej kolejności poproszono o określenie potrzeb poszerzenia usług społecznych w obszarze wspierania rodzin z dziećmi na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą. Najwięcej, bo 46,0% badanych wskazało na **organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży**, 42,0% wybrało **poradnictwo specjalistyczne**, np. prawne i psychologiczne, a 31,6% ankietowanych wytypowało **organizowanie alternatywnych form integracji i spędzania czasu wolnego dla rodzin z dziećmi**.

³² N oznacza liczbę respondentów udzielających odpowiedzi na pytanie

W dalszej kolejności wskazywano na: profilaktykę uzależnień i przemocy, zarówno wśród dzieci i młodzieży (26,0%), jak i osób dorosłych (21,6%), wsparcie asystenta rodziny (20,4%) a także organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla najmłodszych ze specjalnymi potrzebami i niepełnosprawnością oraz organizowanie terapii dla dzieci, w tym m.in. pedagogicznej, psychologicznej, terapii integracji sensorycznej, wczesnego wspomagania rozwoju, rehabilitacji (po 19,6%). 15,6% osób wskazało na rozwijanie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców, 15,2% – organizowanie grup wsparcia dla rodzin z różnego rodzaju problemami (np. uzależnienia, przemoc), natomiast 12,8% tworzenie i rozwój bazy placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego.

Blisko co dziesiąty respondent (9,6%) zaznaczył rozwój bezpłatnej opieki nad dziećmi do lat 3 (publiczny żłobek/klub dziecięcy), bądź też nie wyraził jednoznacznej opinii w tym zakresie (11,2%), a 2,4% mieszkańców stwierdziło, że nie dostrzega potrzeby rozwijania w Gminie usług dla rodzin z dziećmi.

Wykres 25. W jakich obszarach widzi Pan/i potrzebę poszerzenia oferty wspierania rodzin z dziećmi na terenie Gminy? N=250

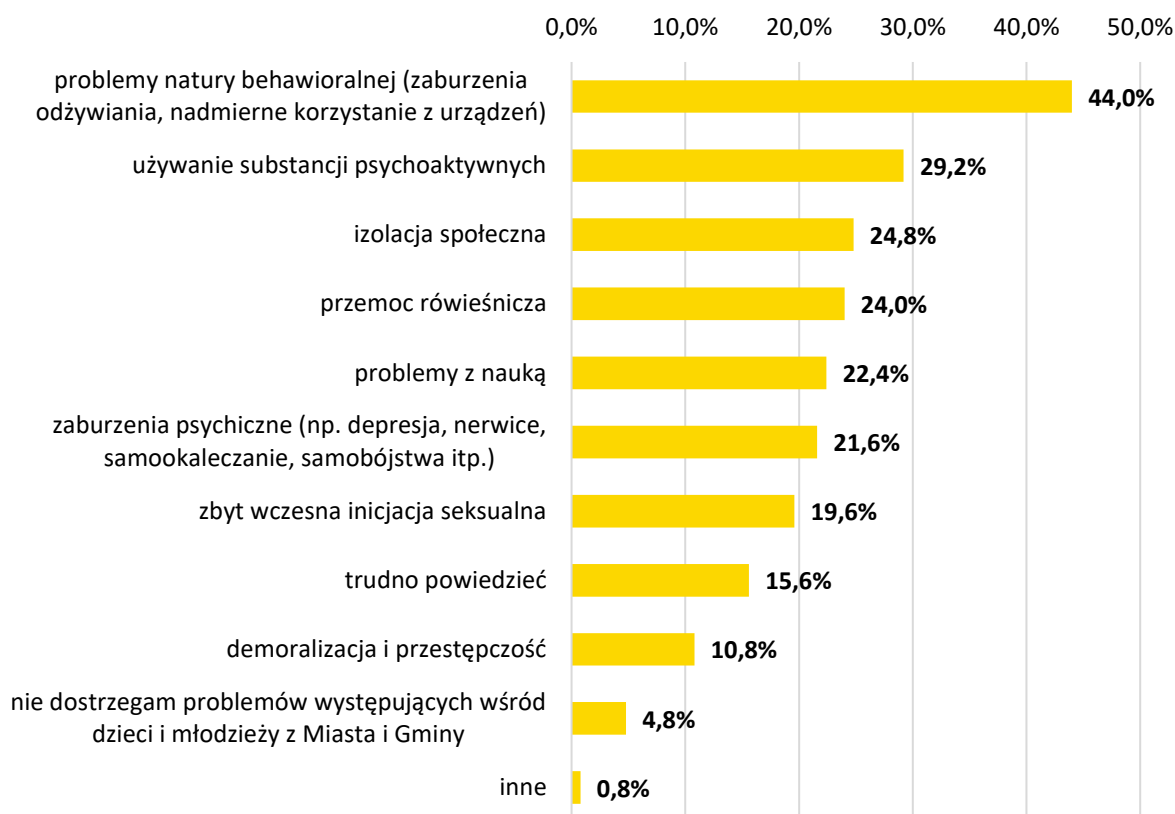

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Wyniki badania wskazują, że najczęściej dostrzeganym problemem wśród dzieci i młodzieży w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą są **problemy natury behawioralnej**, takie jak zaburzenia odżywiania czy nadmierne korzystanie z urządzeń elektronicznych – wskazało je 44,0% respondentów. Kolejno wymieniano **używanie substancji psychoaktywnych** (29,2%), **izolację społeczną** (24,8%) oraz **przemoc rówieśniczą** (24,0%).

22,4% badanych wskazało na problemy z nauką, natomiast 21,6% na zaburzenia psychiczne, w tym depresję, nerwice, samookaleczanie czy zachowania samobójcze. Ponadto 19,6% respondentów zwróciło uwagę na zbyt wczesną inicjację seksualną, 15,6% nie potrafiło jednoznacznie wskazać problemów, a 10,8% wskazało na demoralizację i przestępczość. 4,8% badanych nie dostrzega problemów występujących wśród dzieci i młodzieży w Gminie, natomiast 0,8% wskazało inne problemy, w tym m.in. *brak integracji*.

Wykres 26. Jakie są Pana/i zdaniem najczęstsze problemy dzieci i młodzieży w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą? N=250

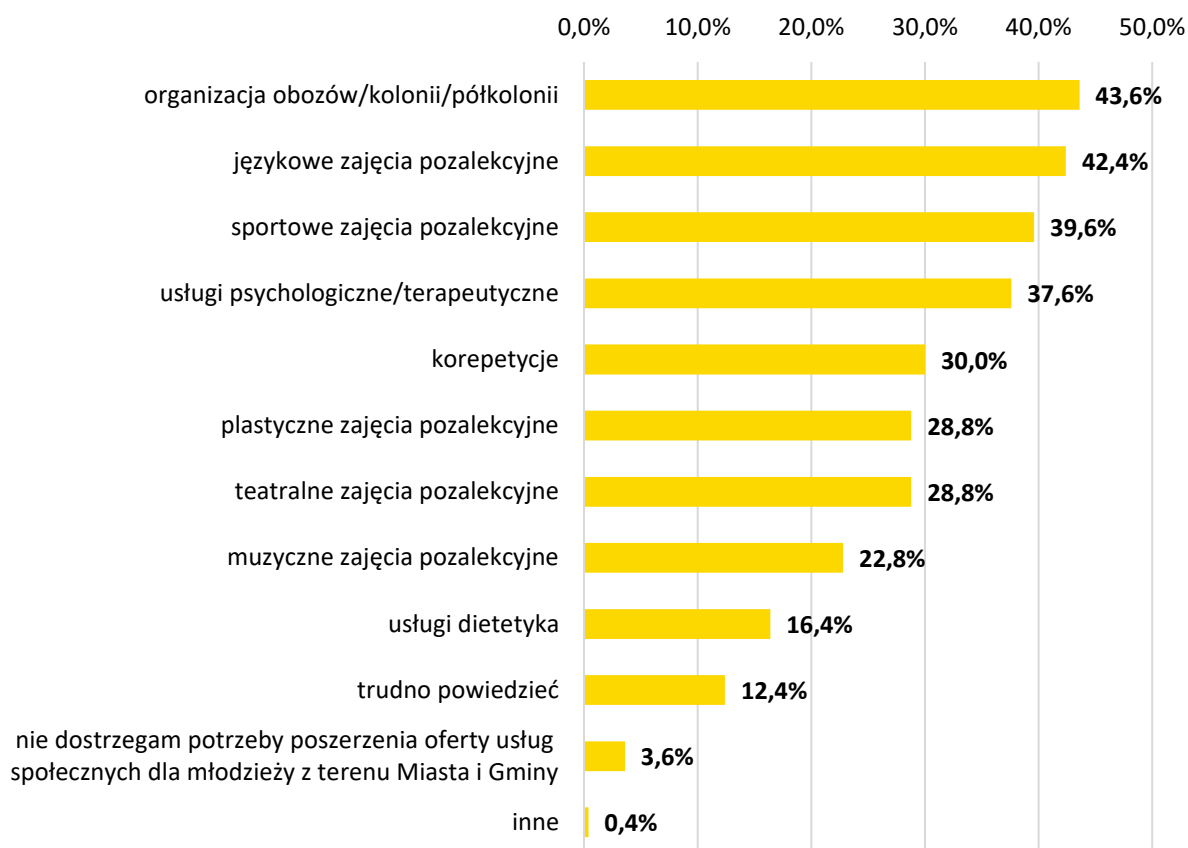

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Badanych poproszono również o określenie działań dedykowanych dzieciom i młodzieży, jakie ich zdaniem należy podejmować w szerszym zakresie. Wyniki badania pokazują, że największą potrzebę poszerzenia oferty usług społecznych dla młodzieży badani widzą w zakresie **organizacji obozów, kolonii i półkolonii (43,6%)** oraz **językowych zajęć pozalekcyjnych (42,4%)**. W dalszej kolejności wskazywano na **sportowe zajęcia pozalekcyjne (39,6%)** oraz **usługi psychologiczne i terapeutyczne (37,6%)**.

30,0% respondentów dostrzega potrzebę organizacji korepetycji, a po 28,8% wskazało na zajęcia plastyczne i teatralne. 22,8% badanych wskazało na potrzebę zajęć muzycznych, natomiast 16,4% na usługi dietetyka. 12,4% respondentów nie potrafiło jednoznacznie określić potrzeb w tym zakresie, 3,6% nie dostrzega potrzeby poszerzania oferty usług społecznych dla młodzieży, a 0,4% wskazało inne obszary, w tym m.in. *wsparcie matek samotnie wychowujących dzieci*.

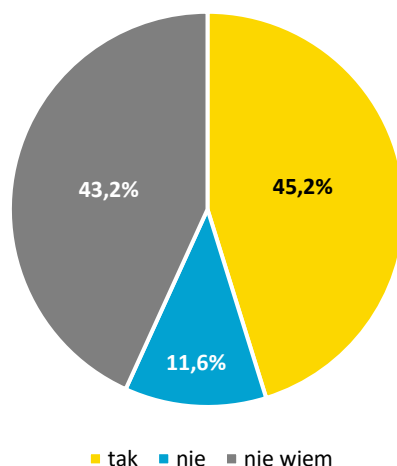
Wykres 27. W jakich obszarach widzi Pan/i potrzebę poszerzenia oferty usług społecznych dla młodzieży z terenu Miasta i Gminy Solec nad Wisłą? N=250

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

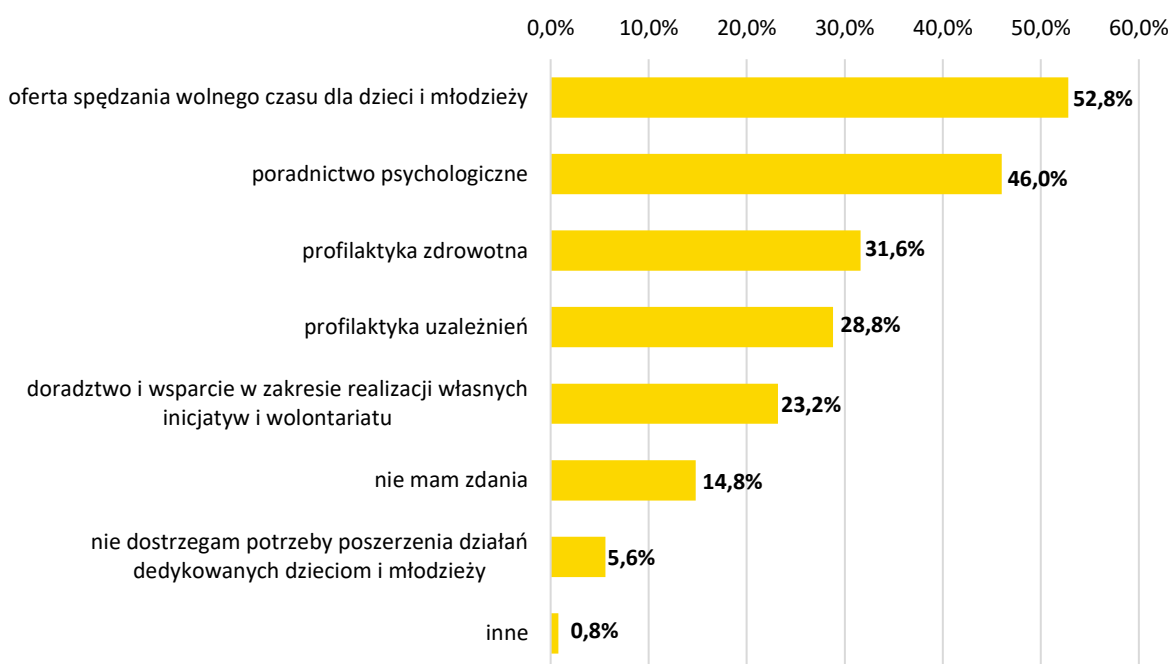
Wyniki badania pokazują, że 45,2% respondentów dostrzega na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą potrzebę prowadzenia zajęć wspomagających umiejętności wychowawcze rodziców, np. w formie Klubu Rodzica. 43,2% badanych nie potrafiło jednoznacznie określić, czy taka oferta jest potrzebna, natomiast 11,6% respondentów nie widzi takiej potrzeby.

Wykres 28. Czy na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą istnieje potrzeba prowadzenia zajęć wspomagających umiejętności wychowawcze rodziców (np. Klub Rodzica)? N=250

Odpowiedzi respondentów wskazują, że w szerszym zakresie powinny być podejmowane przede wszystkim działania związane z ofertą spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży, na co wskazało 52,8% respondentów. 46,0% badanych wskazało na potrzebę rozwijania poradnictwa psychologicznego, natomiast 31,6% na profilaktykę zdrowotną, a 28,8% na profilaktykę uzależnień. 23,2% respondentów dostrzega potrzebę większego doradztwa i wsparcia w zakresie realizacji własnych inicjatyw i wolontariatu. 14,8% badanych nie miało zdania w tej kwestii, 5,6% nie dostrzega potrzeby poszerzania działań skierowanych do dzieci i młodzieży, a 0,8% zwróciło m.in. uwagę na fakt, że *powinna być również brana pod uwagę młodzież od 20-30 lat, jako że mimo, iż są to już pełnoletnie osoby, wciąż nie odstają od nastolatków*.

Wykres 29. Jakie działania Pana/i zdaniem należy podejmować w szerszym zakresie dedykowane młodzieży i dzieciom na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą? N=250

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

28,4%

PRIORYTETYZACJA DZIAŁAŃ

badanych jest zdania, że priorytetowym obszarem w zakresie usług społecznych, który powinien być rozwijany i finansowany jest **WSPIERANIE RODZINY**. Obszar ten znalazł się na 2 miejscu pod względem liczby wskazań mieszkańców.

9,2%

PRIORYTETYZACJA DZIAŁAŃ

badanych jest zdania, że priorytetowym obszarem w zakresie usług społecznych, który powinien być rozwijany i finansowany jest **ROZWÓJ SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ**. Obszar ten znalazł się na 9 miejscu pod względem liczby wskazań mieszkańców.

1,6%

PRIORYTETYZACJA DZIAŁAŃ

badanych jest zdania, że priorytetowym obszarem w zakresie usług społecznych, który powinien być rozwijany i finansowany jest **WSPARCIE DLA OSÓB DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ DOMOWĄ**. Obszar ten znalazł się na 13 miejscu pod względem liczby wskazań mieszkańców.

PROMOCJA I OCHRONA ZDROWIA

W kolejnej części diagnozy przedstawione zostały potrzeby dorosłych mieszkańców Miasta i Gminy Solec nad Wisłą w zakresie usług społecznych w sferze promocji i ochrony zdrowia.

Mieszkańców poproszono m.in. o ocenę obecnego poziomu dostępności do opieki psychologicznej, psychiatrycznej i terapeutycznej. Opinia respondentów dotycząca poziomu dostępności do wyżej wymienionych form opieki przedstawia się następująco:

- **Opiekę psychologiczną** bardzo dobrze lub dobrze oceniło łącznie 16,8% ankietowanych, a o jej średnim poziomie ma przekonanie 22,8% mieszkańców Gminy. Aż 39,2% badanych oceniło poziom dostępności jako bardzo zły lub zły, natomiast brak wiedzy w tym zakresie wykazało 21,2% badanych osób.
- Na dobry i bardzo dobry poziom dostępności do **opieki psychiatrycznej** wskazało 14,8% respondentów, o jej średnim poziomie ma przekonanie 20,0% badanych, z kolei o jej złym lub bardzo złym poziomie – 41,2% osób. Średnio co czwarty mieszkaniec miał trudności w ocenieniu poziomu dostępności do opieki psychiatrycznej (24,4%).

- **Opiekę terapeutyczną** bardzo dobrze lub dobrze ocenia łącznie 16,4% badanych, a o jej średnim poziomie ma przekonanie 20,8% mieszkańców Gminy. Ponadto 38,4% respondentów oceniło poziom dostępności do opieki terapeutycznej jako bardzo zły lub zły, natomiast brak wiedzy w tym zakresie wykazało 24,4% badanych osób.

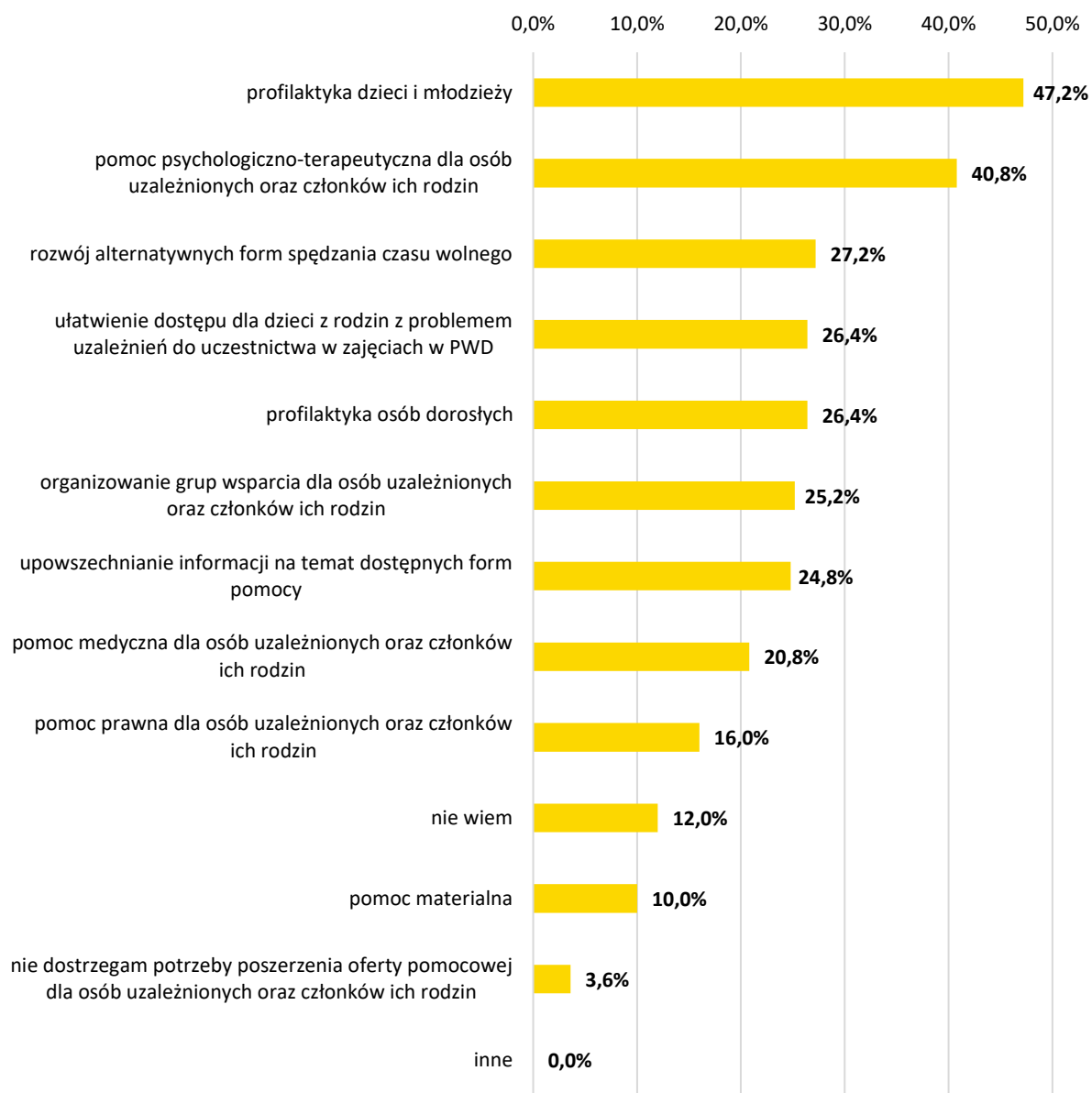
Tabela 20. Proszę ocenić obecny poziom dostępności do opieki psychologicznej/psychiatrycznej/terapeutycznej na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą [%] N=250

wyszczególnienie	nie wiem	bardzo zły	zły	średni	dobry	bardzo dobry
opieka psychologiczna	21,2	24,4	14,8	22,8	11,2	5,6
opieka psychiatryczna	24,0	27,6	13,6	20,0	9,2	5,6
opieka terapeutyczna	24,4	26,0	12,4	20,8	9,6	6,8

W obszarze promocji i ochrony zdrowia, mieszkańcy Miasta i Gminy Solec nad Wisłą zostali poproszeni o wskazanie działań, które ich zdaniem powinny zostać podjęte na szerszą skalę w celu wyeliminowania lub ograniczenia problemu uzależnień. Analiza odpowiedzi respondentów pozwala wskazać kilka obszarów, w których widzą oni potrzebę intensyfikacji działań, przy czym najczęściej wskazywano na **profilaktykę dzieci i młodzieży** (47,2%) oraz **pomoc psychologiczno-terapeutyczną dla osób uzależnionych i członków ich rodzin** (40,8%).

Istotne znaczenie przypisywano również rozwojowi alternatywnych form spędzania czasu wolnego (27,2%), ułatwieniu dzieciom z rodzin z problemem uzależnień dostępu do zajęć w placówkach wsparcia dziennego oraz profilaktyce osób dorosłych (po 26,4%). 25,2% respondentów wskazało na potrzebę organizowania grup wsparcia, a 24,8% na upowszechnianie informacji o dostępnych formach pomocy. Ponadto wskazywano na pomoc medyczną (20,8%), pomoc prawną (16,0%) oraz pomoc materialną dla osób uzależnionych i członków ich rodzin (10,0%). 12,0% badanych nie potrafiło wskazać odpowiedzi, natomiast 3,6% nie dostrzega potrzeby poszerzania oferty pomocowej.

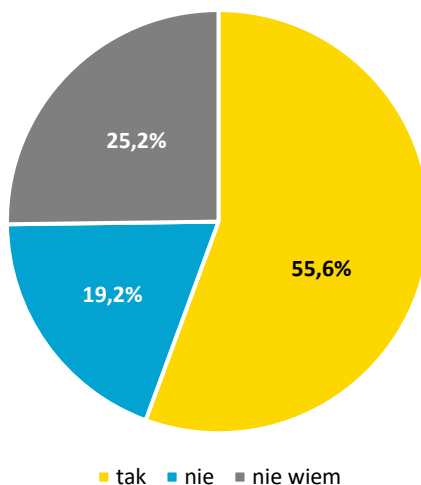
Wykres 30. Jakie działania należy podejmować w szerszym zakresie na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą w celu wyeliminowania lub ograniczenia problemu uzależnień? N=250

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Wyniki badania pokazują, że 55,6% respondentów dostrzega na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą potrzebę poszerzenia działań związanych z promocją zdrowia, obejmujących m.in. edukację zdrowotną, profilaktykę, kształtowanie właściwych postaw zdrowotnych oraz promowanie zdrowego stylu życia. 19,2% badanych nie widzi takiej potrzeby, natomiast 25,2% respondentów nie potrafiło jednoznacznie ocenić tej kwestii.

Wykres 31. Czy na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą istnieje potrzeba poszerzenia działań związanych z promocją zdrowia (edukacja zdrowotna, profilaktyka, kształtowanie odpowiednich postaw zdrowotnych, promowanie zdrowego stylu życia)? N=250

24,8%

PRIORYTYZACJA DZIAŁAŃ

badanych jest zdania, że priorytetowym obszarem w zakresie usług społecznych, który powinien być rozwijany i finansowany jest **PROMOCJA I OCHRONA ZDROWIA**. Obszar ten znalazł się na 4 miejscu pod względem liczby wskazań mieszkańców.

4,4%

PRIORYTYZACJA DZIAŁAŃ

badanych jest zdania, że priorytetowym obszarem w zakresie usług społecznych, który powinien być rozwijany i finansowany jest **WSPIERANIE OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI**. Obszar ten znalazł się na 10 miejscu pod względem liczby wskazań mieszkańców.

18,0%

PRIORYTYZACJA DZIAŁAŃ

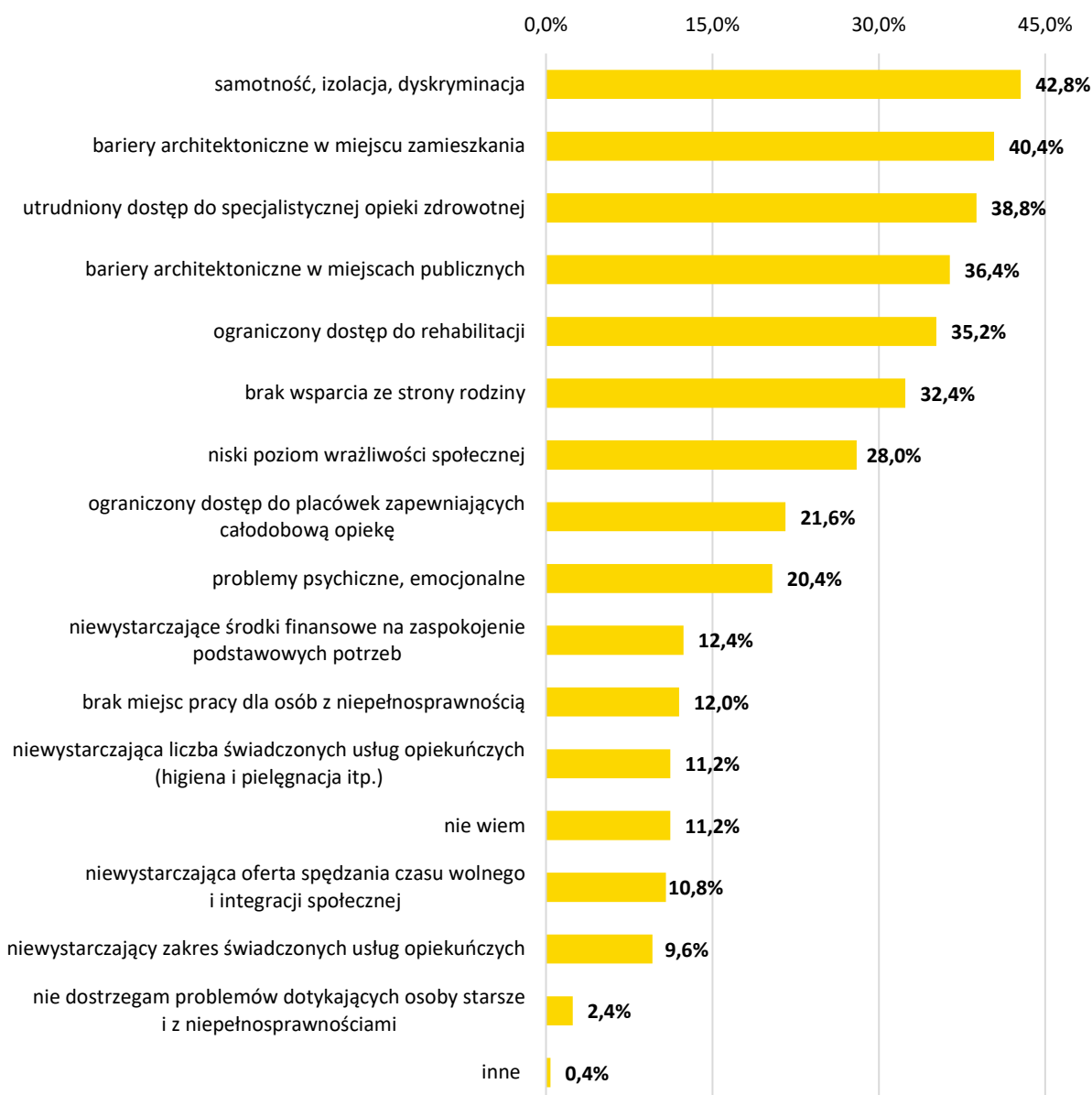
badanych jest zdania, że priorytetowym obszarem w zakresie usług społecznych, który powinien być rozwijany i finansowany jest **POMOC PSYCHOLOGICZNO-PSYCHIATRYCZNA DLA DZIECI**. Obszar ten znalazł się na 6 miejscu pod względem liczby wskazań mieszkańców.

WSPIERANIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI I STARSZYCH

W dalszej części przedstawione zostały problemy i potrzeby poszerzenia oferty wspierania osób z niepełnosprawnością oraz osób starszych z Miasta i Gminy Solec nad Wisłą. W pierwszym pytaniu mieszkańcy mieli wskazać na główne problemy, które ich zdaniem najczęściej dotyczą osoby starsze oraz z niepełnosprawnościami w Gminie. Wyniki badania wskazują, że najczęściej dostrzeganym problemem jest **samotność, izolacja i dyskryminacja**, na co wskazało 42,8% respondentów. W następnej kolejności wymieniano **bariery architektoniczne w miejscu zamieszkania (40,4%), utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej (38,8%), bariery architektoniczne w miejscach publicznych (36,4%) oraz ograniczony dostęp do rehabilitacji (35,2%)**.

32,4% badanych wskazało na brak wsparcia ze strony rodziny, a 28,0% na niski poziom wrażliwości społecznej. Ponadto wskazywano na ograniczony dostęp do placówek zapewniających całodobową opiekę (21,6%), problemy psychiczne i emocjonalne (20,4%), niewystarczające środki finansowe na zaspokojenie podstawowych potrzeb (12,4%) oraz brak miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnością (12,0%). Po 11,2% respondentów wskazało na niewystarczającą liczbę świadczonych usług opiekuńczych oraz nie potrafiło określić problemów. 10,8% badanych zwróciło uwagę na niewystarczającą ofertę spędzania czasu wolnego i integracji społecznej, a 9,6% na niewystarczający zakres świadczonych usług opiekuńczych. 2,4% respondentów nie dostrzega problemów dotyczących osoby starsze i z niepełnosprawnościami, natomiast 0,4% wskazało inne problemy, wśród których wymieniono m.in. *utrudniony dostęp do apteki*.

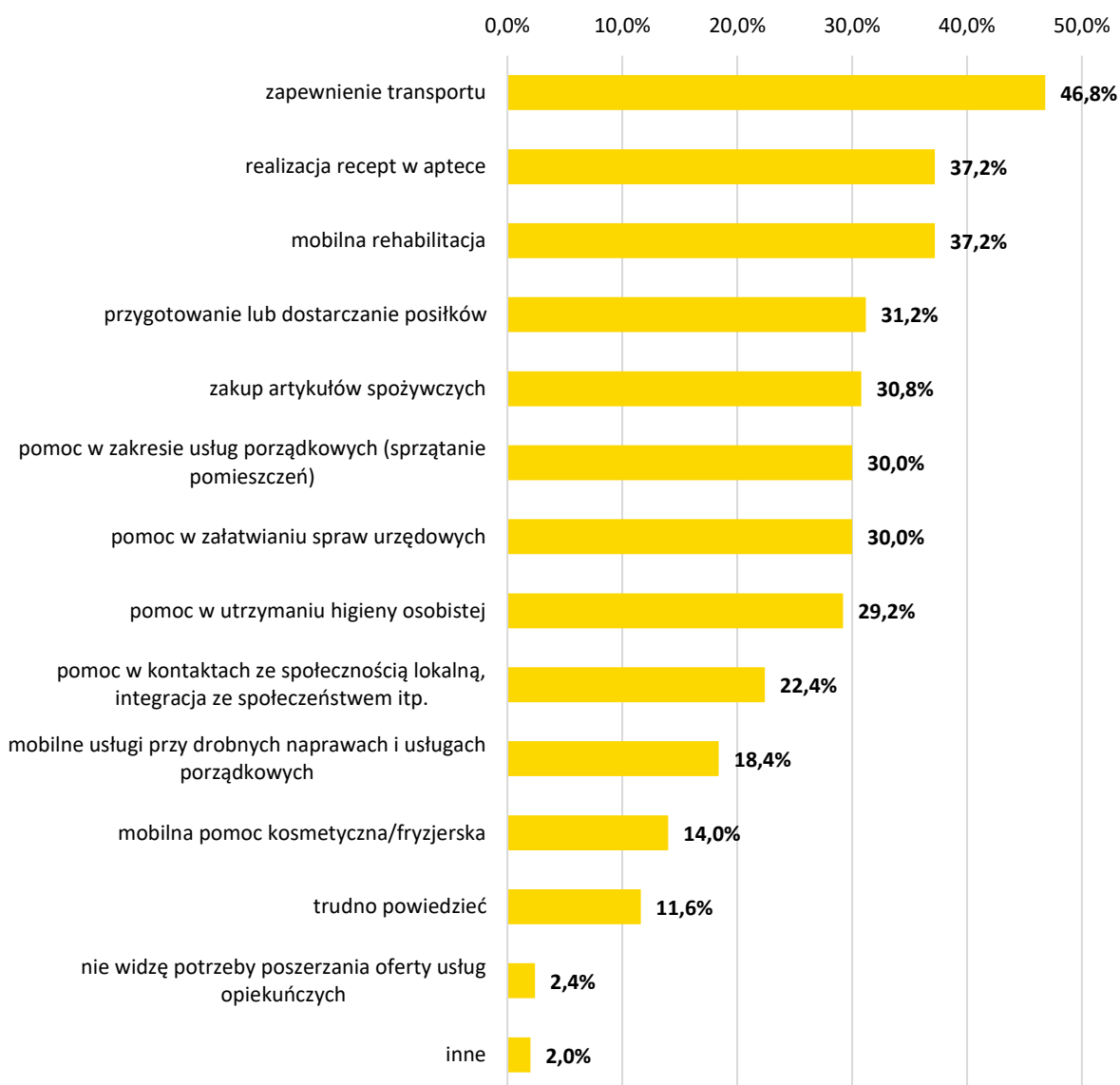
Wykres 32. Które z niżej wymienionych problemów w Pana/i opinii najczęściej dotyczą osoby z niepełnosprawnościami i osoby starsze w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą? N=250

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Analizując wyniki uzyskane w trakcie badania mieszkańców pod kątem potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych można zauważyć, że najwyższy odsetek respondentów uważa, że na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą należy przede wszystkim wesprzeć tą grupę poprzez **zapewnienie im transportu**, na co wskazało 46,8% respondentów. Po 37,2% badanych wskazało na potrzebę **realizacji recept w aptece** oraz **mobilnej rehabilitacji**.

Kolejno wymieniano przygotowanie lub dostarczanie posiłków (31,2%), zakup artykułów spożywczych (30,8%), a także pomoc w zakresie usług porządkowych i pomoc w załatwianiu spraw urzędowych – po 30,0%. 29,2% respondentów wskazało na pomoc w utrzymaniu higieny osobistej, 22,4% na pomoc w kontaktach ze społecznością lokalną, integrację ze społeczeństwem i zapobieganie dyskryminacji, a 18,4% na mobilne usługi przy drobnych naprawach i usługach porządkowych. 14,0% badanych wskazało na mobilną pomoc kosmetyczną lub fryzjerską, 11,6% nie potrafiło określić potrzeb, 2,4% nie widzi potrzeby poszerzania oferty usług opiekuńczych, natomiast 2,0% wskazało inne formy pomocy, w tym *ponowne otwarcie apteki oraz zapewnienie wsparcia rzetelnych pracowników opieki*.

Wykres 33. O jakie formy pomocy i wsparcia Pana/i zdaniem należy poszerzyć ofertę usług opiekuńczych dla osób starszych i z niepełnosprawnościami na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą? N=250

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

41,6%

PRIORYTYZACJA DZIAŁAŃ

badanych jest zdania, że priorytetowym obszarem w zakresie usług społecznych, który powinien być rozwijany i finansowany jest **WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH**. Obszar ten znalazł się na 1 miejscu pod względem liczby wskazań mieszkańców.

25,2%

PRIORYTYZACJA DZIAŁAŃ

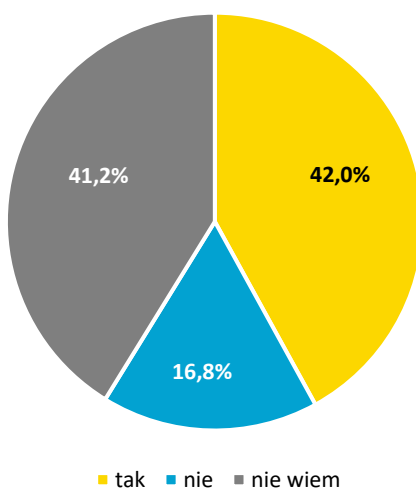
badanych jest zdania, że priorytetowym obszarem w zakresie usług społecznych, który powinien być rozwijany i finansowany jest **WSPARCIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI**. Obszar ten znalazł się na 3 miejscu pod względem liczby wskazań mieszkańców.

EDUKACJA PUBLICZNA

W ramach przeprowadzonej diagnozy mieszkańców zapytano, czy liczba miejsc w szkołach, przedszkolach, żłobkach i innych placówkach oświatowych/wychowawczych na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą jest wystarczająca. Wyniki badania pokazują, że 42,0% respondentów uważa liczbę miejsc w szkołach, przedszkolach, żłobkach i innych placówkach oświatowych oraz wychowawczych na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą za wystarczającą. 16,8% badanych ocenia, że liczba miejsc jest niewystarczająca, natomiast 41,2% respondentów nie potrafiło jednoznacznie ocenić tej kwestii.

Wykres 34. Czy liczba miejsc w szkołach, przedszkolach, żłobkach i innych placówkach oświatowych/wychowawczych na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą jest Pana/i zdaniem wystarczająca? N=250

13,6%

PRIORYTYZACJA DZIAŁAŃ

badanych jest zdania, że priorytetowym obszarem w zakresie usług społecznych, który powinien być rozwijany i finansowany jest **EDUKACJA PUBLICZNA**. Obszar ten znalazł się na 7 miejscu pod względem liczby wskazań mieszkańców.

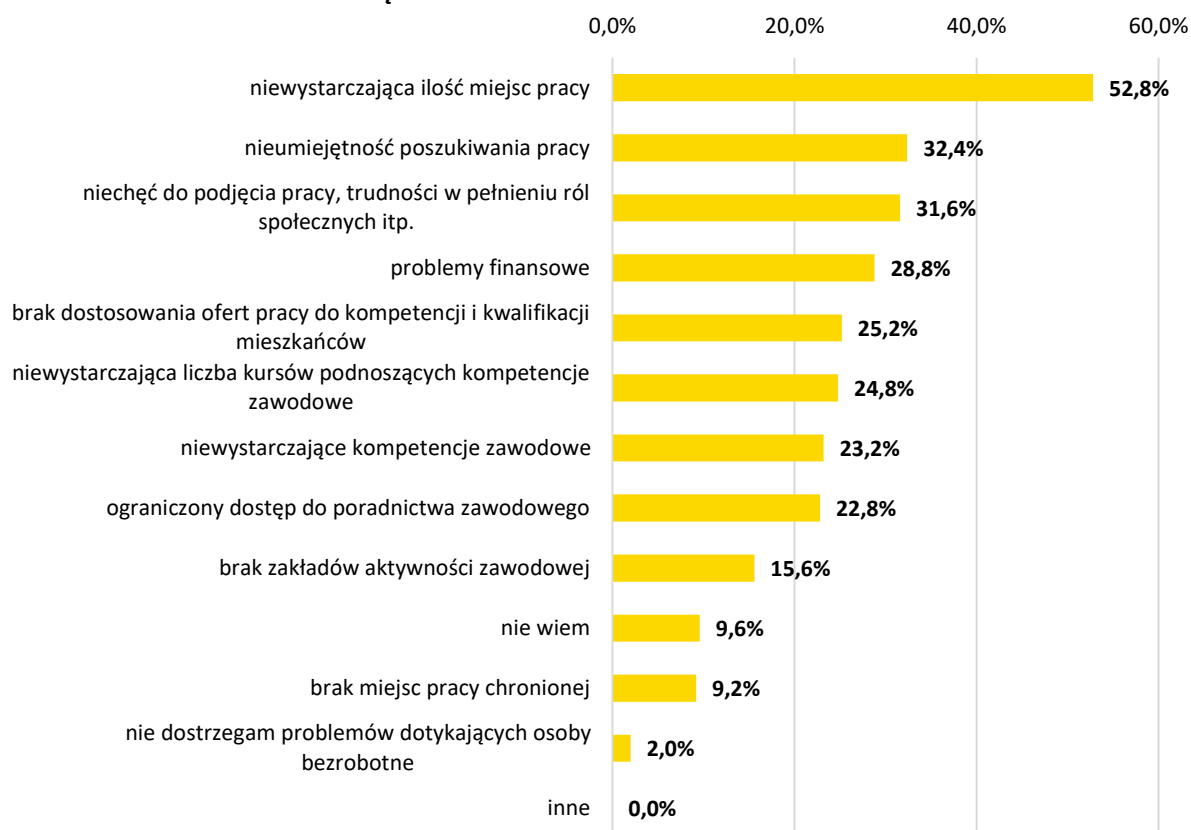

PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI

Poniżej przedstawiono potrzeby wskazane przez dorosłych mieszkańców Miasta i Gminy Solec nad Wisłą w zakresie rynku pracy oraz aktywizacji zawodowej. W pierwszej kolejności zapytaliśmy respondentów o to, jakie ich zdaniem problemy najczęściej dotyczą osoby bezrobotne w Gminie. W opinii respondentów osoby bezrobotne w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą najczęściej borykają się z **niewystarczającą liczbą miejsc pracy**, na co wskazało 52,8% badanych. Kolejno wymieniano **nieumiejętność poszukiwania pracy** (32,4%), **niechęć do podjęcia pracy i trudności w pełnieniu ról społecznych** (31,6%) oraz **problemy finansowe** (28,8%).

25,2% respondentów wskazało na brak dostosowania ofert pracy do kompetencji i kwalifikacji mieszkańców, a 24,8% na niewystarczającą liczbę kursów podnoszących kompetencje zawodowe. Ponadto wskazywano na niewystarczające kompetencje zawodowe (23,2%), ograniczony dostęp do poradnictwa zawodowego (22,8%) oraz brak zakładów aktywności zawodowej (15,6%). 9,6% badanych nie potrafiło wskazać odpowiedzi, natomiast 9,2% zwróciło uwagę na brak miejsc pracy chronionej. Ponadto 2,0% respondentów nie dostrzega problemów dotyczących osoby bezrobotne.

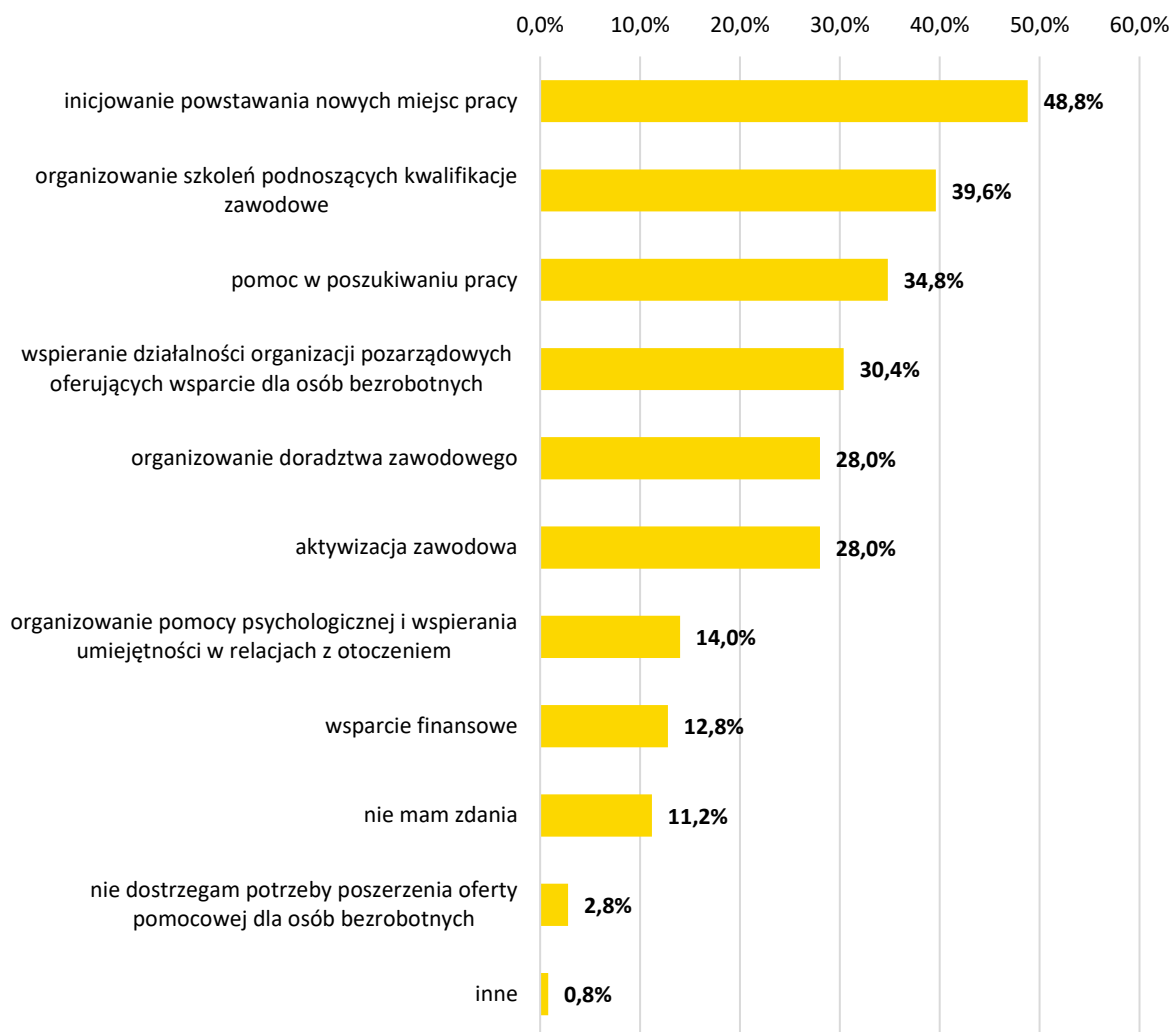
Wykres 35. Które z niżej wymienionych problemów w Pana/i opinii najczęściej dotyczą osoby bezrobotne w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą? N=255

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Następnie respondenci zostali poproszeni o wskazanie działań, jakie ich zdaniem powinny zostać podjęte, aby ograniczyć problemy występujące wśród bezrobotnych mieszkańców Miasta i Gminy Solec nad Wisłą. Zdaniem badanych w pierwszej kolejności należy **inicjować powstawanie nowych miejsc pracy**, na co wskazało 48,8% badanych. Ważnym działaniem jest również **organizowanie szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe** (39,6%) oraz **pomoc w poszukiwaniu pracy** (34,8%). 30,4% respondentów wskazało na potrzebę wspierania działalności organizacji pozarządowych oferujących pomoc osobom bezrobotnym oraz inicjowania powstawania nowych organizacji. Po 28,0% badanych wskazało na organizowanie doradztwa zawodowego oraz aktywizację zawodową. Ponadto 14,0% respondentów dostrzega potrzebę organizowania pomocy psychologicznej i wspierania umiejętności w relacjach z otoczeniem, a 12,8% wskazało na wsparcie finansowe. 11,2% badanych nie miało zdania w tej kwestii, 2,8% nie dostrzega potrzeby poszerzania oferty pomocowej dla osób bezrobotnych, natomiast 0,8% wskazało inne działania, w tym zwiększenie liczby kontroli w zakładach pracy.

Wykres 36. Jakie działania należy podejmować w szerszym zakresie na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą w celu wyeliminowania lub ograniczenia problemów występujących wśród osób bezrobotnych? N=250

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

22,0%

PRIORYTETYZACJA DZIAŁAŃ

badanych jest zdania, że priorytetowym obszarem w zakresie usług społecznych, który powinien być rozwijany i finansowany jest **PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU**. Obszar ten znalazł się na 5 miejscu pod względem liczby wskazań mieszkańców.

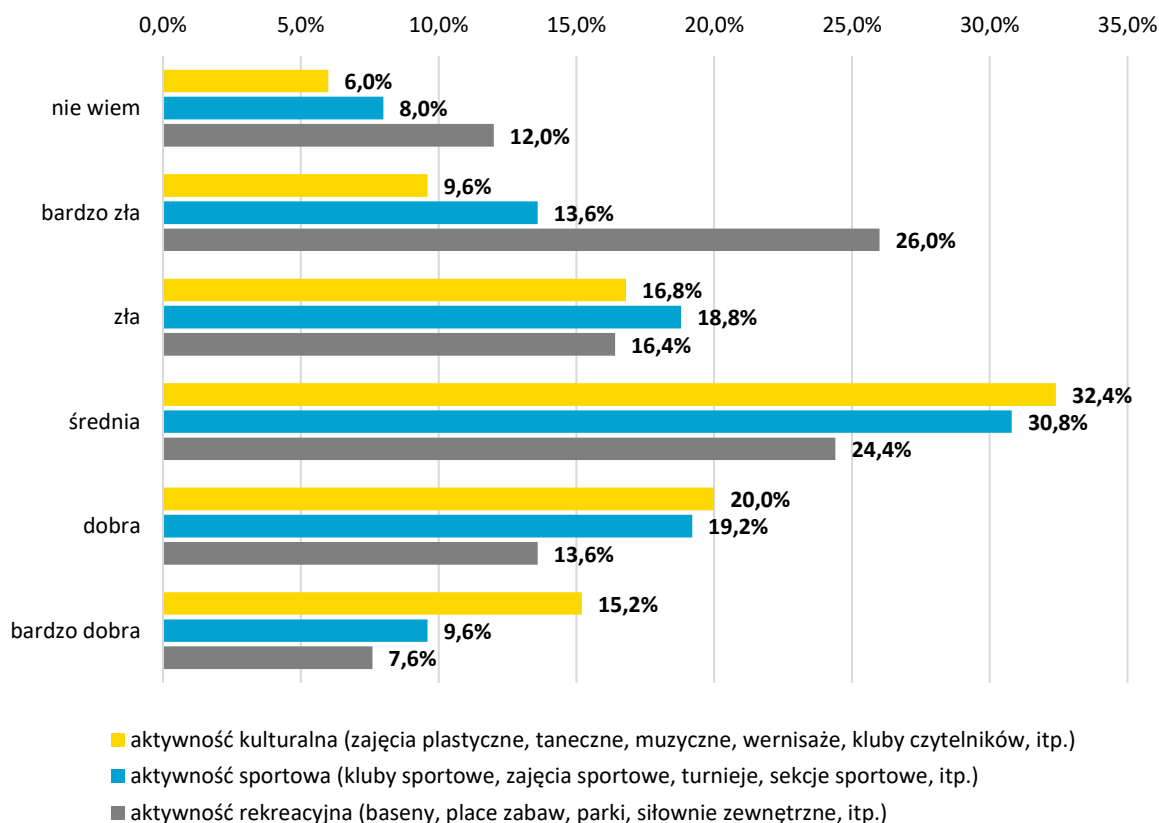
KULTURA, KULTURA FIZYCZNA ORAZ TURYSTYKA

Ocena dostępu do różnych form aktywności na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą wskazuje na zróżnicowany poziom ich dostępności, zależny od rodzaju oferowanej aktywności. Najczęściej respondenci oceniali ją jako średnią, choć widoczne są również różnice w ocenach poszczególnych form. W przypadku **aktywności kulturalnej** (m.in. zajęcia plastyczne, taneczne i muzyczne, wernisaże, kluby czytelnika) ocenę średnią wskazało 32,4% respondentów, dobrą lub bardzo dobrą 35,2%, natomiast złą lub bardzo złą 26,4%, a pozostałe 6,0% badanych nie potrafiło jednoznacznie ocenić jej dostępności.

Aktywność sportowa (m.in. kluby i zajęcia sportowe, turnieje, sekcje sportowe) została oceniona jako średnia przez 30,8% respondentów, dobra lub bardzo dobra przez 28,8%, zła lub bardzo zła przez 32,4%, z kolei 8,0% wskazało odpowiedź „nie wiem”.

W odniesieniu do **aktywności rekreacyjnej** (m.in. baseny, place zabaw, parki i siłownie zewnętrzne) 42,4% badanych oceniło jej dostępność jako złą lub bardzo złą, 24,4% jako średnią, natomiast 21,2% jako dobrą lub bardzo dobrą, a 12,0% nie potrafiło jej ocenić.

Wykres 37. Proszę ocenić obecny poziom dostępności do niżej wymienionych form aktywności na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą N=250

11,2%**PRIORYTYZACJA DZIAŁAŃ**

badanych jest zdania, że priorytetowym obszarem w zakresie usług społecznych, który powinien być rozwijany i finansowany jest **KULTURA, KULTURA FIZYCZNA ORAZ TURYSTYKA**. Obszar ten znalazł się na 8 miejscu pod względem liczby wskazań mieszkańców.

AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

Przedmiotem prowadzonej diagnozy było także określenie poziomu aktywności mieszkańców w środowisku lokalnym. Z analizy materiału badawczego wynika, że w czasie ostatnich dwóch lat poprzedzających badanie:

- 16,8% badanych mieszkańców było członkiem jakiejś organizacji pozarządowej (fundacji, stowarzyszenia);
- 17,6% respondentów współpracowało w formie wolontariatu z jakąś organizacją lub instytucją;
- 38,4% badanych angażowało się w działalność na rzecz swojej najbliższej okolicy (udział w festynach, piknikach, akcjach lokalnych).

Tabela 21. Czy w czasie ostatnich dwóch lat poprzedzających badanie [%] N=250

wyszczególnienie	Tak	Nie
był/a Pan/i członkiem jakiejś organizacji pozarządowej (fundacje, stowarzyszenia)	16,8	83,2
współpracował/a Pan/i w formie wolontariatu z jakąś organizacją lub instytucją	17,6	82,4
angażował/a się Pan/i w działalność na rzecz swojej najbliższej okolicy (udział w festynach, piknikach, akcjach lokalnych)	38,4	61,6

4,4%**PRIORYTYZACJA DZIAŁAŃ**

badanych jest zdania, że priorytetowym obszarem w zakresie usług społecznych, który powinien być rozwijany i finansowany jest **POBUDZANIE AKTYWNOŚCI OBYWATELSKIEJ**. Obszar ten znalazł się na 10 miejscu pod względem liczby wskazań mieszkańców.

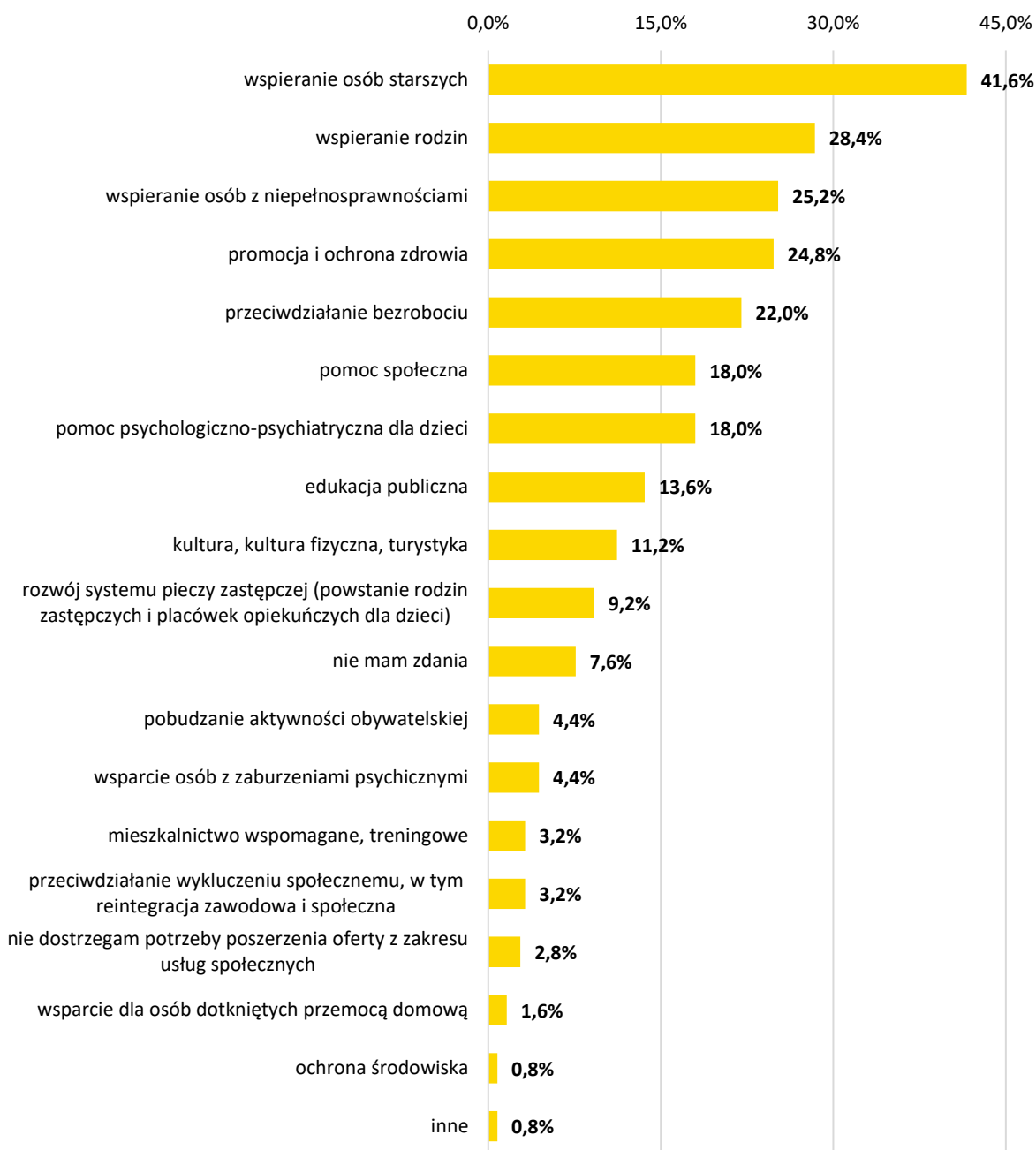

PRIORYTETOWOŚĆ DZIAŁAŃ

Przeprowadzona diagnoza przybliżyła również obszary w zakresie usług społecznych, które zdaniem badanych powinny być priorytetowo rozwijane i usprawniane na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą. Odpowiedzi respondentów wskazują na kilka obszarów usług społecznych, które w ich opinii powinny być w pierwszej kolejności rozwijane i finansowane na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą. Najczęściej wskazywano **wspieranie osób starszych** (41,6%) oraz **wspieranie rodzin** (28,4%). Kolejno wymieniano **wspieranie osób z niepełnosprawnościami** (25,2%), **promocję i ochronę zdrowia** (24,8%) oraz **przeciwdziałanie bezrobociu** (22,0%).

Po 18,0% respondentów wskazało na pomoc społeczną oraz pomoc psychologiczno-psychiatryczną dla dzieci. 13,6% badanych wskazało na edukację publiczną, a 11,2% na kulturę, kulturę fizyczną i turystykę. 9,2% respondentów dostrzega potrzebę rozwoju systemu pieczy zastępczej. 7,6% nie miało zdania, natomiast po 4,4% wskazało na pobudzanie aktywności obywatelskiej oraz wsparcie osób z zaburzeniami psychicznymi. Po 3,2% respondentów wskazało na mieszkalnictwo wspomagane i treningowe oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, w tym reintegrację zawodową i społeczną. 2,8% badanych nie dostrzega potrzeby poszerzania oferty usług społecznych, 1,6% wskazało na wsparcie osób dotkniętych przemocą domową, a po 0,8% na ochronę środowiska i inne, bliżej nieokreślone obszary.

Wykres 38. Które z niżej wymienionych obszarów w zakresie usług społecznych powinny być priorytetowo rozwijane i finansowane na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą? N=250

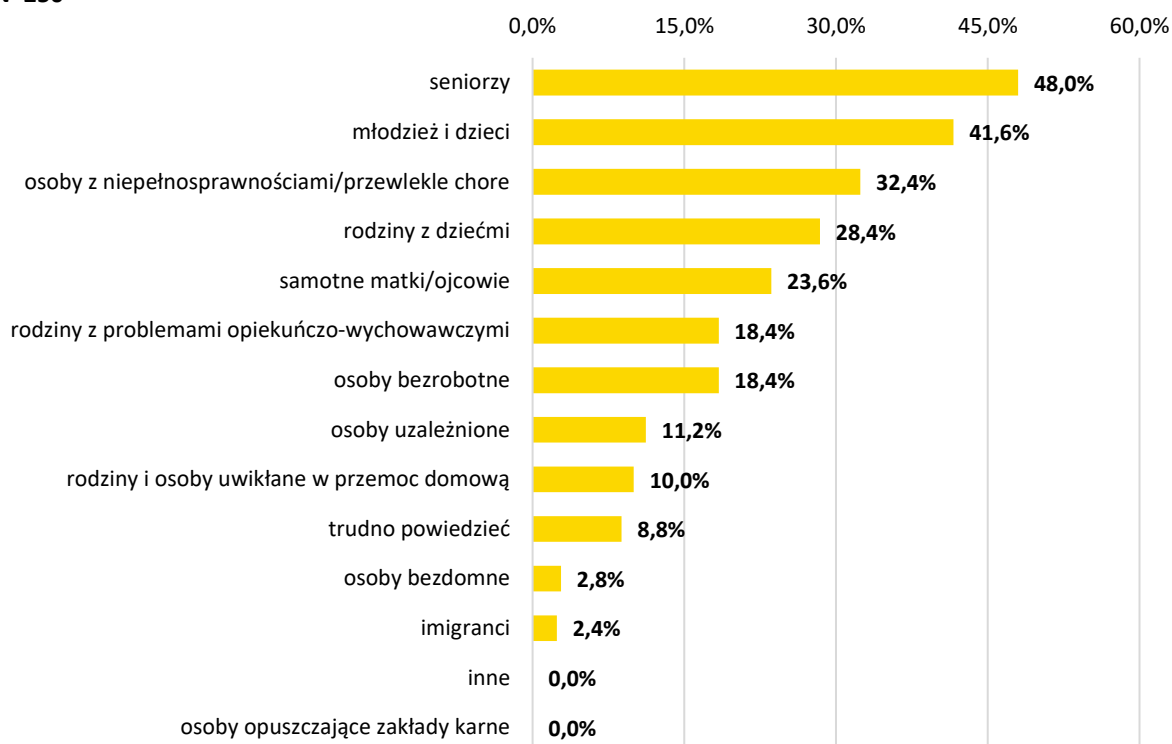

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Następnie badanych poproszono o wskazanie, do jakich grup społecznych powinny być w pierwszej kolejności kierowane usługi społeczne. Wyniki badania pokazują, że usługi społeczne powinny być w pierwszej kolejności kierowane do **seniorów**, na co wskazało 48,0% respondentów oraz **młodzieży i dzieci** (41,6%). Kolejną grupą są **osoby z niepełnosprawnościami lub przewlekle chore** (32,4%) oraz **rodziny z dziećmi** (28,4%).

23,6% badanych wskazało na samotne matki i ojców, a po 18,4% na rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi oraz osoby bezrobotne. Ponadto 11,2% respondentów wskazało osoby uzależnione, 10,0% – rodziny i osoby uwiękane w przemoc domową, a 8,8% nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi. W dalszej kolejności wskazywano na osoby bezdomne (2,8%) oraz imigrantów (2,4%).

Wykres 39. Do jakich grup mieszkańców powinny być w pierwszej kolejności kierowane usługi społeczne?
N=250

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

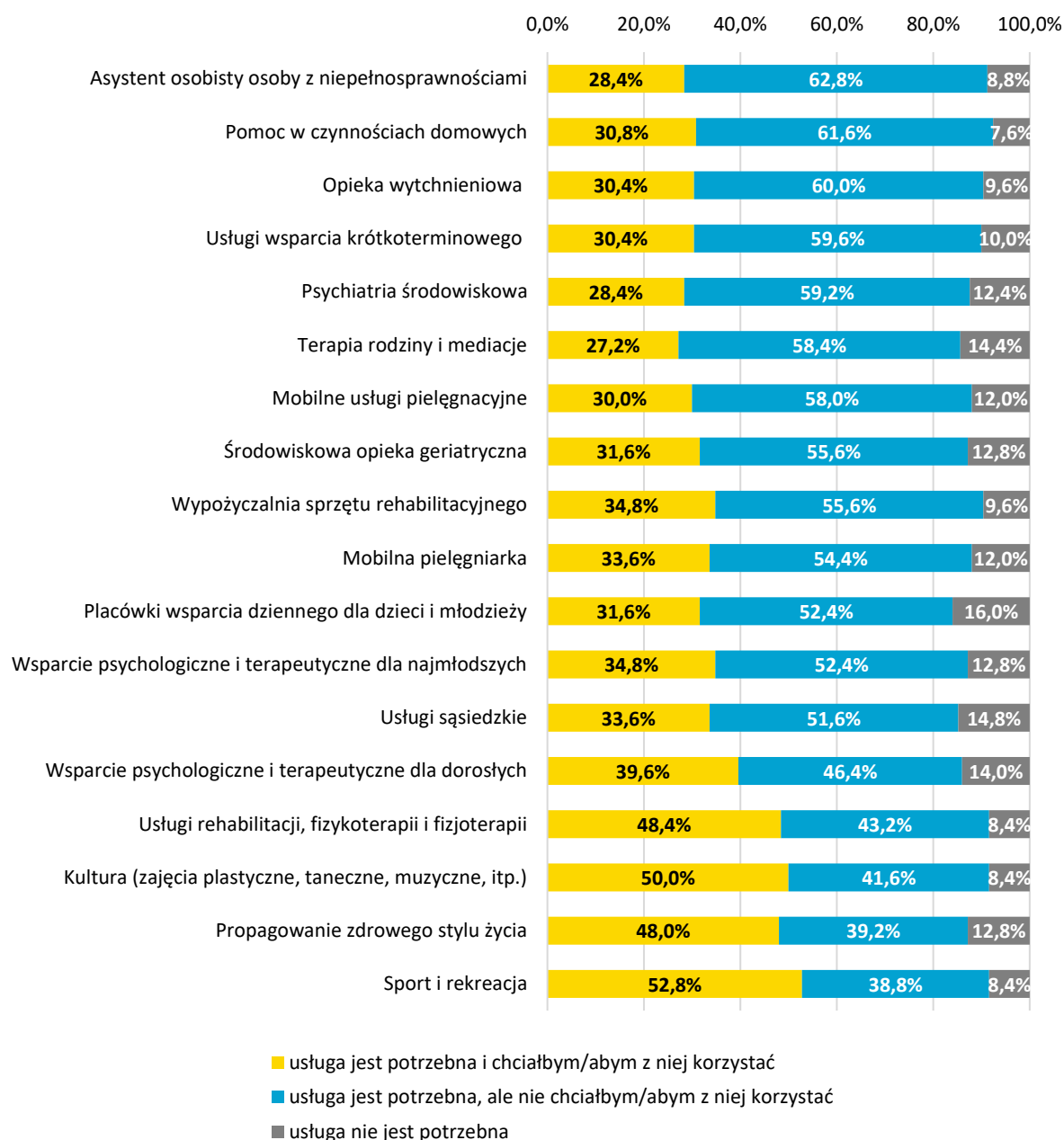
Kolejne pytanie skierowane do mieszkańców Miasta i Gminy Solec nad Wisłą dotyczyło ich spostrzeżeń w zakresie przydatności przykładowych usług społecznych. Wyniki badania pokazują zróżnicowany poziom zainteresowania poszczególnymi usługami społecznymi. Wśród usług, z których respondenci chcieliby korzystać, najczęściej wskazywano **sport i rekreację** (52,8%), **kulturę** (50,0%), **usługi rehabilitacji, fizykoterapii i fizjoterapii** (48,4%) oraz **propagowanie zdrowego stylu życia** (48,0%).

W dalszej kolejności wymieniano wsparcie psychologiczne i terapeutyczne, zarówno dla osób dorosłych (39,6%), jak i dla dzieci i młodzieży (34,8%), wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego (34,8%), a także mobilną pielęgniarkę i usługi sąsiedzkie – po 33,6%. 31,6% badanych wskazało zarówno na placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, jak i środowiskową opiekę geriatryczną. Ponadto 30,8% respondentów wytypowało pomoc

w czynnościach domowych, po 30,4% opiekę wytchnieniową oraz usługi wsparcia krótkoterminowego, 30,0% mobilne usługi pielęgnacyjne, a po 28,4% na psychiatrię środowiskową i asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnościami. 27,2% badanych wskazało na terapię rodziny i mediacje.

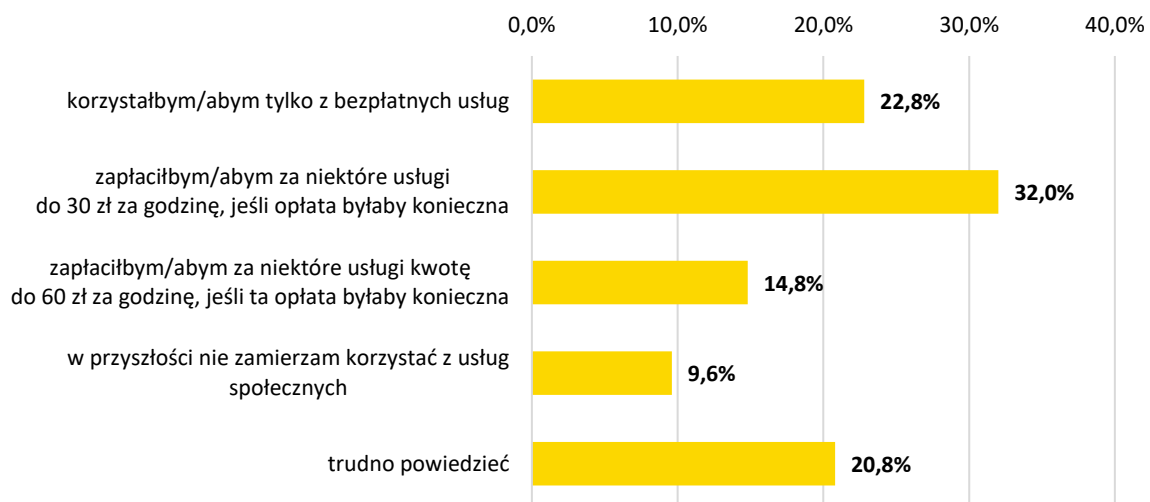
W przypadku usług, które respondenci uznają za potrzebne, ale nie deklarują chęci korzystania z nich, najczęściej wskazywano **usługi asystenta osobistego osób z niepełnosprawnością** (62,8%), **pomoc w czynnościach domowych** (np. dostarczanie/wykonywanie posiłków, robienie i dostarczanie zakupów, realizacja recept, płacenie rachunków, pomoc w zakresie spraw urzędowych) (61,6%) oraz **opiekę wytchnieniową dla rodzin lub opiekunów osób niesamodzielnych** (60,0%). Usługi wsparcia krótkoterminowego (w formie dziennej lub całodobowej) dla osób niesamodzielnych i ich opiekunów wytypowało 59,6% uczestników badania, psychiatria środowiskową – 59,2%, terapię rodziny i mediacje – 58,4%, natomiast mobilne usługi pielęgnacyjne – 58,0%. Ponadto ponad połowa ankietowanych wytypowała środowiskową opiekę geriatryczną i wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego (po 55,6%), usługi mobilnej pielęgnarki (54,4%), placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz wsparcie psychologiczne i terapeutyczne dla dzieci i młodzieży (po 52,4%), a także usługi sąsiedzkie (51,6%).

Odsetek osób uznających poszczególne usługi za niepotrzebne był na ogół niższy. Najczęściej dotyczyło to **placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży** (16,0%), **usług sąsiedzkich** (14,8%), **terapii rodziny i mediacji** (14,4%) oraz **wsparcia psychologicznego i terapeutycznego dla dorosłych** (14,0%). W przypadku pozostałych usług odsetek odpowiedzi „usługa nie jest potrzebna” wynosił od 7,6% do 12,8%.

Wykres 40. Proszę ocenić przydatność wybranych usług społecznych z punktu widzenia ogółu mieszkańców Miasta i Gminy Solec nad Wisłą oraz Pana/i indywidualnych potrzeb N=250

Respondenci zostali również poproszeni o wyrażenie opinii na temat odpłatności za usługi społeczne oraz ich planowanego korzystania z tego rodzaju wsparcia. Odpowiedzi respondentów pokazują zróżnicowane podejście do odpłatności za usługi społeczne. 32,0% badanych zadeklarowało, że zapłaciłoby za niektóre usługi do 30 zł za godzinę, jeśli opłata byłaby konieczna. 22,8% respondentów korzystałoby wyłącznie z usług bezpłatnych, natomiast 14,8% byłoby gotowych zapłacić za niektóre usługi do 60 zł za godzinę. Warto zwrócić uwagę na fakt, że 9,6% badanych nie zamierza w przyszłości korzystać z usług społecznych, a 20,8% nie potrafiło jednoznacznie określić swojego stanowiska.

Wykres 41. Proszę zaznaczyć stwierdzenie, które w najlepszym stopniu oddaje Pan/i zdanie na temat usług społecznych N=250

PREZENTACJA WYNIKÓW INDYWIDUALNYCH WYWIADÓW POGŁĘBIONYCH

Niniejszy rozdział przedstawia wyniki indywidualnych wywiadów pogłębionych przeprowadzonych w ramach Diagnozy obecnego stanu świadczenia usług społecznych, potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych w Gminie Solec nad Wisłą. Badanie jakościowe stanowi istotny element procesu diagnostycznego, pozwalający na pogłębienie informacji uzyskanych w ramach analizy danych zastanych oraz wyników badania ankietowego. Jego celem było poznanie opinii, doświadczeń i ocen osób posiadających wiedzę na temat funkcjonowania lokalnego systemu wsparcia, a także rozpoznanie najważniejszych problemów społecznych, potrzeb mieszkańców oraz zasobów możliwych do wykorzystania przy rozwijaniu lokalnej oferty usług społecznych.

W ramach badania przeprowadzono 21 indywidualnych wywiadów pogłębionych z przedstawicielami lokalnych instytucji, organizacji i środowisk zaangażowanych w działania na rzecz mieszkańców. Dobór respondentów umożliwił uwzględnienie różnych perspektyw dotyczących funkcjonowania społeczności lokalnej, dostępności i jakości świadczonych usług, współpracy między podmiotami oraz możliwości dalszego rozwoju systemu wsparcia.

Wywiady koncentrowały się przede wszystkim na ocenie aktualnie dostępnych usług społecznych, identyfikacji obszarów, w których występują niezaspokojone lub niewystarczająco zaspokojone potrzeby mieszkańców, a także rozpoznaniu grup wymagających szczególnej uwagi i wsparcia. Istotnym elementem badania było również określenie potencjału lokalnych instytucji i organizacji, zasobów społecznych oraz możliwości rozwijania współpracy między podmiotami działającymi na rzecz mieszkańców.

Wszystkie wnioski zawarte w diagnozie zostały ugruntowane bezpośrednio w materiale źródłowym (transkrypcjach wywiadów) oraz zilustrowane cytataми wypowiedzi badanych przedstawicieli instytucji zaangażowanych w kreowanie lokalnej polityki społecznej.

Analiza materiału zgromadzonego podczas wywiadów pozwala spojrzeć na sytuację społeczno-usługową Miasta i Gminy Solec nad Wisłą nie tylko z perspektywy dostępnych danych statystycznych, ale również przez pryzmat doświadczeń osób bezpośrednio zaangażowanych w funkcjonowanie lokalnego systemu wsparcia. Pozwala to zidentyfikować

zarówno mocne strony i istniejące zasoby społeczności, jak i bariery ograniczające dostępność, skuteczność lub rozwój usług społecznych.

Wyniki wywiadów zostały poddane analizie tematycznej, a następnie uporządkowane według kluczowych obszarów istotnych z punktu widzenia planowania i rozwijania lokalnego

WSPIERANIE RODZINY I PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ

ANALIZA SYSTEMU WSPIERANIA RODZINY I KOMPETENCJI WYCHOWAWCZYCH RODZICÓW

Lokalny system wspierania rodziny w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą opiera się przede wszystkim na pracy dwóch doświadczonych asystentów rodziny zatrudnionych w MGOPS, którzy obejmują bezpośrednią opieką kilkanaście rodzin dysfunkcyjnych i zagrożonych wykluczeniem. Asystenci pełnią rolę doradców budżetowych, wspierają prawidłowe prowadzenie gospodarstwa domowego oraz modelują pozytywne postawy opiekuńczo-wychowawcze.

„Dużą rolę w tej kwestii [w zakresie wzmacniania więzi rodzinnych oraz rozwijania kompetencji wychowawczych rodziców] spełnia asystent rodziny... Wspieramy rodzinę, pomagamy jej wyjść z trudnej sytuacji, pomagamy dysponować budżetem, prowadzić gospodarstwo domowe, a w szczególności nasze działania opierają się na pomocy w celu pozyskania pozytywnych postaw rodzicielskich”.

„Mamy dwóch asystentów rodziny, którzy prężnie, naprawdę prężnie działają w środowisku. Fajnie jest, że też zróżnicowani są wiekowo... Asystenci bardzo dużo robią w terenie”.

Zdiagnozowanym, głębokim deficytem w obszarze wspierania rodziny jest brak lokalnego dostępu do specjalistycznego poradnictwa psychologicznego i pedagogicznego dla rodzin w kryzysie. Wszelkie konsultacje wymagają wyjazdów do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie lub Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Lipsku (oddalonym o ok. 10-15 km), co dla wielu ubogich i wykluczonych komunikacyjnie rodzin stanowi barierę nie do pokonania.

„Poradnictwa specjalistyczne – u nas jest właśnie tak trudno z tymi poradnictwami. Moglibyśmy, chcielibyśmy, żeby właśnie dla rodzin z dziećmi było takie wsparcie psychologiczne... Na terenie naszej Gminy nie mamy takich specjalistów”.

„Psycholog, psycholog, jeszcze raz psycholog jest potrzebny i nam... bo mimo doświadczenia różne sytuacje nas zaskakują w terenie i ten psycholog nam też od czasu do czasu by się przydał”.

W Gminie brakuje stacjonarnych świetlic środowiskowych działających w trybie całorocznym po godzinach lekcyjnych, w których dzieci mogłyby w bezpiecznych warunkach odrobić lekcje i rozwijać pasje.

„U nas to takie świetlice środowiskowe, jak kiedyś były, że dziecko mogło sobie przyjść w pokoju przy pomocy kogoś odrobić lekcje czy nauczyć się lekcji... Bo nie każde dziecko w domu ma możliwość, żeby go ktoś odpytał, ktoś mu pomógł, coś zrozumieć, prawda?”.

„Bardzo dużą rolę odegrałaby tutaj taka świetlica środowiskowa, w której młodzież, dzieci mogłyby spędzać czas po zajęciach lekcyjnych np. bo miałyby zapewnione jakieś zajęcia rozwojowe i kompetencje, ich pasje, zamiłowania profilaktyczne”.

Dodatkowo respondenci zwracają uwagę na zjawisko zrzucania odpowiedzialności wychowawczej przez część rodziców na szkoły i instytucje pomocowe. Podkreślają też potrzebę organizacji darmowych korepetycji oraz wsparcia w nauce dla dzieci z rodzin uboższych i dysfunkcyjnych, których rodziców nie stać na komercyjne korepetycje.

Brak miejsc integracji i spędzania czasu wolnego dla najmłodszych skutkuje tym, że młodzież po lekcjach ucieka w fonoholizm lub „błąka się” w przestrzeni publicznej. Respondenci postulują również o zwiększanie liczby i oferty kół zainteresowań:

„I koła zainteresowań też, więcej tych kół... nie tylko sportowych, ale dzieci te klasy 1-4, to bardzo lubią tańczyć, śpiewać, gdzieś się pokazywać na forum, takie koła taneczne...”.

„I one tak naprawdę nie mają gdzie się podziać... Zazwyczaj młodzież gdzieś tam się zbiera w parku wieczorami, no, tak naprawdę nie mają po prostu czasami co ze sobą zrobić”.

PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ

Zgodnie z danymi MGOPS i Zespołu Interdyscyplinarnego, w ostatnich latach odnotowuje się wzrost liczby rejestrowanych procedur „Niebieskie Karty” – z poziomu kilku procedur rocznie w latach ubiegłych do kilkunastu procedur obecnie. Wskazuje się, że wzrost ten wynika m.in. z rosnącej świadomości społecznej i częstszego zgłaszania aktów przemocy, choć znaczna

część przypadków nadal pozostaje ukryta w domowym zaciszu ze względu na wstyd w małej społeczności.

Głównym czynnikiem wpływającym na intensyfikację przemocy domowej w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą jest alkoholizm połączony z bezrobociem i biernością zawodową.

„Od trzech lat ta przemoc rośnie... U nas przede wszystkim zależy to od czynników takich, że osoby nie pracują, nadużywają alkoholu, bo w każdej rodzinie jest zazwyczaj problem właśnie z nadużywaniem alkoholu”.

„Solec nad Wisłą nie posiada komisariatu policji ani posterunku policji. I tu jest cała bolączka... dojazd i możliwość kontaktu oraz przyjazdu funkcjonariuszy policji jest utrudniona z uwagi na brak takiego posterunku. A przemoc często wiąże się z alkoholem”.

W Gminie funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny łączący pracowników socjalnych, dzielnicowego, pedagogów szkolnych, kuratorów sądowych oraz przedstawicieli ochrony zdrowia. Osoby stosujące przemoc kierowane są na programy korekcyjno-edukacyjne oraz terapię odwykową w PCPR w Lipsku. Uczestnicy wywiadów ocenili pracę Zespołu Interdyscyplinarnego (ZI) i grup diagnostyczno-pomocowych bardzo wysoko – podkreślają sprawny szybki czas reakcji oraz ścisłą współpracę z innymi podmiotami, w tym dzielnicowym Policji:

„I tutaj spotykamy się na Zespołach Interdyscyplinarnych, na zespołach, które tak zwane są Niebieskie Karty, to bezpośrednia współpraca z panem dzielnicowym... Tak, Policja... współpracujemy ze szkołami, z przedszkolami... z MGKRPA, z oddziałem leczenia uzależnień, z psychiatrą, psychologiem... Cały ogrom różnych osób”.

Pracownicy lokalnych instytucji formułują jednak kluczowe postulaty wdrożeniowe:

1. Wprowadzenie przymusowych terapii dla osób stosujących przemoc.
2. Stworzenie lokalnego mieszkania wspomaganego dla osób doznających przemocy domowej uciekających przed osobą ją stosującą.
3. Utworzenie stacjonarnego punktu poradnictwa psychologiczno-prawnego w Solcu nad Wisłą.

„Może dobrym pomysłem jest tworzenie takich mieszkań, gdzie każda osoba doświadczająca przemocy mogłaby się schronić... Wprowadziłabym też przymusową terapię dla osób stosujących przemoc”.

SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ I POMOC SPOŁECZNA

Miasto i Gmina Solec nad Wisłą współpracuje w zakresie pieczy zastępczej z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Lipsku, realizując procedury i opinie dla sądów rodzinnych w sprawach dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.

W ramach pomocy społecznej MGOPS realizuje szerokie wsparcie finansowe, opiekuńcze oraz rzeczowe. Kluczowym elementem wsparcia materialnego jest dystrybucja bezpłatnych artykułów żywnościowych z Radomskiego Banku Żywności, z której regularnie korzysta kilkaset rodzin spełniających kryteria dochodowe.

Jednocześnie pracownicy socjalni wskazują na problem niewystarczającej obsady etatowej (tylko 3 etatowych pracowników socjalnych przy dużej powierzchni Gminy) oraz postulat weryfikacji przyznawanych świadczeń pod kątem ich aktywizacyjnego charakteru.

PROMOCJA I OCHRONA ZDROWIA

DOSTĘPNOŚĆ DO PODSTAWOWEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ I PORADNI SPECJALISTYCZNYCH

Podstawowa opieka zdrowotna na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą realizowana jest przez dwa niepubliczne ośrodki zdrowia (Ośrodek Zdrowia w Solcu nad Wisłą oraz punkt w Pawłowicach funkcjonujący 2-3 dni w tygodniu), obsługiwane przez dwóch lekarzy rodzinnych. Dostępność do lekarza pierwszego kontaktu na miejscu oceniana jest jako wystarczająca.

Poważnym problemem strukturalnym Gminy jest **całkowity brak lekarzy specjalistów na miejscu**. Mieszkańcy zmuszeni są dojeżdżać do poradni specjalistycznych w Lipsku lub Opolu Lubelskim. Do specjalistów, których brak jest najbardziej dotkliwy, należą ginekolog oraz pediatra.

„Ginekologa mieliśmy – zabrali nam i trudno dla tych pań... Powinien być ten ginekolog raz na tydzień, a był zabrany. Był internista – też zabrany... Do specjalistów nie mamy nic”.

„Nie mamy specjalistów, nie ma pediatry, nie ma ginekologa... Moja córka jeździ z dziećmi do Opolu Lubelskiego”.

PROBLEM LIKWIDACJI JEDYNEJ APTEKI W GMINIE

Największym, najbardziej palącym kryzysem w sferze ochrony zdrowia w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą stała się **likwidacja jedynej apteki stacjonarnej z końcem grudnia 2025 roku**. Od tego momentu Gmina pozostaje całkowicie pozbawiona punktu aptecznego.

Brak apteki stwarza bezpośrednie zagrożenie dla życia i zdrowia seniorów oraz samotnych, schorowanych mieszkańców, którzy po zakup podstawowych leków przeciwbólowych czy realizację recept zmuszeni są dojeżdżać 10-14 km do Lipska lub Opola Lubelskiego, prosząc o pomoc sąsiadów lub opłacając drogi transport.

„U nas w ogóle nie ma nawet apteki... została zlikwidowana z końcem grudnia ubiegłego, 2025 roku i od tej pory nie ma tu apteki! Ci starsi ludzie mają problem z dostępem do zakupu doraźnych środków przeciwbólowych czy leków”.

„A już taką bolączką, nawet i seniorów, jest, że my po prostu w Solcu nie mamy aptek! Leki kupić – trzeba jechać 10-14 kilometrów”.

DOSTĘP DO REHABILITACJI ORAZ WSPARCIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

Na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą **nie funkcjonuje żaden stacjonarny ani państwowy gabinet rehabilitacji medycznej**. Czas oczekiwania na NFZ w sąsiednich ośrodkach powiatowych (Lipsko, Zwoleń) wynosi od kilkunastu miesięcy do kilku lat (odnotowano przypadki zapisów na dojazdową rehabilitację w szpitalu w Lipsku na 2028 rok). Dla starzejącego się społeczeństwa cierpiącego na schorzenia narządu ruchu (kręgosłup, kolana) brak rehabilitacji na miejscu stanowi istotny problem społeczny.

„Rehabilitacja. To jest pierwsze, o co każdy się upomina... zarówno młodzi, jak i starsi, bo teraz właściwie to każdy korzysta z takich usług.”

„Rehabilitacja jak najbardziej, no mile widziana, dlatego że, no, żeby dostać się na jakąś rehabilitację, to trzeba czekać pół roku albo i więcej. Sama tego doświadczam, że czekam już rok, prawda, i dopiero będę miała w listopadzie, a już zapisana byłam, no, ponad rok temu, prawda”.

„Naprawdę, jeśli chodzi o rehabilitację, przydałaby się osoba, która świadczyłaby usługi nie tylko dla tych osób, które mogą dojechać, ale też, żeby dojechać do tych osób, które, no, nie są mobilne”.

W zakresie zdrowia psychicznego odnotowuje się brak stacjonarnego psychologa, psychiatry i terapeuty dla dorosłych w Gminie. Narasta problem ukrytej depresji, wycofania i samotności wśród seniorów niegodzących się z niepełnosprawnością, a także zaburzeń emocjonalnych i szerzącego się hejtu wśród dzieci i młodzieży.

„Pomoc psychologiczno-pedagogiczna to jest na pierwszym miejscu, to mi się wydaje... bo dzieci mają bardzo, ale to bardzo dużo problemów”.

„Sądzę, że to samo jest wśród dorosłych, ponieważ życie jest teraz trudne, bym powiedziała... Nie każdego stać sobie gdzieś tam pojechać i prywatnie chodzić na terapię, prawda? A takich osób na pewno jest sporo”.

DZIAŁANIA PROMOCYJNE

Respondenci zwracają uwagę na widoczny problem nadwagi i otyłości w społeczności lokalnej, dotyczący różne grupy wiekowe. Zauważają, że brak konstruktywnych form spędzania czasu prowadzi do ucieczki w bierny tryb życia i podjadanie.

„Ludzi otyłych jest sporo. Zaoferowanie, jak mówię, nawet osobom starszym, czy takim osobom, różnych atrakcji na świeżym powietrzu, przez wycieczki rowerowe, przez spacer, zwiedzanie. Odciągnie się od jedzenia, odciągnie się, da się ruch. Także promocja zdrowia jest... To jest nawet odżywianie zdrowe, tryb prowadzenia zdrowego życia, badania... to są szkolenia potrzebne, bo małe dziecko się uczy pisać literki, tak samo i dorosłego trzeba uczyć i cały czas to jest wymagane.”

Zdaniem respondentów w szkołach podstawowych regularnie realizowane są zajęcia z zakresu edukacji zdrowotnej oraz profilaktyki. Placówki ściśle współpracują z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną oraz pielęgniarkami szkolnymi, które prowadzą pogadanki na temat higieny, prawidłowego odżywiania i higieny cyfrowej.

„U nas w szkole jest dużo takich działań promujących zdrowy styl życia, zachęcamy dzieci, uczymy dzieci... są prowadzone różne próby organizowane przez Sanepid... Pani pielęgniarka przychodzi na rozmowy... Natomiast dorosły, no to pewnie każdy sobie szuka, czyta, chce być aktywny, ale takich to ja nie słyszałam, żeby były jakieś spotkania, gdzie dorośli mogliby wysłuchać o zdrowym stylu życia”.

Poza placówkami oświatowymi również prowadzona jest profilaktyka, ponadto angażuje się w nią coraz więcej podmiotów:

„Badania wzroku, mammografię, takie różne programy są organizowane. Teraz nawet ksiądz jest zaangażowany, często na mszy ogłasza właśnie, że będą prowadzone takie czy takie badania”.

PROBLEM UZALEŻNIEŃ

Nadużywanie alkoholu przez dorosłych mieszkańców (w przeważającej mierze mężczyzn, osoby bezrobotne oraz żyjące z prac dorywczych) wskazywane jest jako główny czynnik generujący bezradność opiekuńczą, ubóstwo oraz intensyfikujący przemoc domową. Badani zwracają uwagę na zakorzenienie kulturowe oraz powszechną obecność osób pod wpływem alkoholu w przestrzeni publicznej.

„Jeśli chodzi o dowożenie czy dorosłych – problem alkoholu wśród dorosłych, jak powiedziałem, gmina nie odstaje od średniej krajowej. Nie mogę powiedzieć, że nie mamy problemu...”.

„U nas przede wszystkim zależy to od czynników takich, że osoby nie pracują, nadużywają alkoholu, bo w każdej rodzinie [z procedurą Niebieskiej Karty] jest zazwyczaj problem właśnie z nadużywaniem alkoholu... co zarobią u sąsiadów, to na używki albo alkohol”.

„...tam gdzie jest alkohol, tam te problemy się nasilają. Z tego co obserwuję... mamy więcej przypadków. I jest to związane z nadużywaniem alkoholu. Że ten alkohol jednak powoduje, no, że dochodzi do przemocy, że dochodzi do bicia...”.

Uzależnienie od telefonów komórkowych, tabletów i Internetu jest jednomyślnie oceniane przez badanych jako najgroźniejsze i najbardziej masowe uzależnienie behawioralne w Gminie, wyprzedzające pod względem skali tradycyjne używki.

„Uzależnienie od telefonu i od tych mediów jest większe niż od papierosów i alkoholu. Dzieci się nie kontrolują... na lekcjach są niespokojne, nie mogą się doczekać końca lekcji, kiedy wyjdą, żeby zajrzeć”.

„Już wśród dzieci są uzależnienia od Internetu, przychodzą niewyspane, wyglądają z siniakami pod oczami... dziecko nie chce przychodzić, przychodzi mama czy babcia i mówi, że nie wstało do szkoły, bo nie było w stanie”.

Kwestia dotycząca coraz częściej dzieci i młodzież to uzależnienie od nikotyny, ze szczególnym uwzględnieniem e-papierosów:

„E-papierosy, owszem... słyszeliśmy, że osoby pełnoletnie kupują dzieciom, 18-letnie kupują na przykład 16-letnim... Szósta klasa i one idą z elektronikiem, no to tu bym widziała problem”.

„To jest rozpowszechniane, bo uważają, że to nie śmierdzi... Wnoszą do szkół. Ale osoba, która nie pali, to i tak wyczuje”.

WSPIERANIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI I STARSZYCH

WYZWANIA DEMOGRAFICZNE I SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Solec nad Wisłą jest Gminą charakteryzującą się procesem gwałtownego starzenia się społeczeństwa oraz wyludniania wynikającego z odpływu młodych ludzi do większych aglomeracji miejskich (Warszawa, Radom). W konsekwencji w Gminie odnotowuje się bardzo wysoki odsetek samotnych, jednodzielnich lub pozbawionych opieki osób w wieku senioralnym i osób z niepełnosprawnościami, „uwięzionych” w czterech ścianach własnych domów.

MGOPS realizuje szereg rządowych i samorządowych programów osłonowych z myślą o potrzebach tych grup:

- Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością,
- Opieka Wytchnieniowa,
- usługi opiekuńcze i usługi sąsiedzkie.

Respondenci wskazują jednak na **znaczący niedosyt liczby godzin** w tych programach w stosunku do faktycznych potrzeb społecznych.

„Są osoby samotne, starsze, pozbawione rodziny. Usługi sąsiedzkie to tylko 8 godzin w miesiącu – dla osoby niechodzącej to jest naprawdę za mało”.

„Tych usług cały czas jest niedosyt. Mimo że napisaliśmy o więcej godzin... to nam ukrócili. Potrzeba jest duża, bierzemy listy rezerwowe”.

W ramach oferty skierowanej do osób starszych na terenie Miasta i Gminy realizowany jest również Program „Aktywni Seniorzy – Asy”. Program cieszy się dużym zainteresowaniem mieszkańców, a działania podejmowane w jego ramach są wysoko oceniane przez uczestników i spotykają się z jednoznacznie pozytywnym odbiorem.

„Akurat teraz prowadzimy taki projekt Aktywni Seniorzy. I są fajne tam zajęcia właśnie takie zielarskie, gimnastyka korekcyjna, nordic walking, zajęcia też z malarstwa. (...) Takie fajne to są zajęcia, bo raz takie, raz takie, wyjazdy mają do teatru, do muzeum i to są takie projekty, które są realizowane”.

Z przeprowadzonych rozmów wynika, że oferta wsparcia kierowana do osób starszych oraz z niepełnosprawnościami, jest stosunkowo szeroka i obejmuje zróżnicowane formy pomocy oraz aktywizacji. Jednocześnie wskazywano na ograniczoną dostępność części działań. Ze względu na znaczący udział osób należących do grup docelowych w ogólnej liczbie mieszkańców, nie wszyscy zainteresowani mają możliwość skorzystania z oferowanego wsparcia. Szczególne trudności dotyczą osób, które ze względu na stan zdrowia, ograniczoną mobilność lub znaczną odległość od miejsc realizacji zajęć i innych form aktywności nie są w stanie samodzielnie do nich dotrzeć.

„A takie osoby, które są mniej sprawne, które siedzą w domu, No, pasowałoby do nich dotrzeć, dojechać, tak? Jakies mobilne usługi, usługi sąsiedzkie, gdzie, mówię, pręźnie tutaj działamy, ale mamy bardzo duże zainteresowanie tymi”.

BARIERY ARCHITEKTONICZNE I INFRASTRUKTURALNE

Ważnym wnioskiem diagnostycznym są obecne na terenie Gminy bariery architektoniczne i przestrzenne:

1. **Urząd Gminy w Solcu nad Wisłą:** pokoje urzędników znajdują się na piętrze budynku, do którego prowadzą wyłącznie strome schody (brak windy i podjazdów). Osoby na wózkach inwalidzkich lub o chodzikach nie są w stanie wejść do urzędu, co wymaga schodzenia urzędników na dół.
2. **Chodniki i krawężniki:** wysokie krawężniki bez zjazdów w Gminie uniemożliwiają samodzielne poruszanie się osobom na wózkach i chodzikach (odnotowano przypadek złamania nogi u seniorki w drodze do sklepu).

3. **Plenerowa mini-siłownia:** urządzenia zewnętrzne są niedostosowane do potrzeb seniorów (zamontowane za wysoko, brak stopni/drabinek, strome podejście) oraz częściowo uszkodzone.

„Zmniejszenie barier architektonicznych – to przede wszystkim. Sama miałam interesanta na wózku inwalidzkim, który po prostu nie mógł się dostać na górę. Nie mamy w Urzędzie windy, tylko strome schody”.

„Nie ma zjazdów! Jest jeden zjazd, a drugi trzeba jechać jezdnią. Jedna z seniorek zimą przechodziła do sklepu i właśnie złamała nogę na wysokim krawężniku”.

Docenianą inicjatywą władz Gminy było natomiast zamontowanie na prośbę seniorów ławek na stromym podejściu ul. Zamkowej, co umożliwiło odpoczynek osobom starszym i schorowanym pokonującym ten odcinek.

POSTULOWANE NOWE FORMY WSPARCIA SENIORÓW

Respondenci jednoznacznie wskazują na konieczność wdrożenia następujących rozwiązań:

- **Utworzenie Dziennego Domu Pobytu dla Seniorów/Klubu Seniora** – z zapewnionym dowozem transportowym i ciepłym posiłkiem dla samotnych niesamodzielných seniorów.
- **Usługi „Złotej Rączki”** – bezpłatna pomoc, szczególnie dla samotnych seniorek i osób z niepełnosprawnością, w drobnych naprawach domowych, koszeniu trawy, odśnieżaniu, malowaniu itp.
- **Usługi dojazdowej/mobilnej rehabilitacji domowej.**
- **Przydzielenie stałego lokalu/pomieszczenia dla Rady Seniorów i grupy „Seniorzy z Imbrykiem”** – obecnie seniorzy przemieszczają się między salą GOK a remizą OSP, nie mając miejsca na przechowywanie prac malarskich, ceramicznych i sprzętu.

EDUKACJA PUBLICZNA

DZIAŁALNOŚĆ SZKÓŁ I OPIEKA PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNA

Szkolnictwo podstawowe na terenie Gminy reprezentowane jest przez Publiczną Szkołę Podstawową w Solcu nad Wisłą, PSP w Pawłowicach oraz szkołę niepubliczną. Szkoły zapewniają podstawową opiekę pedagoga i psychologa szkolnego.

„Na chwilę obecną, no to jedynie w szkołach mamy pomoc psychologiczno-pedagogiczną też na terenie Miasta i Gminy, no bo tak to dopiero na terenie Powiatu jest poradnia psychologiczno-pedagogiczna”.

Pedagodzy zwracają uwagę na bariery emocjonalne – dzieci i rodzice często boją się otwierać przed psychologiem szkolnym ze względu na lęk przed oceną środowiska wiejskiego, co rodzi potrzebę istnienia neutralnego punktu konsultacyjnego poza szkołą. W szkołach realizowane są programy profilaktyczne, prelekcje ws. bezpiecznych wakacji/ferii oraz Tydzień Przeciwdziałania Przemocy Rówieśniczej (zapraszany jest m.in. specjalista ds. cyberprzemocy).

DORADZTWO ZAWODOWE I DOPEŁNIENIE OFERTY EDUKACYJNEJ

W PSP w Solcu nad Wisłą doradztwo zawodowe realizowane jest w sposób ciągły od przedszkola do klasy VIII. Organizowane są warsztaty z przedstawicielami różnych zawodów oraz wyjazdy do szkół ponadpodstawowych.

Wśród zidentyfikowanych potrzeb edukacyjnych wymienia się:

- **Darmowe korepetycje i wsparcie w nauce:** skierowane do dzieci z rodzin dysfunkcyjnych i ubogich, których rodziców nie stać na płatne lekcje wyrównawcze.
- **Szkolne Koła Sportowe (SKS) i zajęcia rozwijające pasje:** reaktywacja kółek tanecznych, muzycznych, plastycznych i teatralnych przy szkołach.
- **Plac rowerowy:** budowa infrastruktury do bezpiecznej nauki jazdy na rowerze i przygotowania dzieci do karty rowerowej.

PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI

SPECYFIKA LOKALNEGO RYNKU PRACY I BIERNOŚĆ ZAWODOWA

Gmina Solec nad Wisłą pozbawiona jest dużego przemysłu, fabryk i zakładów produkcyjnych. Lokalne rolnictwo (sadownictwo, ogrodnictwo) z każdym rokiem traci opłacalność na glebach niższych klas. Główne miejsca zatrudnienia na miejscu ograniczone są do sektora publicznego: Urzędu Gminy, szkół, Ośrodka Zdrowia i MGOPS.

„Nie mamy fabryk, nie ma dużych zakładów – Ośrodek Zdrowia, MGOPS i Gmina to trzy instytucje, które funkcjonują... U nas nie ma miejsc pracy w ogóle”.

Brak miejsc pracy generuje masowy odpływ absolwentów szkół i młodych ludzi do dużych ośrodków miejskich. Część pozostających osób bezrobotnych wykazuje zdaniem respondentów utrwalone postawy bierności zawodowej i roszczeniowości nastawionej na świadczenia osłonowe.

„Przyjdą do MOPS-u, bo mi się należy... Podadzą zasiłek, ale dać wędkę – to już niekoniecznie, bo trzeba podjąć wysiłek”.

AKTYWIZACJA ZAWODOWA I FORMY WSPARCIA BEZROBOTNYCH

MGOPS oraz Urząd Gminy ściśle współpracują z Powiatowym Urzędem Pracy w Lipsku oraz Zakładem Doskonalenia Zawodowego (ZDZ) w Lipsku. Do najpopularniejszych i najbardziej efektywnych form aktywizacji należą:

- Staże zawodowe i prace interwencyjne (np. staże w Urzędzie Gminy i MGOPS).
- Roboty publiczne (prace porządkowe i komunalne na terenie Gminy).
- Kursy podnoszące kwalifikacje zawodowe (np. kurs opiekuna medycznego połączony z 3-miesięcznym stażem praktycznym).

„Każde szkolenie to powoduje to, że człowiek jest samodzielny, oferuje i większy ten zakres ten w CV swoim i może bardziej z łatwością znaleźć jakąś pracę, czy nawet samemu sobie zorganizować pracę, czy zorganizować firmę...”.

Z drugiej strony szkolenia zawodowe organizowane w oderwaniu od lokalnego rynku i przy braku jakichkolwiek zakładów produkcyjnych w Gminie są oceniane jako mało efektywne. Po ich ukończeniu uczestnicy zdobywają jedynie zaświadczenie, po czym z powodu braku pracodawców na miejscu powracają do rejestru bezrobotnych.

„No ale na tym się skończy... kurs się skończy, no papierek, nie wiadomo kiedy, no może się kiedyś tam przydać, tak? [...] no mówię, to się kończy na kursie, a później. No nie ma pracy, najgorsze jest to, że nie ma tej pracy”.

„Są organizowane staże, roboty publiczne... Aktualnie mamy taki kurs podnoszący kwalifikacje zawodowe. A czy one są [skuteczne], nie wiem, powiem szczerze, że no, pójdą, zrobią i skończą i się zarejestrowaną w biurze pracy. Tak to wygląda”.

Formułowane są następujące postulaty wdrożeniowe:

1. **Zapewnienie ciągłości projektów aktywizacyjnych:** wyeliminowanie kilkumiesięcznych przerw między edycjami staży i szkoleń.
2. **Szkolenia z zakresu poszukiwania pracy i pisania CV:** skierowane do osób długotrwale bezrobotnych oraz wykluczonych cyfrowo.
3. **Weryfikacja przyznawania zasiłków:** celowanie wsparcia finansowego do faktycznie potrzebujących samotnych matek i rodzin wielodzietnych.

KULTURA, KULTURA FIZYCZNA ORAZ TURYSTYKA

OFERTA KULTURALNA I PROBLEM FREKWENCJI

Działalność kulturalna w Gminie skoncentrowana jest wokół Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury (MGOK) w Solcu nad Wisłą. Przy MGOK funkcjonuje m.in. **Kino za Rogiem**.

Mimo bogatej oferty MGOK (zajęcia muzyczne, nauka języka angielskiego, zajęcia plastyczne, seanse filmowe, gry planszowe 13+), dyrekcja i pozostali pracownicy wskazują na **głęboki problem niskiej frekwencji i bierności młodzieży oraz części dorosłych**. Młodzież nie chce uczestniczyć w darmowych formach rozwoju, wybierając spędzanie czasu przed smartfonami lub pasywne spotkania na świeżym powietrzu.

„Od 40 lat pracuję w kulturze i proszę mi wierzyć... bardzo trudno trafić do grup. Z oferty korzystają dzieci do 3-4 klasy i seniorzy. Młodzież w ogóle. Dajemy darmowy angielski – brak chętnych. Kino za 8 zł – przychodzą 3 osoby. Młodzież mówi, że nic nie ma, ale jak jest – nie przychodzą”.

Postuluje się uatrakcyjnienie oferty plenerowej: organizację kin plenerowych na kocykach w okresie letnim, sprowadzanie występów artystów i kabaretów oraz organizację potańcówek i wieczorków integracyjnych przy grillu i gitarze.

„Nawet tu jest kino. Jest duży plac za MGOK, kino plenerowe zrobić im. Oni by wzięli koce wieczorem i by po prostu przyszli tutaj pooglądać. Spędzić czas, tak? Bez, bez tych telefonów...”.

INFRASTRUKTURA SPORTOWA I REKREACYJNA

W obszarze kultury fizycznej zdiagnozowano następujące zasoby i braki:

- **Zasoby:** Na terenie Gminy działają dwa kluby sportowe – GKS Wisła Solec (sekcja piłki nożnej) oraz sekcja piłki siatkowej dziewcząt i chłopców.
- **Deficyty:**
 1. **Brak ogólnodostępnej hali sportowej i krytej siłowni:** Nowoczesna hala sportowa w Solcu znajduje się przy Liceum Ogólnokształcącym i jest dostępna wyłącznie dla uczniów w czasie zajęć szkolnych. Młodzież i dorośli pozbawieni są dostępu do zamkniętych obiektów sportowych zimą.

„Tak. Myślę, że gdyby właśnie istniała taka ogólnodostępna hala sportowa czy siłownia, czy jakieś zajęcia sportowe były organizowane dla wszystkich, szczególnie chodzi mi o młodzież i dzieci, to to jest najbardziej potrzebne do dalszego rozwijania. Jest niewystarczająca ilość takich miejsc, w których mogą aktywnie spędzać czas. Jest hala sportowa, ale hala sportowa jest przy szkole średniej, tutaj przy liceum, także ona jest dostępna tylko dla uczniów i na tym się kończy”.

2. **Brak basenu/pływalni:** Kluczowy brak podnoszony przez dzieci, młodzież i seniorów (potrzeba nauki pływania oraz aerobiku w wodzie).
3. **Brak nowoczesnego, bezpiecznego placu zabaw dla najmłodszych:** Obecny plac zabaw przy MGOK jest mały i ubogo wyposażony.

4. **Niedostosowanie i uszkodzenia sprzętu plenerowego:** Mini-siłownia plenerowa posiada zepsute elementy, a urządzenia zamontowano za wysoko bez stopni pomocniczych dla seniorów.

„Wydaje mi się, że jeśli chodzi o sport, to typowo takich basen nie ma, profesjonalnych siłowni”.

„Mamy mini siłownię. No ta siłownia to jest nie wiem dla kogo. Bo i zepsuta, były zgłaszane problemy właśnie z tym, że jest tam niektóre są zepsute te sprzęty”.

POTENCJAŁ TURYSTYCZNY GMINY

Miasto i Gmina Solec nad Wisłą posiada wybitne walory przyrodnicze, historyczne i krajobrazowe (położenie nad Wisłą, Obszar Chronionego Krajobrazu, zabytkowe ruiny zamku w Solcu, zabytkowa zabudowa rynkowa). Potencjał ten pozostaje jednak w znacznej mierze niewykorzystany.

Wskazuje się na pilne potrzeby turystyczno-rekreacyjne:

- **Zagospodarowanie ruin zamku w Solcu nad Wisłą:** wycinka zarastających chwastów i krzaków, montaż ławek, stolików oraz tablic edukacyjno-informacyjnych o historii zamku i 11 chronionych gatunkach ptaków.
- **Utworzenie strzeżonego kąpieliska/plaży nad Wisłą z ratownikiem:** powrót do tradycji sprzed lat, stworzenie bezpiecznego miejsca rekreacji wodnej dla rodzin.
- **Budowa ścieżek rowerowych i pieszych ciągów spacerowych nad Wisłą:** umożliwiających bezpieczną jazdę na rowerach, rolkach, hulajnogach i nordic walking.
- **Promocja agroturystyki i produktów lokalnych:** zachęcenie mieszkańców do tworzenia gospodarstw agroturystycznych i punktów gastronomicznych. Wykorzystany w ten sposób potencjał turystyczny Gminy mogłoby wiązać się z utworzeniem nowych miejsc pracy.

„To są piękne regiony, cała nasza Gmina jest tak bogata... tylko nie jest zagospodarowana w ogóle! Więcej turystyki, zachęcić do agroturystyki, stworzyć plażę strzeżoną nad Wisłą z ratownikiem”.

AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

LIDERZY AKTYWIZACJI: RADA SENIORÓW I „SENIORZY Z IMBRYKIEM”

Najbardziej prężnym, zorganizowanym i aktywnym środowiskiem obywatelskim w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą jest reprezentacja senioralna. W gminie od 3-4 lat działa **Rada Seniorów**, przy której wyodrębniła się wyjątkowo aktywna grupa **„Seniorzy z Imbrykiem”** (nazwa pochodzi od tradycji wspólnego picia herbaty i integracji).

Seniorzy, przy organizacyjnym i finansowym wsparciu Burmistrza Miasta i Gminy Solec nad Wisłą oraz MGOPS, pozyskują zewnętrzne granty i realizują liczne projekty:

- **Projekt „Kulturalny Rejs”**: warsztaty malarskie i rzeźbiarskie prowadzone przez lokalnych artystów, wyjazdy do Teatru Powszechnego w Radomiu oraz Teatru Roma w Warszawie, wizyty w Muzeum Jacka Malczewskiego.
- **Projekt „Aktywni Seniorzy”/„Asy”**: warsztaty ceramiki, tworzenie makram i łapaczy snów, zajęcia zielarskie i wyrób mydełek, gimnastyka korekcyjna, mecze brydżowe, nordic walking.
- **Edukacja cyfrowa i międzypokoleniowa**: lekcje obsługi komputerów i smartfonów prowadzone przez młodzież szkolną, prelekcje ws. bezpiecznego funkcjonowania w sieci i zastrzegania numeru PESEL.
- **Udział w życiu Gminy**: przygotowanie wystaw rękodzieła i kapeluszy na Dniach Solca (obchody 700-lecia Solca), czytanie bajek w przedszkolu w Dniu Pluszowego Misia.

„Nazywamy się od pierwszego projektu 'Seniorzy z Imbrykiem' – imbryk kojarzy się z herbatką... Zrobiliśmy warsztaty malarskie, rzeźbiarskie, makramy, wyjeżdżamy do teatrów do Warszawy i Radomia. Burmistrz naprawdę się nami opiekuje”.

Wśród zgłaszanych potrzeb środowiska senioralnego wymienia się przede wszystkim **przydzielenie stałego lokalu z zapleczem sanitarno-magazynowym**: seniorzy obecnie muszą sprzątać i przewozić niedokończone prace malarskie i rzeźbiarskie między GOK a remizą OSP.

SEKTOR POZARZĄDOWY, OSP I KGW

Pozostałe filary aktywności obywatelskiej stanowią m.in.:

- **Ochotnicze Straże Pożarne (OSP):** udostępniające swoje świetlice na zebrania mieszkańców, mecze siatkówki oraz warsztaty senioralne.
- **Koła Gospodyń Wiejskich (KGW):** działające w sołectwach (m.in. „Krawaciki”), uczestniczące w dożynkach, kiermaszach wielkanocnych i bożonarodzeniowych oraz procesjach.

WSPÓŁPRACA I POKONYWANIE BARIER

Rada Seniorów podejmuje inicjatywy służące integracji międzypokoleniowej i wzmacnianiu więzi między mieszkańcami w różnym wieku. Jednym z kierunków jej działalności są spotkania z dziećmi i młodzieżą, organizowane m.in. w szkołach, podczas których seniorzy dzielą się swoimi doświadczeniami, wspomnieniami i wiedzą, a także mają możliwość bezpośredniego kontaktu z młodszym pokoleniem. Tego rodzaju działania sprzyjają wzajemnemu poznaniu, budowaniu szacunku między pokoleniami oraz przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu osób starszych. Inicjatywy Rady Seniorów stanowią tym samym ważny element aktywizacji seniorów i budowania lokalnej wspólnoty opartej na współpracy i wymianie doświadczeń.

„My z własnej inicjatywy ze szkołą współpracujemy, dzieci przychodziły do nas, my do szkoły chodziliśmy. I z MOS-em, Młodzieżowym Ośrodkiem Socjoterapii, też mieliśmy takie fajne spotkanie”.

Istotnym kierunkiem dalszych działań w opinii Respondentów jest poszerzanie współpracy z innymi gminami, instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze polityki społecznej. Wymiana doświadczeń, wspólne inicjatywy oraz możliwość korzystania ze sprawdzonych rozwiązań mogą przyczynić się do wzbogacenia lokalnej oferty.

„Może jakaś współpraca z sąsiednią gminą, miejscowością, no nawet z innym województwem... Mamy most teraz, to nasze okno na świat, bo wreszcie możemy gdzieś się ruszyć, bo mieszkamy na końcu województwa i tak jakby zapomnieli wszyscy o nas”.

PRIORYTYZACJA DZIAŁAŃ

Zgodna opinia badanych wskazuje na następującą hierarchię priorytetów interwencji w ramach gminnego programu rozwoju usług społecznych:

1. OCHRONA ZDROWIA I REHABILITACJA

- Przywrócenie punktu aptecznego/apteki stacjonarnej w Solcu nad Wisłą
- Utworzenie stacjonarnej i mobilnej rehabilitacji medycznej na miejscu
- Zapewnienie dostępu do lekarzy specjalistów (ginekolog, pediatra)

2. OPIEKA NAD SENIORAMI I OSOBAMI Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

- Utworzenie Dziennego Domu Pobytu dla Seniorów (z transportem i posiłkiem)
- Zwiększenie limitów godzinowych w zakresie usług opiekuńczych i sąsiedzkich
- Wdrożenie usług typu „Złota Rączka”
- Przydzielenie stałego lokalu grupie „Seniorzy z Imbrykiem”
- Likwidacja barier architektonicznych

3. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY I WSPARCIE PSYCHOLOGICZNE

- Utworzenie mieszkania wspomagane dla osób w kryzysie
- Rozwój dostępu do terapii i grup wsparcia

4. DZIECI I MŁODZIEŻ

- Budowa ogólnodostępnej hali sportowej/siłowni oraz nowoczesnego placu zabaw
- Organizacja darmowych korepetycji i stałych zajęć pozalekcyjnych
- Stworzenie bezpiecznego miejsca spotkań (świetlicy środowiskowej)

5. AKTYWIZACJA ZAWODOWA

- Tworzenie nowej bazy zawodowej i płatnych kursów dostosowanych do rynku pracy

6. INFRASTRUKTURA REKREACYJNO-TURYSTYCZNA

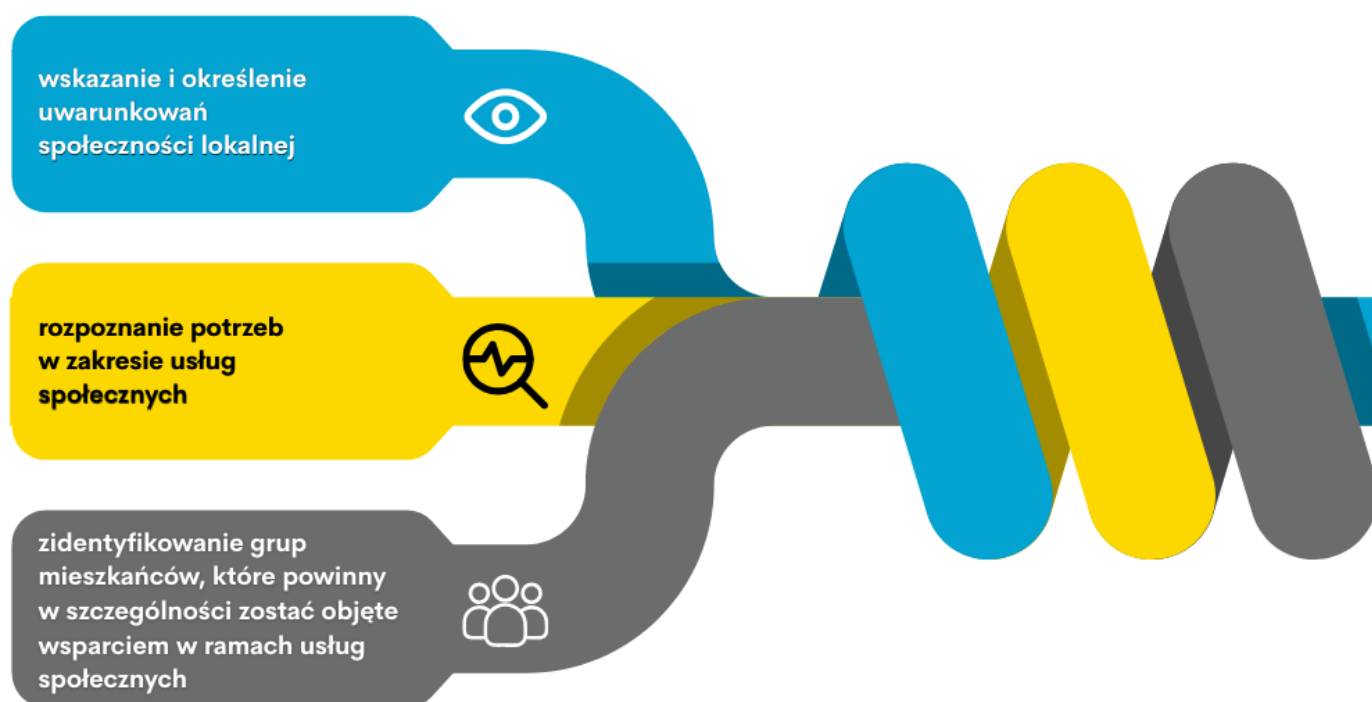
- Budowa ścieżek rowerowych
- Zagospodarowanie ruin zamku i plaży nad Wisłą

WNIOSKI

Niniejszy rozdział stanowi syntezę i podsumowanie wyników kompleksowego badania diagnostycznego przeprowadzonego na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą. Diagnoza została zrealizowana przy użyciu podejścia mieszanego (triangulacja metodologiczna), łącząc analizę danych zastanych (Desk Research), ilościowe badanie ankietowe reprezentatywnej próby dorosłych mieszkańców Gminy oraz badanie jakościowe w postaci 21 indywidualnych wywiadów pogłębionych (IDI) z pracownikami instytucji zajmujących się szeroko rozumianą polityką społeczną.

Celem przeprowadzonych badań było zidentyfikowanie aktualnego stanu świadczenia usług społecznych, potrzeb i potencjału lokalnej społeczności w zakresie usług społecznych w Gminie Solec nad Wisłą. Cel ten został osiągnięty w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego, będącego podstawą do opracowania wniosków i rekomendacji.

Przeprowadzona diagnoza oraz analiza danych zastanych umożliwiła:

W oparciu o dokonaną analizę wyników badań, sformułowane zostały rekomendacje. Poniżej znajdują się wnioski z badania diagnozującego potrzeby, zasoby i potencjał w zakresie poszerzania usług społecznych na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą wraz z rekomendacjami.

POLITYKA PRORODZINNA, WSPIERANIE RODZINY, SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ I POMOC SPOŁECZNA

Sytuacja rodzin w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą wykazuje silną zależność od narastających presji demograficznych, opiekuńczych oraz ekonomicznych. Z analizy danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że instytucja rodziny zmagą się z depopulacją oraz niekorzystnymi wskaźnikami demograficznymi, co potwierdza bardzo niski współczynnik małżeństw na 1 000 ludności wynoszący w 2025 roku zaledwie 1,6 (przy średniej dla województwa mazowieckiego 3,8 oraz dla Polski 3,6). W wymiarze instytucjonalnym kluczowym filarem wsparcia jest działalność dwóch asystentów rodziny zatrudnionych w MGOPS, którzy w 2025 roku objęli bezpośrednią opieką 19 rodzin przeżywających poważne trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Istotnym osiągnięciem samorządu w zakresie infrastruktury opieki nad najmłodszymi dziećmi było utworzenie w 2024 roku pierwszego publicznego żłobka na 19 miejsc w Przedmieściu Dalszym w ramach programu „MALUCH+”, co w znacznej mierze rozwiązało problem opieki nad dziećmi do lat 3.

Z ilościowego badania ankietowego mieszkańców wyłania się jednak złożony obraz wyzwań, z jakimi na co dzień mierzą się lokalne gospodarstwa domowe. Najczęściej wskazywanym problemem dotyczącym rodziny w Gminie jest bezradność i niesamodzielność osób starszych przebywających pod opieką bliskich, co zadeklarowało aż 40,0% ankietowanych. Na kolejnych miejscach plasują się uzależnienia behawioralne dzieci i młodzieży – w tym fonoholizm oraz nadmierne korzystanie z gier i mediów społecznościowych (28,8%), bezrobocie (28,0%), ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej, w szczególności rehabilitacyjnej i psychiatrycznej (25,6%), a także bezpośrednie trudności opiekuńczo-wychowawcze rodziców (24,0%). Uzależnienie dorosłych od alkoholu wskazało 19,2% badanych, niepełnosprawność członka rodziny 17,6%, natomiast problem przemocy domowej został wyartykułowany przez 16,8% respondentów. Odpowiadając na te wyzwania, mieszkańcy jako najważniejsze oczekiwane interwencje wyznaczyli organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (46,0%), uruchomienie stacjonarnego poradnictwa specjalistycznego obejmującego wsparcie psychologiczne,

prawne i rodzinne (42,0%) oraz rozwój alternatywnych form integracji dla całych rodzin (31,6%).

Wyniki jakościowych wywiadów pogłębionych w pełni potwierdzają i pogłębiają powyższe rozpoznanie. Respondenci jednoznacznie oceniają pracę asystentów rodziny jako fundament wsparcia w środowisku dysfunkcyjnym, akcentując wysoki poziom zaufania, jakim podopieczni darzą pracowników MGOPS. Jednocześnie badani zdecydowanie podkreślają drastyczny brak stacjonarnej infrastruktury wsparcia dziennego w postaci świetlic środowiskowych oraz darmowych korepetycji dla dzieci z ubogich rodzin. Jak zauważa jeden z respondentów *„Pracuję z rodzinami dysfunkcyjnymi... przydałyby się po prostu darmowe korepetycje. Nie oszukujmy się, większość ludzi tutaj nie ma funduszy, nie stać ich...”*. Podobny głos wybrzmiewa w wywiadzie z innym pracownikiem Ośrodka, który wskazuje na bezpośredni brak psychologa i korepetytorów na miejscu. W obszarze przeciwdziałania przemocy domowej Zespół Interdyscyplinarny działa sprawnie (w 2025 roku prowadzono i zakończono 8 procedur Niebieskie Karty), jednak poważnym mankamentem pozostaje brak lokalnego mieszkania treningowego/wspomagane, co poniekąd zmusza osoby doświadczające przemocy do przebywania w jednym domu z osobą ją stosującą lub do wyjazdu poza Gminę.

PROMOCJA I OCHRONA ZDROWIA

Sektor ochrony zdrowia w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą znajduje się w stanie swoistego kryzysu strukturalnego, stanowiąc jeden z najbardziej zapalnych obszarów polityki społecznej. Na terenie Gminy funkcjonują jedynie dwa punkty Podstawowej Opieki Zdrowotnej – w Solcu nad Wisłą oraz w Pawłowicach (przy czym placówka w Pawłowicach przyjmuje pacjentów tylko 2-3 dni w tygodniu). Zapewniają one obsługę przez dwóch lekarzy medycyny rodzinnej, co przekłada się na niski wskaźnik 3,2 porad POZ na jednego mieszkańca rocznie (przy średniej dla powiatu lipskiego wynoszącej 5,2). Na obszarze całej Gminy nie przyjmuje ani jeden lekarz specjalista, brakuje również punktu rehabilitacji leczniczej finansowanego ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia, a krytycznym dopełnieniem tej sytuacji stała się likwidacja z końcem grudnia 2025 roku jedynej apteki ogólnodostępnej w Solcu nad Wisłą.

Mieszkańcy w badaniu ankietowym wystawili rynkowi usług medycznych wyjątkowo krytyczną ocenę. Dostępność opieki psychologicznej została oceniona jako zła lub bardzo zła przez 39,2% respondentów (przy ocenach pozytywnych na poziomie zaledwie 16,8%), opieka psychiatryczna uzyskała 41,2% ocen negatywnych (pozytywnych 14,8%), zaś opieka terapeutyczna została oceniona negatywnie przez 38,4% badanych. Ponadto aż 55,6% mieszkańców deklaruje pilną potrzebę poszerzenia gminnych działań z zakresu promocji zdrowia, edukacji prozdrowotnej oraz profilaktycznych badań diagnostycznych. W zakresie profilaktyki uzależnień ankietowani na pierwszym miejscu stawiają działania skierowane do dzieci i młodzieży (47,2%) oraz profesjonalną pomoc psychologiczno-terapeutyczną dla osób uzależnionych i ich rodzin (40,8%).

Analiza jakościowa wywiadów pogłębianych wykazuje, że wykluczenie zdrowotne jest najsilniej odczuwaną dolegliwością codziennego życia mieszkańców, zwłaszcza osób starszych i samotnych. Zamknięcie apteki wymusza na pacjentach uciążliwe wyprawy po leki do Lipska (oddalonego o 10-14 km) lub pełne uzależnienie od przychylności sąsiadów i pracowników socjalnych. Z kolei brak lokalnej rehabilitacji generuje wielomiesięczne kolejki w ościennych powiatach. Jak podkreśla jeden z respondentów: *„Rehabilitacji nie ma. Specjaliści... to jest dostęp tak jak średnia krajowa, kilka miesięcy od skierowania. Posiadamy dwa ośrodki zdrowia... apteki nie ma. To jest duży problem”*. Brak ten potęguje opóźnienia w powrocie do zdrowia pacjentów po urazach i udarach, co potwierdza kolejny uczestnik badania wskazując, że sam czeka na zabiegi rehabilitacyjne ponad rok. Równolegle pracownicy socjalni sygnalizują brak wsparcia psychologicznego dla kadr pracujących w terenie.

WSPIERANIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI I OSÓB STARSZYCH

Miasto i Gmina Solec nad Wisłą jest społecznością w stopniu zaawansowanym dotkniętą procesami starzenia się. Udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym przekracza 26,0% ogółu populacji i wykazuje stałą tendencję wzrostową. Dotychczasowy potencjał wsparcia opiera się na usługach opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania przez MGOPS, realizacji programów resortowych takich jak „Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością” oraz „Opieka Wytchnieniowa”, wdrożeniu usług sąsiedzkich oraz dystrybucji bezpłatnej żywności z Radomskiego Banku Żywności, którą objętych jest około 300 rodzin. Niezwykle cennym kapitałem społecznym Gminy pozostaje wysoka aktywność

Rady Seniorów, grupy „Seniorzy z Imbrykiem” oraz Uniwersytetu Trzeciego Wieku, organizujących warsztaty integracyjne, wyjazdy i spotkania kulturalne.

Z badania ankietowego mieszkańców wynika, że do kluczowych problemów dotyczących seniorów i osoby z niepełnosprawnościami należą: samotność, izolacja społeczna i poczucie opuszczenia (42,8%), bariery architektoniczne w miejscu zamieszkania (40,4%), utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów (38,8%), bariery architektoniczne w przestrzeni publicznej i budynkach urzędowych (36,4%), brak dostępności do rehabilitacji (35,2%) oraz brak wsparcia ze strony najbliższej rodziny wynikający z migracji zarobkowej młodszych pokoleń (32,4%). Zapytani o najbardziej pożądane nowe usługi opiekuńcze, mieszkańcy wskazali: zapewnienie indywidualnego transportu dla osób o ograniczonej mobilności typu Door-to-Door (46,8%), pomoc w realizacji recept i dowożenie leków (37,2%), mobilną rehabilitację domową (37,2%), dostarczanie gorących posiłków (31,2%), pomoc w zakupach (30,8%) oraz drobne naprawy domowe w formule usługi „Złota Rączka” (18,4%).

W wywiadach jakościowych badani stanowczo opisują skalę barier architektonicznych i logistycznych. Przykładem wykluczenia jest główny budynek Urzędu Miasta i Gminy w Solcu nad Wisłą, w którym biura urzędników znajdują się na piętrze bez windy czy podjazdu, co uniemożliwia osobie na wózku inwalidzkim samodzielne załatwienie sprawy. Jak relacjonuje jeden z pracowników: *„Urząd jest na piętrze, osoba na wózku nie ma możliwości się dostać... musimy schodzić na dół do klienta”*. Podobne uwagi dotyczą braku obniżonych krawężników i podjazdów na chodnikach, co uniemożliwia poruszanie się o chodziku. Pracownicy MGOPS akcentują ponadto ogromną potrzebę utworzenia Dziennego Domu Pobytu dla seniorów niesamodzielnych oraz uruchomienia pomocniczych usług technicznych, zauważając że: *„Przydałaby się pomoc męska typu naprawić, kran dokręcić, odśnieżyć, skosić trawę – taka Złota Rączka dla seniora”*.

EDUKACJA PUBLICZNA

Sieć edukacji podstawowej na terenie Gminy tworzą trzy placówki: Publiczna Szkoła Podstawowa w Solcu nad Wisłą, Publiczna Szkoła Podstawowa w Pawłowicach oraz Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Przedmieściu Dalszym. Stan infrastruktury szkolnej jest sukcesywnie poprawiany poprzez remonty klas, łazienek oraz pracowni komputerowych.

Ogólną liczbę miejsc w placówkach oświatowych za wystarczającą uznaje 42,0% mieszkańców (16,8% ocenia ją negatywnie, zaś 41,2% nie ma wyrobionego zdania).

Szczegółowa analiza wyników egzaminu ósmoklasisty przeprowadzonego w 2025 roku ujawnia jednak niepokojące deficyty w opanowaniu kluczowych kompetencji przedmiotowych przez uczniów gminnych szkół na tle wyników powiatowych i wojewódzkich. Z języka polskiego uczniowie w Solcu nad Wisłą uzyskali średnio 52,7% punktów (podczas gdy średnia dla powiatu lipskiego wyniosła 59,3%, a dla województwa mazowieckiego 67,6%). Z matematyki średnia wyniosła zaledwie 30,8% (powiat 40,6%, województwo 55,0%), natomiast z języka angielskiego uczniowie osiągnęli 39,2% (powiat 56,8%, województwo 73,6%). Tłumaczy to wprost wyniki badania ankietowego, w którym mieszkańcy sformułowali wysokie zapotrzebowanie na pozalekcyjne wsparcie edukacyjne: darmowe kółka językowe zadeklarowało jako potrzebne 42,4% badanych, pozalekcyjne zajęcia sportowe 39,6%, darmowe korepetycje 30,0%, zaś zajęcia artystyczne 28,4%.

Z wywiadów pogłębionych z pedagogami szkolnymi i pracownikami socjalnymi wynika, że szkoły są obecnie jedyną instytucją w Gminie zapewniającą stały kontakt z psychologiem i pedagogiem. Jednocześnie pedagodzy zwracają uwagę na zjawisko lęku przed stygmatyzacją – uczniowie i ich rodzice często obawiają się korzystać z gabinetu psychologa w szkole z powodu braku poczucia pełnej anonimowości w małym środowisku. Jak podkreśla respondent: *„Niektóre dzieci i rodzice nie chcą otworzyć się u nas w szkole, bo sądzą, że coś się przeniesie do środowiska... dzieci niechętnie w szkole otwierają się do psychologa”*. Równolegle szkoły toczą walkę z nasilającym się fonoholizmem, wprowadzając zakazy używania telefonów komórkowych, co przynosi pierwsze pozytywne efekty społecznościowe.

PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI

Struktura gospodarcza Miasta i Gminy Solec nad Wisłą uległa znacznej degradacji. Gmina utraciła swój dawny, typowo rolniczy charakter z powodu spadku opłacalności produkcji w małych gospodarstwach, nie wykształcając w to miejsce alternatywnego sektora przemysłowego. Głównymi pracodawcami na miejscu pozostają jednostki budżetowe (Urząd Miasta i Gminy, szkoły, MGOPS) oraz drobny handel. Całkowity brak dużych zakładów pracy stanowi główną przyczynę odpływu ludzi młodych. W 2025 roku z pomocy społecznej

MGOPS z powodu bezrobocia korzystało 36 rodzin, co stanowiło 23,5% wszystkich świadczeniobiorców.

W ocenie mieszkańców najpoważniejszymi barierami utrudniającymi podjęcie zatrudnienia są: brak miejsc pracy na terenie Gminy (52,8%), nieumiejętność skutecznego poszukiwania pracy oraz pisania dokumentów aplikacyjnych CV (32,4%), bierność zawodowa i niska motywacja części bezrobotnych (31,6%), trudności finansowe gospodarstw (28,8%), brak ofert dostosowanych do kwalifikacji (25,2%) oraz brak odpowiednich kursów zawodowych (24,8%). Wśród najbardziej oczekiwanych działań ankietowani wskazali: inicjowanie nowych miejsc pracy (48,8%), organizowanie szkoleń i kursów zawodowych (39,6%) oraz poradnictwo zawodowe i asystę w poszukiwaniu pracy (34,8%).

Zjawisko bezdomności ma charakter marginalny (1 przypadek skierowania do schroniska poza Gminą w 2025 r., 2,8% wskazań w ankiecie).

Wywiady jakościowe ukazują problem utrwalonej bierności zawodowej części świadczeniobiorców, przy jednoczesnym braku podstawowych umiejętności poruszania się po rynku pracy. Jeden z respondentów zauważa, że: „*Wiele osób nie umie napisać CV, nie zna obsługi komputera... potrzebny jest doradca zawodowy na miejscu*”. Respondenci podkreślają zarazem sukces prób aktywizacji społeczno-zawodowej polegających na angażowaniu osób bezrobotnych do świadczenia usług opiekuńczych i sąsiedzkich na rzecz seniorów, co pozwoliło im odzyskać poczucie wartości. Członkowie MGKRPA akcentują konieczność organizowania kursów celowanych w zawody deficytowe, takie jak opiekun medyczny czy kierowca.

KULTURA, KULTURA FIZYCZNA ORAZ TURYSTYKA

Potencjał kulturalny i rekreacyjny Gminy tworzą: Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury (MGOK), Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna, kameralne „Kino za Rogiem”, Gminny Klub Sportowy „Wisła” Solec oraz 9 kół gospodyń wiejskich. Wskaźnik uczestników imprez kulturalnych na 1 000 mieszkańców wyniósł w 2025 roku w Gminie zaledwie 123 (przy średniej dla powiatu lipskiego 136 i dla województwa mazowieckiego 169), co ujawnia mniejsze zainteresowanie mieszkańców ofertą kulturalną.

Diagnoza infrastruktury rekreacyjnej wskazuje na poważne braki: na terenie Gminy nie ma ogólnodostępnej hali sportowej ani profesjonalnej siłowni (istniejąca hala przy liceum służy głównie młodzieży szkolnej), brakuje bezpiecznych ścieżek rowerowych, nowoczesnego placu zabaw dla najmłodszych, a unikalny potencjał turystyczny rzeki Wisły pozostaje niezagospodarowany (brak strzeżonego kąpieliska i infrastruktury plażowej). Potrzebę osobistego korzystania z nowych usług sportowo-rekreacyjnych zadeklarowało 52,8% respondentów, zaś z oferty kulturalnej 50,0% mieszkańców.

W wywiadach jakościowych badani postulują przełamanie bierności poprzez organizację nowych, atrakcyjnych wydarzeń integracyjnych. Wyrazistą propozycją jest pomysł utworzenia kina plenerowego za budynkiem MGOK. Jak sugeruje jeden z uczestników badania: *„Jest duży plac za MGOK-iem, zrobić im kino plenerowe! Wieczorem wzięliby koce, przyszli pooglądać i spędzili czas bez telefonów”*. Pedagodzy i seniorzy apelują również o utworzenie strzeżonego miejsca do kąpeli nad Wisłą z ratownikiem oraz wytyczenie ścieżek rowerowych.

AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

Sektor pozarządowy w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą w 2025 roku liczył 24 zarejestrowane stowarzyszenia i organizacje społeczne oraz 2 fundacje, co daje wskaźnik 5,85 podmiotu na 1000 mieszkańców (wynik wyższy niż w powiecie lipskim – 4,77). Głównym siłownikiem aktywności wiejskiej pozostaje 9 kół gospodyń wiejskich oraz ochotnicze straże pożarne. Ważną rolę w reprezentacji młodego pokolenia odgrywa Młodzieżowa Rada Miejska, rozwijająca kontakty partnerskie i wizyty studyjne. Mimo to, w badaniu ankietowym zaledwie 4,4% mieszkańców uznało pobudzanie aktywności obywatelskiej za priorytet finansowy, co świadczy o niskiej wiedzy na temat możliwości ekonomii społecznej.

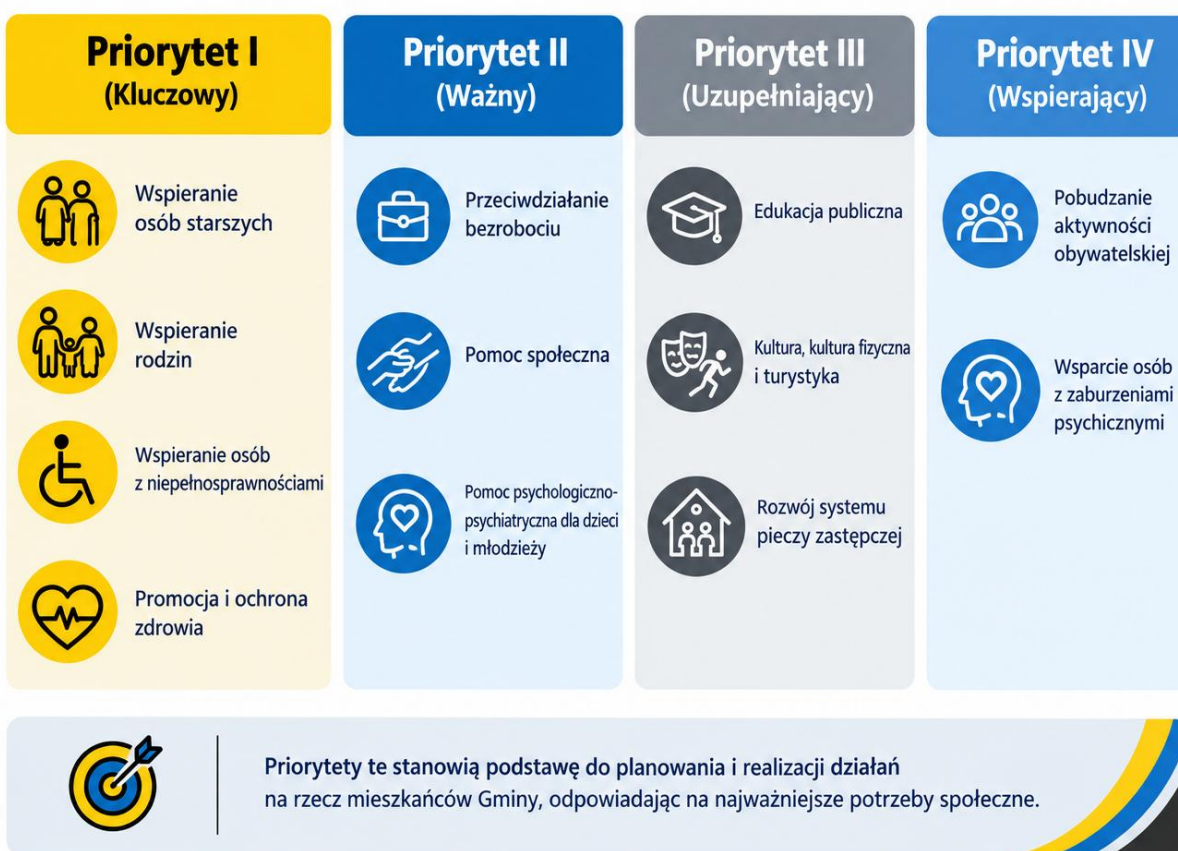
Wywiady pogłębione ukazują, że mieszkańcy wykazują postawę wyczekującą, jednak po skłonieniu ich do działania w ramach małych projektów potrafią wykazać się ogromną kreatywnością. Przykładem jest działalność Rady Seniorów i KGW, które dzięki drobnym grantom zrealizowały udane warsztaty ceramiczne, malarskie i potańcówki. Członkowie MGKRPA zauważają zarazem potrzebę przełamania lęku przed uzewnętrznianiem własnych inicjatyw.

PRIORYTYZACJA DZIAŁAŃ

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy określono najważniejsze obszary wymagające wsparcia i dalszych działań. Zidentyfikowane potrzeby mieszkańców stały się podstawą do wyznaczenia czterech poziomów priorytetów, które wskazują kierunki planowania i realizacji działań społecznych w kolejnych latach.

Struktura priorytetowa działań społecznych w Gminie

Na podstawie przeprowadzonej analizy wyłoniono cztery priorytety, które odzwierciedlają najważniejsze obszary wsparcia i rozwoju w Gminie.

W strukturze grup docelowych bezwzględny prymat uzyskali seniorzy (48,0% wskazań), a tuż za nimi dzieci i młodzież (41,6%), osoby z niepełnosprawnościami i przewlekle chore (32,4%), rodziny z dziećmi (28,4%), samotni rodzice (23,6%), rodziny z trudnościami wychowawczymi (18,4%) oraz osoby bezrobotne (18,4%).

REKOMENDACJE

W oparciu o dokonaną analizę aktualnego stanu świadczenia usług społecznych, potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych zostały sformułowane rekomendacje co do dalszych działań na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą, które znajdują się poniżej.

REKOMENDOWANE DZIAŁANIA

1. Priorytetowymi obszarami, które powinny być rozwijane i finansowane w opinii dorosłych mieszkańców są wspieranie seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami:
 - dalszy rozwój ośrodków wsparcia, w tym utworzenie Domu Dziennego Pobytu/Klubu Seniora, które umożliwią dzienny pobyt mieszkańców wymagających wsparcia w codziennych czynnościach, przy jednoczesnym zapewnieniu im możliwości pozostania w lokalnym środowisku;
 - prowadzenie punktów rehabilitacyjnych dla osób wymagających wsparcia fizjoterapeutycznego i wzmacniania motoryki ruchowej lub utworzenie gminnego gabinetu rehabilitacji leczniczej wyposażonego w podstawowy sprzęt fizjoterapeutyczny oraz zatrudnienie mobilnego rehabilitanta dojeżdżającego do pacjentów leżących;
 - świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych dla mieszkańców Gminy, w tym dzieci wymagających wsparcia w prawidłowym rozwoju psychospołecznym;
 - tworzenie ośrodków wsparcia i przestrzeni dla osób niesamodzielnych w formie klubów i centrów samopomocowych, w szczególności na terenach wiejskich, oraz organizowanie spotkań, wydarzeń, zajęć dla seniorów, które posłużą zapobieganiu ich izolacji społecznej lub wykluczeniu społecznemu, a także wesprą ich w podtrzymywaniu kontaktów międzyludzkich oraz wpłyną na aktywność lokalnej społeczności na rzecz działań kierowanych do seniorów, np. wolontariatu i usług sąsiedzkich;
 - kontynuowanie działalności podmiotów i realizacji programów na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnościami z terenu Gminy, a także wdrożenie ogólnopolskich inicjatyw;

- zapewnienie transportu dla osób z niepełnosprawnościami oraz starszych dostosowanego do ich potrzeb, w formule transportu zbiorowego lub indywidualnych usług transportowych (np. Taksówka dla Seniora, Door-to-door);
- pozyskiwanie środków finansowych na rozwój nieodpłatnych usług opiekuńczych i asystenckich, w tym w zakresie opieki dziennej, spędzania czasu wolnego dla seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów,
- dalsze rozwijanie oferty stałych usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami oraz starszych o zakup artykułów spożywczych, przygotowanie lub dostarczenie posiłków, utrzymanie higieny osobistej oraz usługi rehabilitacyjne i w zakresie wzmacniania małej motoryki;
- poszerzenie oferty doraźnego wsparcia usługowego dla osób starszych oraz z niepełnosprawnościami o pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, realizację recept w aptece zapewnienie transportu, drobne usługi remontowe, usługi porządkowe oraz pomoc przy naprawie rzeczy codziennego użytku („złota rączka”);
- rozwijanie koszyka usług kierowanego do nieformalnych opiekunów osób niesamodzielných, w celu wsparcia ich w pełnieniu opieki, np. poprzez udział w projektach na rzecz organizowania opieki wytchnieniowej, tworzenia centrów wsparcia opiekunów osób niesamodzielných, organizowania grup wsparcia, szkoleń w zakresie świadczenia opieki w domu oraz prowadzenia wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego. Znaczącym wsparciem w tym zakresie będzie również zapewnienie specjalistycznych usług architektonicznych w zakresie ergonomizacji i dostosowania przestrzeni domowej do potrzeb opiekunów i osób zależnych;
- zwiększanie świadomości i wrażliwości społecznej w zakresie niepełnosprawności i wieku starczego poprzez organizowanie kampanii społecznych dla mieszkańców Gminy, a także podejmowanie inicjatyw na rzecz włączania społecznego tych grup i integracji międzypokoleniowej;
- dążenie do eliminowania czynników wykluczających seniorów oraz osoby z niepełnosprawnościami ze społeczności lokalnej oraz dostępu do różnego rodzaju usług. Działania powinny być skierowane na systematyczne w miarę możliwości finansowych Gminy dostosowywanie infrastruktury gminnej do potrzeb osób

o ograniczonej mobilności, podnoszenie kompetencji cyfrowych seniorów, dostosowywanie transportu publicznego do potrzeb wymienionych grup społecznych;

- tworzenie warunków do rozwoju zawodowego osób z niepełnosprawnościami, poprzez prowadzenie szkoleń i kursów zawodowych dostosowanych do ich potrzeb oraz możliwości, a także inicjowanie współpracy z PES w celu utworzenia podmiotu reintegracyjnego, np. spółdzielni socjalnej osób prawnych.

2. Kolejnym obszarem wymagającym pewnych nakładów jest wspieranie rodziny. W odpowiedzi na te potrzeby rekomenduje się:

- kontynuowanie realizacji programów i projektów na rzecz wspierania rodzin, takich jak: asystent rodziny, „Posiłek w szkole i w domu”, Karta Dużej Rodziny;
- wsparcie rozwoju placówki zapewniającej opiekę nad dziećmi do lat 3;
- aktywną politykę mieszkaniową w zakresie tworzenia i koordynacji korzystania z zasobu lokalowego Gminy. Ważnym wsparciem w tym obszarze będzie również świadczenie usług doradczych w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, prowadzenia budżetu i racjonalizacji wydatków, a także utworzenie mieszkania wspomagane/treningowego;
- zapewnienie lepszego dostępu do poradnictwa specjalistycznego np. prawnego, psychologicznego, rodzinnego, prowadzenie terapii dla dzieci i młodzieży oraz działań terapeutycznych dla rodzin. W sposób szczególny należy podjąć działania w zakresie dostępności do usług psychiatrycznych dla mieszkańców w kryzysie, wymagających szybkiego i efektywnego wsparcia, poprzez zakontraktowanie usług specjalisty i realizację programów profilaktycznych;
- utworzenie na terenie Gminy Świetlicy Środowiskowej funkcjonującej jako placówka wsparcia dziennego, zapewniająca dzieciom dożywianie, pomoc w nauce oraz atrakcyjne zajęcia pozalekcyjne;
- uruchomienie gminnego programu wyrównywania szans edukacyjnych, obejmującego finansowanie darmowych zajęć wyrównawczych, szczególnie z matematyki i języka angielskiego;

- zapewnienie dostępu do usług wczesnej interwencji i diagnostyki zaburzeń, w tym poprzez kontraktację usług oraz podjęcie rozmów z samorządem powiatowym w zakresie utworzenia filii poradni psychologiczno-pedagogicznej na terenie Gminy;
- utworzenie Punktu Wzmacniania Rodziny w strukturze MGOPS, świadczącego bieżące wsparcie socjalno-psychologiczne dla rodzin, poradnictwo prawne i mediacje, a także organizującego warsztaty podnoszące kompetencje rodzicielskie;
- organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz dla rodzin z dziećmi przy wykorzystaniu dostępnej infrastruktury społecznej, w tym na terenach wiejskich;
- organizowanie grup wsparcia/grup samopomocowych dla rodzin z różnego rodzaju problemami np. uzależnienia, przemoc, zaburzenia psychiczne. Szczególnie istotne jest odpowiedzenie na nowe wyzwania społeczne jak pracobolizm i uzależnienie od mediów;
- rozwój oferty świetlic przyszkolnych dla dzieci i młodzieży oraz doposażenie ich w celu zwiększenia atrakcyjności i zachęcenia do uczestnictwa w zajęciach przez nich organizowanych, a także zmiana formy działalności jednej placówki wsparcia dziennego na specjalistyczną dalszy rozwój środowiskowych usług poprzez organizację zajęć podwórkowych;
- zwiększenie liczby miejsc w szkołach i przedszkolach publicznych;
- prowadzenie strategii profilaktycznych w zakresie uzależnień behawioralnych, poprzez rozwijanie umiejętności psychospołecznych dzieci oraz kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów;
- zwiększanie kompetencji zawodowych, w szczególności pedagogów oraz psychologów szkolnych, w zakresie rozpoznawania i udzielania wsparcia w przypadku wystąpienia problemu uzależnień behawioralnych;
- poszerzenie istniejącej oferty miejsc udzielających pomocy i wsparcia o poradnictwo w zakresie uzależnień behawioralnych;
- zwiększenie dostępności do poradnictwa prawnego, socjalnego i terapeutycznego dla osób doznających przemocy domowej oraz umożliwienie im uczestnictwa w grupach wsparcia;

- prowadzenie akcji informacyjnych mających na celu podniesienie świadomości społeczności lokalnej w zakresie przemocy domowej, a także motywowanie do przełamywania tzw. „zmowy milczenia” w środowisku rodzinnym i sąsiedzkim.

3. W zakresie projektowania szeroko pojętych działań prozdrowotnych, szczególną uwagę należy zwrócić na kwestie zdrowia psychicznego oraz uzależnień od substancji. W toku prowadzonych badań ilościowych proponowanymi działaniami w tym zakresie są:

- poprawa dostępności do opieki psychologicznej, psychiatrycznej oraz terapeutycznej na terenie Gminy, poprzez kontraktowanie usług specjalistów i realizację programów profilaktycznych;
- opracowanie i wdrożenia lokalnego programu ochrony zdrowia oraz rozwijanie lokalnej polityki ochrony zdrowia, poprzez inicjowanie lokalnych wydarzeń prozdrowotnych, promocję zdrowia, organizowanie badań przesiewowych i kontraktację specjalistycznych usług zdrowotnych, w tym geriatrycznych i rehabilitacyjnych;
- podejmowanie działań związanych z promocją zdrowia w zakresie edukacji i profilaktyki zdrowotnej, kształtowanie odpowiednich postaw prozdrowotnych oraz promowania zdrowego stylu życia;
- przeprowadzenie lokalnej kampanii informacyjnej dotyczącej negatywnych skutków zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z nadużywania substancji psychoaktywnych, a także mechanizmów uzależnienia;
- dystrybucja ulotek i innych materiałów profilaktycznych na temat możliwych form pomocy w przypadku doświadczania problemów z uzależnieniem od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych. Ulotki powinny być rozpowszechnione w miejscach publicznych takich jak: kościoły, przychodnie, sklepy, instytucje publiczne, itp.;
- poszerzenie kadry placówek wspierających osoby uzależnione oraz ich rodziny o specjalistów z zakresy psychologii, terapii uzależnień, itp.;
- zapewnienie specjalistycznej pomocy np. psychologa, pedagoga, logopedy oraz poradnictwa specjalistycznego np. prawnego, psychologicznego i rodzinnego dla rodzin z terenu Gminy;

- zainicjowanie utworzenia grup samopomocowych dla osób uzależnionych oraz ich rodzin, z uwzględnieniem osób współuzależnionych oraz z syndromem DDA (Dorośle Dzieci Alkoholików);
 - realizacja programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Instytut Psychiatrii i Neurologii dla dzieci i młodzieży w szkołach;
 - systematyczne przeprowadzanie szkoleń i warsztatów dla rodziców oraz wychowawców, na temat rozpoznawania i reagowania w przypadku zażywania przez dzieci i młodzież środków psychoaktywnych;
 - rozwój szerokiej działalności edukacyjnej, informującej o konsekwencjach społecznych, zdrowotnych i prawnych zażywania narkotyków i dopalaczy;
 - zapewnienie dostępu dla dzieci z rodzin z problemem uzależnień do uczestnictwa w zajęciach w świetlicach i placówkach wsparcia dziennego,
 - podjęcie działań w celu przywrócenia w Gminie punktu aptecznego lub uruchomienia gminnego systemu wsparcia w dostarczaniu leków dla osób obłożnie chorych.
4. Wśród ważnych obszarów interwencji zdaniem mieszkańców i znajduje się również przeciwdziałanie bezrobociu w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą. W odniesieniu do zidentyfikowanych trudności na tym polu proponuje się:
- kontynuowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie angażowania osób pozostających bez zatrudnienia do korzystania z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu ofertowanych przez PUP, np. prace interwencyjne, roboty publiczne, prace społecznie użyteczne, staże, zwrot kosztów przejazdu i zakwaterowania itp.;
 - utworzenie Punktu Doradztwa Zawodowego oferującego m.in. pomoc w pisaniu CV i obsługi komputera;
 - wykorzystywanie w pracy socjalnej kontraktów socjalnych w celu mobilizacji osób bezrobotnych do podjęcia zatrudnienia;

- aktywizację zawodową poprzez organizowanie szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe mieszkańców oraz pomoc w poszukiwaniu pracy;
 - organizowanie doradztwa zawodowego, w tym profilowania dalszej ścieżki rozwoju, wśród osób dorosłych, młodzieży oraz osób z niepełnosprawnościami;
 - upowszechnienie wolontariatu – przygotowywanie wolontariuszy i zapewnianie im możliwości pracy w zakresie świadczenia pomocy mieszkańcom Gminy;
 - dostosowywanie oferty edukacyjnej w Gminie do aktualnego i przyszłego zapotrzebowania na rynku pracy;
 - wspieranie osób w rozpoczęciu własnej działalności gospodarczej;
 - aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami, w tym poprzez stworzenie podmiotu reintegracji zawodowej, np. spółdzielni socjalnej;
 - zwiększenie informowania mieszkańców o możliwych formach aktywizacji zawodowej oraz nowych ofertach pracy, proponowanych przez PUP;
 - wspieranie działalności organizacji pozarządowych oferujących wsparcie dla osób bezrobotnych oraz inicjowanie powstawania nowych.
5. Gwarantem usług społecznych będzie współpraca, szczególnie międzysektorowa, rozwijana w oparciu o zasadę partnerstwa:
- partnerstwo międzysektorowe rozumiane jest jako forma współdziałania na rzecz wspólnego celu, w której wszyscy uczestnicy działają na równych prawach, korzystają ze wspólnych zasobów oraz ponoszą odpowiedzialność. Rekomendowane jest partnerstwo JST i PES, które powinno mieć charakter stały i być budowane na zasadzie wieloletniej współpracy. Współpraca na zasadach partnerstwa daje możliwość kompleksowego i innowacyjnego podejścia do problemu, a także angażuje do działania przedstawicieli kilku różnych grup. Powinna uwzględniać najważniejsze zasady: równorzędność partnerów wobec siebie, wspólne rozwiązywanie problemów, planowanie i podejmowanie decyzji;
 - podmioty ekonomii społecznej, jako realizatorzy usług społecznych, są szczególnym partnerem Gminy, dlatego należy umożliwiać im udział w realizacji zadań publicznych, m.in. poprzez stosowanie klauzul społecznych;

- należy również rozwijać infrastrukturę społeczną i zwiększać udział organizacji społecznych w kooperacji świadczonych w nich usług.

BIBLIOGRAFIA

1. Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego: <https://bdl.stat.gov.pl/>.
2. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej.
3. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023, 2024 i 2025 rok.
4. Oniszczyk J., Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy, Oficyna Wydawnicza SGH, 2011.
5. Przewłocka J., CAWI – specyfika, wykorzystanie, perspektywa rozwoju, Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji PIB, Warszawa 2009.
6. Raport o stanie Gminy Solec nad Wisłą za 2023, 2024 i 2025 rok.
7. Sprawozdanie z działalności MGOPS w Solcu nad Wisłą za 2025 rok.
8. Sprawozdanie z działalności Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Solcu nad Wisłą za rok 2025.
9. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych KCPU-G1 za 2024 i 2025 rok.
10. Sprawozdanie z realizacji zadań Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej za 2024 i 2025 rok.
11. Sprawozdanie z realizacji zadań w ramach przeciwdziałania przemocy domowej 2023-2026.
12. Sztumski J., Wstęp do metod i technik badań społecznych, Wydawnictwo Naukowe „Śląsk”, Katowice 1995.
13. Wyniki egzaminów państwowych wg lokalizacji: <https://mapa.wyniki.edu.pl/>.

SPIS TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW

SPIS TABEL

Tabela 1. Wykaz użytych skrótów	3
Tabela 2. Przyrost naturalny w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą w latach 2023-2025.....	16
Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą w latach 2023-2025 (w procentach).....	17
Tabela 4. Saldo migracji w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą w latach 2023-2025	17
Tabela 5. Liczba małżeństw na 1 000 ludności w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą w porównaniu do województwa mazowieckiego i Polski w latach 2023-2025	19
Tabela 6. Liczba osób korzystających z pomocy w formie posiłków w latach 2023-2025	20
Tabela 7. Dane statystyczne dotyczące grup diagnostyczno-pomocowych w latach 2023-2025	24
Tabela 8. Dane statystyczne dotyczące wszczętych i kontynuowanych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2023-2025	26
Tabela 9. Liczba osób stosujących i doznających przemocy domowej, objętych działaniami w ramach procedury NK w latach 2024-2025	26
Tabela 10. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2024-2025.....	27
Tabela 11. Dane statystyczne dotyczące publicznej opieki zdrowotnej w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą w porównaniu do powiatu lipskiego w 2025 roku.....	31
Tabela 12. Działania Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec osób uzależnionych w latach 2024-2025.....	33
Tabela 13. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjnym w latach 2024-2025	34
Tabela 14. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych w latach 2023-2025	37
Tabela 15. Odpłatność Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej oraz liczba osób w nich przebywających na przestrzeni lat 2023-2025	40
Tabela 16. Liczba uczniów i dzieci w placówkach oświatowych w 2025 roku	43
Tabela 17. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców Miasta i Gminy Solec nad Wisłą oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu lipskiego na przestrzeni lat 2023-2025	48

Tabela 18. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców Miasta i Gminy Solec nad Wisłą w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2023-2025.....	49
Tabela 19. Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą na przestrzeni lat 2023-2025 .	57
Tabela 20. Proszę ocenić obecny poziom dostępności do opieki psychologicznej/ psychiatrycznej/ terapeutycznej na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą [%] N=250	68
Tabela 21. Czy w czasie ostatnich dwóch lat poprzedzających badanie [%] N=250	79

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Wiek respondentów: N=250	11
Wykres 2. Wykształcenie: N=250	12
Wykres 3. Liczba osób zamieszkujących Miasto i Gminę Solec nad Wisłą w latach 2023-2025	15
Wykres 4. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących Miasto i Gminę Solec nad Wisłą w latach 2023-2025	15
Wykres 5. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą w latach 2023-2025	20
Wykres 6. Rodziny, którym udzielono pomocy i wsparcia z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2023-2025	22
Wykres 7. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2023-2025	23
Wykres 8. Odpłatność za pobyt dzieci z terenu Miasta i Gminy Solec nad Wisłą przebywających w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2023-2025	28
Wykres 9. Liczba rodzin korzystających z pracy socjalnej oraz wskaźnik pracy socjalnej w latach 2023-2025	29
Wykres 10. Liczba rodzin korzystających z pomocy z społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na przestrzeni lat 2023-2025.....	30
Wykres 11. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na przestrzeni lat 2023-2025.....	32
Wykres 12. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2023-2025	36

Wykres 13. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą na przestrzeni lat 2023-2025	39
Wykres 14. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2023-2025.....	39
Wykres 15. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą, województwie mazowieckim i Polsce w latach 2022-2024.....	44
Wykres 16. Dzieci w przedszkolach i innych formach wychowania przedszkolnego na 1 000 dzieci w wieku 3-5 lat w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą, województwie mazowieckim i w Polsce w latach 2022-2024.....	45
Wykres 17. Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z terenu Miasta i Gminy Solec nad Wisłą, powiatu lipskiego i województwa mazowieckiego w 2025 roku	45
Wykres 18. Mieszkańcy Miasta i Gminy Solec nad Wisłą zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2023-2025	47
Wykres 19. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2023-2025	49
Wykres 20. Liczba osób, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa oraz bezdomności w latach 2023-2025.....	50
Wykres 21. Liczba uczestników imprez kulturalnych na 1 000 ludności w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą, powiecie lipskim oraz województwie mazowieckim w latach 2023-2025 ...	52
Wykres 22. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą, powiecie lipskim oraz województwie mazowieckim w latach 2023-2025.....	53
Wykres 23. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą, powiecie lipskim i województwie mazowieckim na przestrzeni lat 2023-2025.....	58
Wykres 24. Które z niżej wymienionych problemów w Pana/i opinii najczęściej dotyczą rodziny w Gminie? N=250	61
Wykres 25. W jakich obszarach widzi Pan/i potrzebę poszerzenia oferty wspierania rodzin z dziećmi na terenie Gminy? N=250	63
Wykres 26. Jakie są Pana/i zdaniem najczęstsze problemy dzieci i młodzieży w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą? N=250.....	64
Wykres 27. W jakich obszarach widzi Pan/i potrzebę poszerzenia oferty usług społecznych dla młodzieży z terenu Miasta i Gminy Solec nad Wisłą? N=250	65

Wykres 28. Czy na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą istnieje potrzeba prowadzenia zajęć wspomagających umiejętności wychowawcze rodziców (np. Klub Rodzica)? N=250....	65
Wykres 29. Jakie działania Pana/i zdaniem należy podejmować w szerszym zakresie dedykowane młodzieży i dzieciom na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą? N=250	66
Wykres 30. Jakie działania należy podejmować w szerszym zakresie na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą w celu wyeliminowania lub ograniczenia problemu uzależnień? N=250	69
Wykres 31. Czy na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą istnieje potrzeba poszerzenia działań związanych z promocją zdrowia (edukacja zdrowotna, profilaktyka, kształtowanie odpowiednich postaw zdrowotnych, promowanie zdrowego stylu życia)? N=250	70
Wykres 32. Które z niżej wymienionych problemów w Pana/i opinii najczęściej dotyczą osoby z niepełnosprawnościami i osoby starsze w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą? N=250	72
Wykres 33. O jakie formy pomocy i wsparcia Pana/i zdaniem należy poszerzyć ofertę usług opiekuńczych dla osób starszych i z niepełnosprawnościami na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą? N=250.....	73
Wykres 34. Czy liczba miejsc w szkołach, przedszkolach, żłobkach i innych placówkach oświatowych/ wychowawczych na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą jest Pana/i zdaniem wystarczająca? N=250	74
Wykres 35. Które z niżej wymienionych problemów w Pana/i opinii najczęściej dotyczą osoby bezrobotne w Mieście i Gminie Solec nad Wisłą? N=255	76
Wykres 36. Jakie działania należy podejmować w szerszym zakresie na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą w celu wyeliminowania lub ograniczenia problemów występujących wśród osób bezrobotnych? N=250	77
Wykres 37. Proszę ocenić obecny poziom dostępności do niżej wymienionych form aktywności na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą N=250	78
Wykres 38. Które z niżej wymienionych obszarów w zakresie usług społecznych powinny być priorytetowo rozwijane i finansowane na terenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą? N=250..	81
Wykres 39. Do jakich grup mieszkańców powinny być w pierwszej kolejności kierowane usługi społeczne? N=250	82
Wykres 40. Proszę ocenić przydatność wybranych usług społecznych z punktu widzenia ogółu mieszkańców Miasta i Gminy Solec nad Wisłą oraz Pana/i indywidualnych potrzeb N=250 ..	84

Wykres 41. Proszę zaznaczyć stwierdzenie, które w najlepszym stopniu oddaje Pan/i zdanie na temat usług społecznych N=250 85

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Etapy procesu badawczego	6
Rysunek 2. Wykorzystane metody i techniki badawcze	9
Rysunek 3. Wykorzystany dobór próby.....	10
Rysunek 4. Płeć uczestników badania: N=250	11
Rysunek 5. Położenie Miasta i Gminy Solec nad Wisłą na tle powiatu lipskiego, województwa mazowieckiego oraz całego kraju	14
Rysunek 6. Klasyfikacja podmiotów ekonomii społecznej	55